

Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
медичний факультет

Кафедра анатомії людини

СПЛАНХНОЛОГІЯ

робочий зошит

студента (-ки) 2 курсу (_____ групи)
спеціальності 222 «Медицина»

(прізвище, ім'я, по-батькові здобувача освіти)

Луцьк 2024

УДК 57:611(076)

Р 58

*Рекомендовано до друку науково - методичною радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 1 від 25 вересня 2024 р.)*

Рецензенти:

Степанюк Я.В. – кандидат біологічних наук, професор, зав.кафедри гістології та медичної біології Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Федорчук О.Ю. – кандидат біологічних наук, в.о.директора Луцького педагогічного коледжу

Укладачі: Пикалюк Василь Степанович, Шварц Людмила Олексіївна, Шевчук Тетяна Яківна, Апончук Людмила Степанівна.

Спланхнологія. Робочий зошит / Укладачі: В. С. Пикалюк, Л.О. Шварц, Т. Я. Шевчук, Л. С. Апончук Електронний ресурс. 2024. – 144 с.

Розроблений, доповнений та перероблений, згідно навчальної програми з розділу Спланхнологія відповідно до вимог кредитно-модульної системи навчання. Містить елементи силабуса, методичні вказівки для лабораторних робіт та перелік питань для контролю знань при самостійному вивченні окремих розділів дисципліни, а також перелік питань для підготовки до підсумкового контролю.

Робочий зошит призначено для студентів денної форми навчання галузі знань 22 Охорона здоров'я, спеціальності 222 Медицина освітньої програми Медицина в межах ОК Анатомія людини.

© Пикалюк В.С., Шварц Л.О., Шевчук Т.Я.,
Апончук Л.С., 2024

© Волинський національний університет
імені Лесі Українки, 2024

Правила користування робочим зошитом

Робочий зошит розроблений згідно навчальної програми із освітнього компонента Анатомія людини розділу Спланхнологія спеціальності Медицина відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Для орієнтування у об'ємі матеріалу, який необхідно засвоїти студенту, на перших сторінках робочого зошита подано структуру розділу Спланхнологія, перелік змістових модулів з темами лекцій і питаннями до них, а також подано тематику лабораторних робіт до цієї дисципліни. Кожен протокол лабораторного заняття має порядковий номер, тему, мету заняття, матеріали для заняття, перелік літератури, яка використовується при вивченні даної теми (із вказаними сторінками), а також завдання, що виконуються в ході лабораторної роботи.

Хід виконання роботи включає в себе складання схем, таблиць, замальовки препаратів з мікроскопа та підписи до малюнків, що подані в лабораторній роботі. Протокол лабораторного заняття закінчується висновками.

Після протоколів лабораторних робіт у робочому зошиті подано перелік запитань для контролю знань при самостійному вивченні окремих розділів програми та питання для підготовки до екзамену (підсумкового контролю), який студенти будуть складати в кінці III семестру. В кінці зошита додається список основної і додаткової літератури, що допоможе студентам більш глибоко засвоїти матеріал з розділу Спланхнологія.

Сподіваємося, що цей лабораторний зошит допоможе студентам чітко оформити кожне лабораторне заняття та систематизувати і поглибити отримані практично знання й уміння про будову людського організму.

**СТРУКТУРА МОДУЛЮ
СПЛАНХНОЛОГІЯ ОК АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ**

1	Вступ до спланхнології. . Ембріогенез органів травної системи. Аномалії і варіанти розвитку органів травної системи Ділянки передньої черевної стінки. Загальна анатомія травної системи.	2
2	Анатомія органів ротової порожнини: м'яке піднебіння, язик, зуби.	2
3	Залози порожнини рота. Глотка.	2
4	Стравохід. Шлунок.	2
5	Тонка і товста кишка. Відхідниковий канал.	2
6	Анатомія великих травних залоз: печінка та підшлункова залоза.	2
7	Очеревина. Функціональні методи діагностики органів черевної порожнини.	2
8	Субмодуль : Травна система.	2
9	Загальна анатомія дихальної системи. Ембріогенез дихальної системи. Ніс, носова порожнина, гортань.	2
10	Трахея та головні бронхи.	2
11	Легені. Бронхіальне та альвеолярне дерево.	2
12	Плевра. Топографія легень та плевральних мішків. Середостіння.	2
13	Субмодуль: Дихальна система. Середостіння.	2
14	Анатомія сечової системи. Будова і топографія нирок.	2
15	Сечоводи. Сечовий міхур. Жіночий сечівник.	2
16	Чоловіча статева система. Чоловічий сечівник.	2
17	Жіноча статева система. Промежина.	2
18	Субмодуль: Сечостатевий апарат.	2
19	Підсумкове заняття із Спланхнології.	2

Лабораторна робота №1

Тема: Вступ до спланхнології. Ембріогенез органів травної системи. Аномалії і варіанти розвитку органів травної системи. Ділянки передньої черевної стінки. Загальна анатомія травної системи.

Мета заняття: вивчити топографію і загальний план будови органів травної системи, класифікацію, ембріогенез, аномалії та варіанти їх розвитку.

Матеріал для заняття: натуральні вологі препарати та муляжі органів травної системи, анатомічні зрізи за методом В. Т. Талалаєва, таблиці, атласи, схеми, презентації, стіл віртуальної візуалізації анатомічних об'єктів.

Література:

1. Анатомія людини. У трьох томах. Том перший / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 328 с.
2. Анатомія людини. У трьох томах. Том другий / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 260 с.
3. Анатомія людини. У трьох томах. Том третій / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 400 с.
4. Анатомія людини. У трьох томах. Том перший / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 368 с.; Том другий / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 456 с.; Том третій / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 376 с.
5. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Під ред. проф. Ю.Б. Чайковського. Львів: Наутілус, 2004. 592 с.
6. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 1 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 416 с.
7. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 2 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 398 с.
8. Human Anatomy. In three volumes. Volume 1 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 328 p.; Volume 2 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 212 p.; Volume 3 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 356 p.
9. Анатомія людини: підручник для студ. вищ. навч.закл./ Коцан І. Я., Гринчук В. О., Велемець В. Х., Шварц Л. О., Пикалюк В. С., Шевчук Т. Я. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2010. 902с
10. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В., Бранюк С. В. Спланхнологія : навчально-методичний електронний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. Луцьк, 2020. 160 с. // (Витяг із протоколу № 2 засідання науково-методичної ради Волинського національного університету імені Лесі Українки від 21 жовтня 2020 року).URL <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18714>
11. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу : навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина / В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик ; Волинський національний університет імені Лесі Українки, медичний інститут, кафедра анатомії людини.Луцьк:ФОПІванюкВ.П.,2022.300с.URL<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21224>
12. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу: Навчальний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 308 с. Рекомендовано до друку Вченою радою СНУ імені Лесі Українки (протокол №7 від 25 травня 2023 року, наказ № 7 від 25.05.2023 р.)
13. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу// В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик : навч. посібн. За

редакцією д. мед. н., проф. В. С. Пикалюка. 2-е видання, виправлене та доповнене. Львів : ПП «Магнолія 2006», 2024. 308 с.

14. Шевчук Т. Я., Пикалюк В. С., Романюк А. П., Апончук Л. С., Шварц Л. О., Цуманець І. О. Тестові завдання з анатомії людини для самопідготовки. 2024, 167 с.

Интернет-ресурси:

1. Збірник 3D атласів з анатомії людини.
[URL:https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/](https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/).
 2. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Бранюк С.В. Нервова та ендокринна системи. органи чуття. Питання інтеграції систем організму. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.
[URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf)
 3. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В., Апончук Л.С. Анатомія опорно-рухового апарату. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю “Медицина”.
[URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713](https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713)
 4. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Спланхнологія. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.
[URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf)
 5. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Анатомія серцево-судинної системи. органи імуногенезу. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.
[URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf)
 6. Репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки.
[URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/](https://evnuir.vnu.edu.ua/)
15. Центр тестування – база ліцензійних тестових завдань Крок-1: website.
[URL: https://www.testcentr.org.ua/uk/](https://www.testcentr.org.ua/uk/)

Схема опису внутрішніх органів

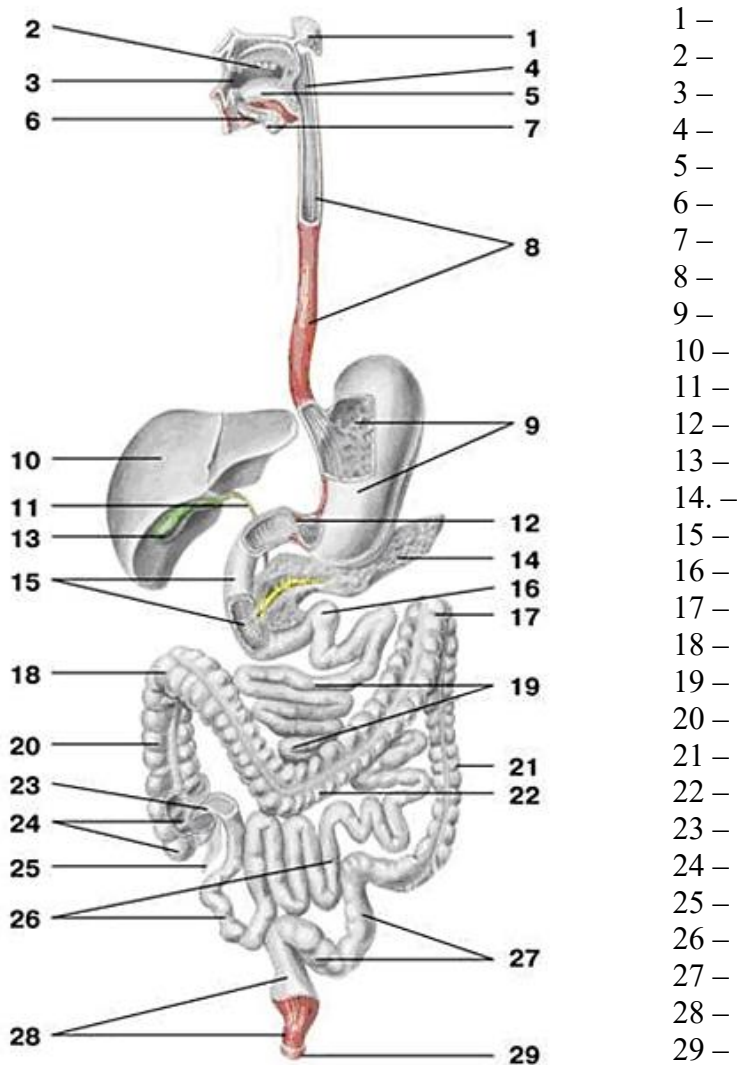
1. Назва органу (українська, латинська, грецька).
2. Джерело розвитку.
3. Топографія (голотопія, скелетотопія, синтопія).
4. Функції органу. Дані прижиттєвих методів дослідження (рентген, томографія і ін.).
5. Анатомічна будова.
6. Гістологічна будова, відношення до серозних оболонок.
7. Кровообіг, лімфовідтік, іннервація.
8. Аномалії і варіанти розвитку.

Завдання:

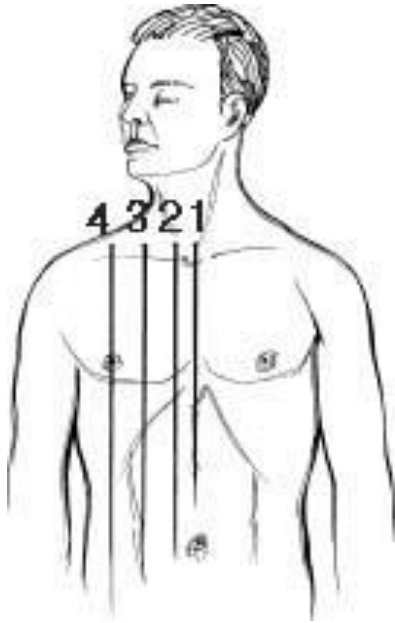
- 1) Вивчити рекомендовану літературу; розглянути загальний план будови та топографію внутрішніх органів, класифікацію, будову та функції органів травної системи. підписати малюнки;
- 2) повторити топографічні лінії грудної клітки. підписати малюнок;
- 3) повторити ділянки передньої черевної стінки, описати і продемонструвати їх на муляжах.
- 4) вивчити *ембріогенез органів травної системи*. підписати малюнки;

- 5) вивчити класифікацію внутрішніх органів, подати їх схематично та зрозуміти принцип будови трубчастих та паренхіматозних органів;
- 6) вивчити загальний план будови стінки трубчастих органів (слизова оболонка, підслизова основа, м'язова оболонка, зовнішня(адвентиція або серозна з підсерозною) оболонка, їх особливості;
- 7) вивчити схематичну будову травної трубки та підписати малюнок;
- 8) вивчити і описати (коротко) загальні закономірності будови паренхіматозних органів;

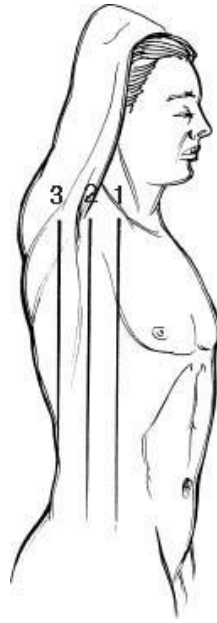
Загальна будови травної системи

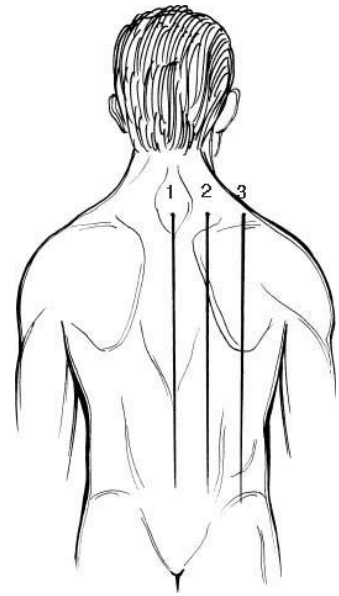
Топографічні лінії тіла людини

A

Б

B

A:

- 1. –
- 2. –
- 3. –

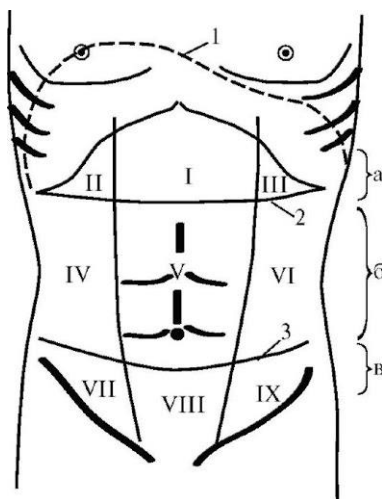
Б:

- 1. –
- 2. –
- 3. –

B:

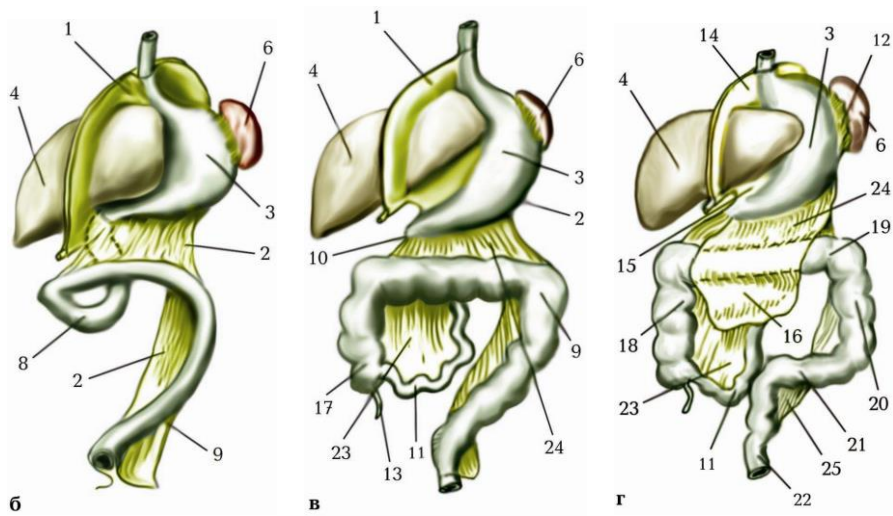
- 1. –
- 2. –
- 3. –

Топографія передньої черевної стінки

- I. –
- II. –
- III. –
- IV. –
- V. –
- VI. –
- VII. –
- VIII. –
- IX. –

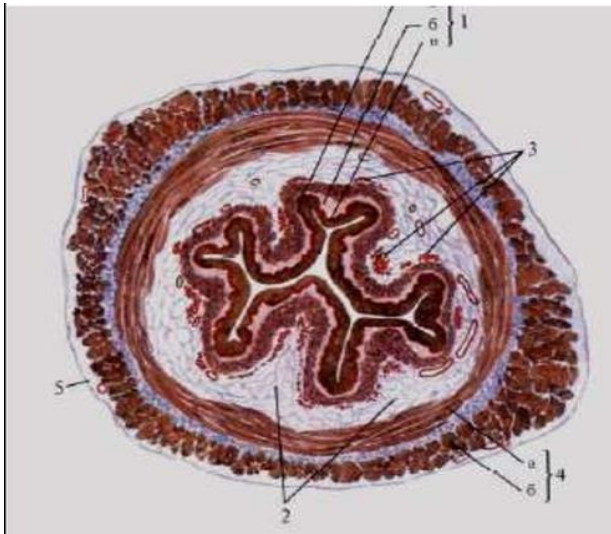
Ембріогенез органів травної системи (схема розвитку шлунку, кишечника та очеревини)

а, б, в, г – стадії розвитку

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –
- 13. –
- 14. –
- 15. –
- 16. –
- 17. –
- 18. –
- 19. –
- 20. –
- 21. –
- 22. –
- 23. –
- 24. –
- 25. –

Загальна схема будови травної трубки

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –

Загальна схема будови паренхіматозного органу

Строма:

паренхіма:

Висновок: Спланхнологія – вчення про.....

Оцінка за роботу:

Підпис викладача:

Лабораторна робота №2

Тема: Анатомія органів ротової порожнини: м'яке піднебіння, язик, зуби.

Мета заняття: вивчити загальну будову, розвиток ротової порожнини та її допоміжних органів; будову та функції язика та зубів, класифікацію, топографію, будову та функції м'язів язика;

Матеріал для заняття: вологі препарати та муляжі органів ротової порожнини, анатомічні зрізи за методом В. Т. Талалаєва, таблиці, атласи, схеми, презентації.

Література:

1. Анатомія людини. У трьох томах. Том перший / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 328 с.
2. Анатомія людини. У трьох томах. Том другий / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 260 с.
3. Анатомія людини. У трьох томах. Том третій / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 400 с. Анатомія людини. У трьох томах. Том перший / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 368 с.; Том другий / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 456 с.;. Том третій / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 376 с.
4. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Під ред. проф. Ю.Б. Чайковського. Львів: Наутілус, 2004. 592 с.
5. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 1 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 416 с.
6. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 2 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 398 с.
7. Human Anatomy. In three volumes. Volume 1 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 328 p.; Volume 2 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 212 p.; Volume 3 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 356 p.
8. Анатомія людини: підручник для студ. вищ. навч.закл./ Коцан І. Я., Гринчук В. О., Велемець В. Х., Шварц Л. О., Пикалюк В. С., Шевчук Т. Я. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2010. 902с
9. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В., Бранюк С. В. Спланхнологія : навчально-методичний електронний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. Луцьк, 2020. 160 с. // (Витяг із протоколу № 2 засідання науково-методичної ради Волинського національного університету імені Лесі Українки від 21 жовтня 2020 року).URL <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18714>
10. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу : навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина / В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик ; Волинський національний університет імені Лесі Українки, медичний інститут, кафедра анатомії людини.Луцьк:ФОПВанюкВ.П.,2022.300с.URL<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21224>
11. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу: Навчальний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 308 с. Рекомендовано до друку Вченою радою СНУ імені Лесі Українки (протокол №7 від 25 травня 2023 року, наказ № 7 від 25.05.2023 р.)

12. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імунотенезу// В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик : навч. посібн. За редакцією д. мед. н., проф. В. С. Пикалюка. 2-е видання, виправлене та доповнене. Львів : ПП «Магнолія 2006», 2024. 308 с.
13. Шевчук Т. Я., Пикалюк В. С., Романюк А. П., Апончук Л. С., Шварц Л. О., Цуманець І. О. Тестові завдання з анатомії людини для самопідготовки. 2024, 167 с.

Інтернет-ресурси:

1 Збірник 3D атласів з анатомії людини.

[URL:https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/](https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/).

2. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Бранюк С.В. Нервова та ендокринна системи. органи чуття. Питання інтеграції систем організму. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.[URL:](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf)

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf

3. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В., Апончук Л.С. Анатомія опорно-рухового апарату. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю “Медицина”.
[URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713](https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713)

4. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Спланхнологія. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.

[URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf)

5. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Анатомія серцево-судинної системи. органи імунотенезу. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. [URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf)

6. Репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки. [URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/](https://evnuir.vnu.edu.ua/)

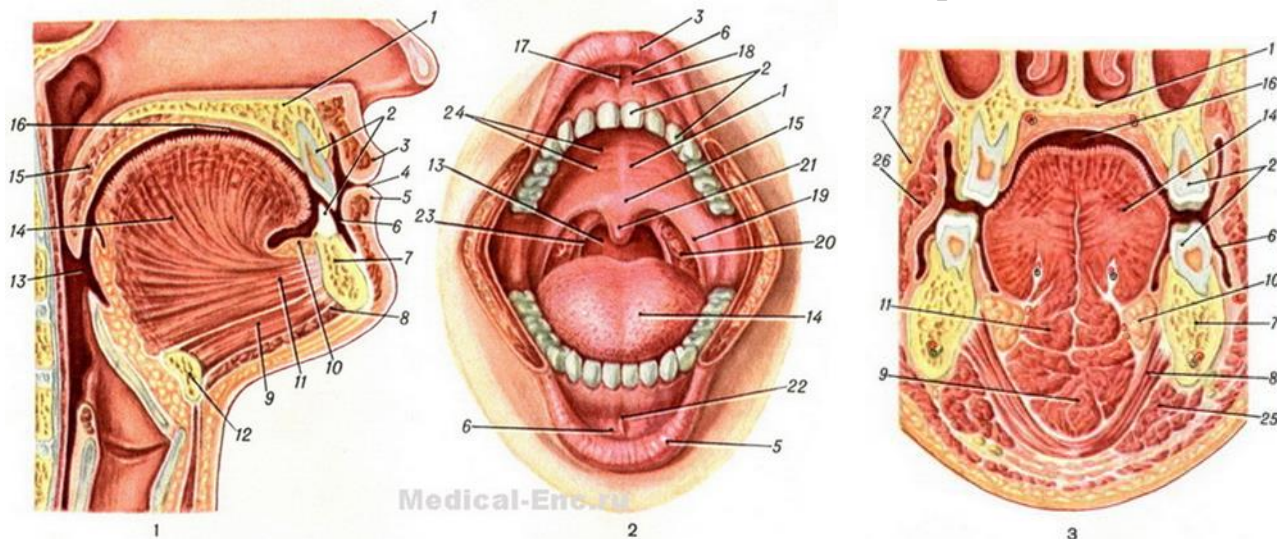
7. Центр тестування – база ліцензійних тестових завдань Крок-1: website.

[URL: https://www.testcentr.org.ua/uk/](https://www.testcentr.org.ua/uk/)

Завдання:

- 1) вивчити топографію, будову і функції порожнини рота, її допоміжних органів. Стінки присінка рота та власне ротової порожнини, їх сполучення. Піднебіння: тверде і м'яке, їх будова. Мигдалики; підписати малюнки.
- 2) вивчити анатомічну та гістологічну будову язика: особливості будови слизової оболонки та м'язи язика. підписати малюнки;
- 3) вивчити топографію, анатомічну та гістологічну будову зуба. Ясна. Молочні зуби: зубна формула, особливості будови, терміни прорізування; підписати малюнки;
- 4) вивчити топографію, анатомічну та гістологічну будову постійних зубів: зубна формула, характеристика зубів кожного виду; вивчити терміни прорізування постійних зубів. Рентгенанатомія зубів. підписати малюнки;
- 5) вивчити види прикусів. Розвиток зубів. Аномалії та варіанти розвитку зубів.
- 6) вивчити та описати формули молочних та постійних зубів, терміни прорізування;

Топографія та будова порожнини рота

Сагітальний розріз

***Вигляд спереду
(кути рота підрізані)***

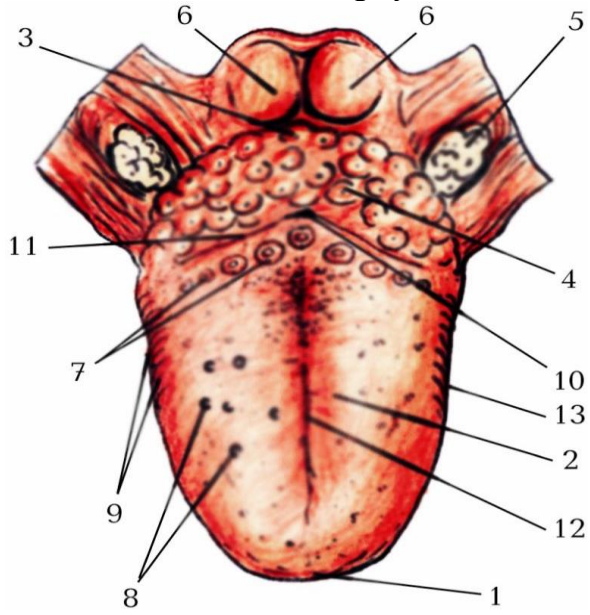
Фронтальний розріз

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –
- 13. –
- 14. –

- 15. –
- 16. –
- 17. –
- 18. –
- 19. –
- 20. –
- 21. –
- 22. –
- 23. –
- 24. –
- 25. –
- 26. –
- 27. –

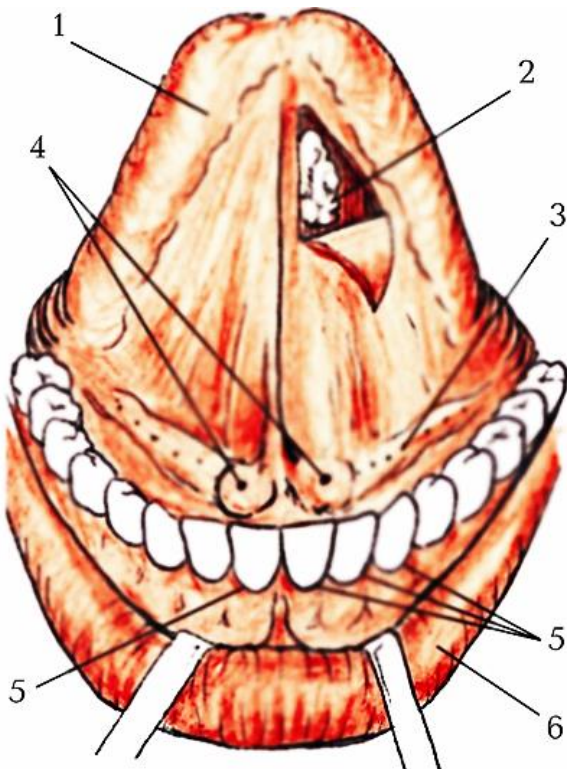
Анатомічна будова язика

вигляд зверху

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –

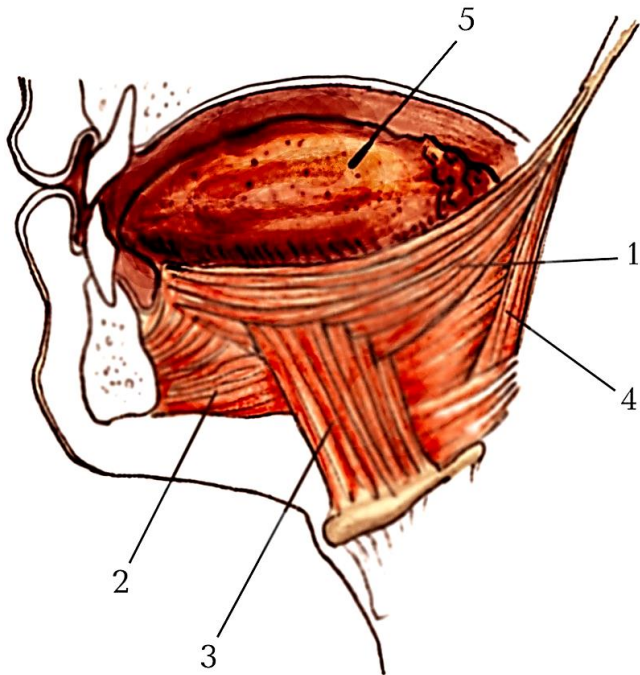
вигляд знизу

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –

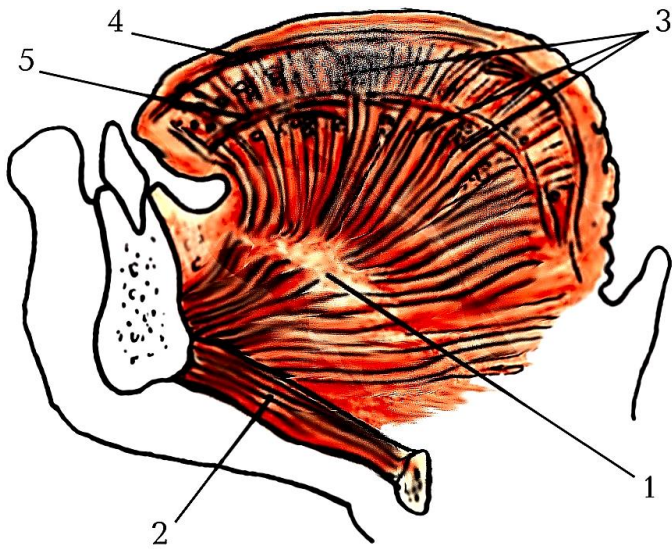
М'язи язика

Вигляд збоку. Ліва половина нижньої щелепи видалена

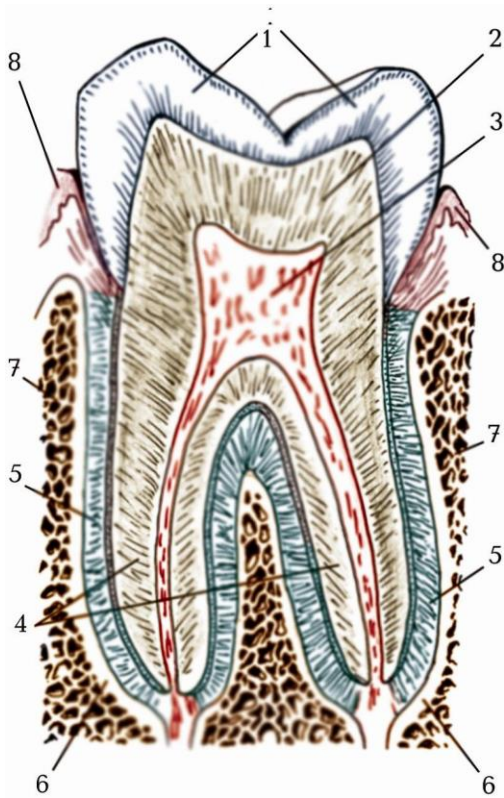
- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –

Сагітальний розріз

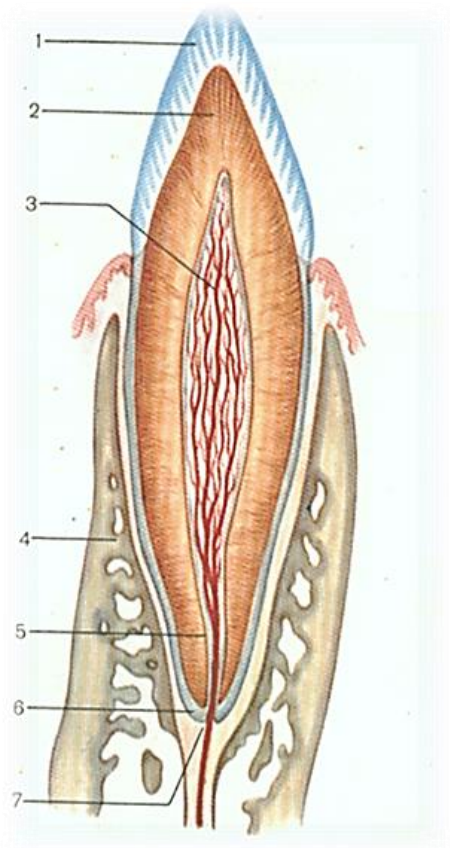

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –

Схема будови зубів

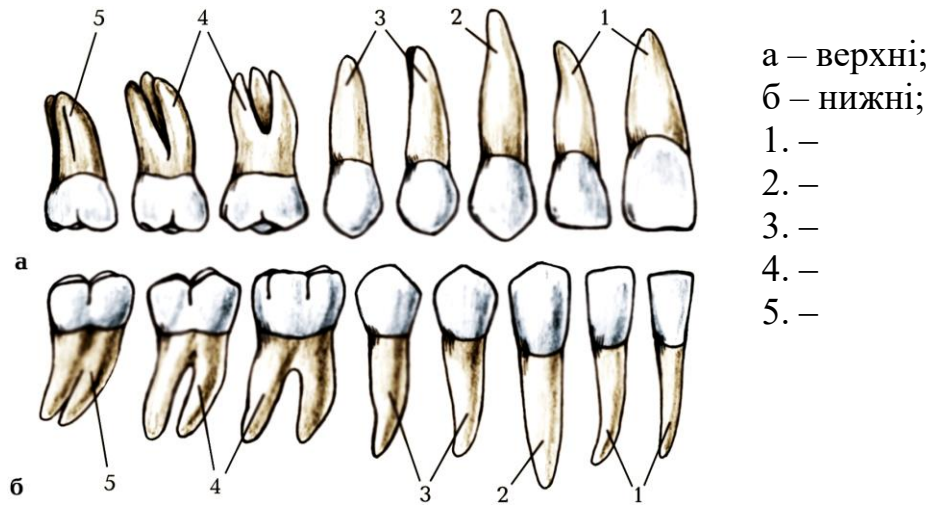

- 1. —
- 2. —
- 3. —
- 4. —
- 5. —
- 6. —
- 7. —
- 8. —

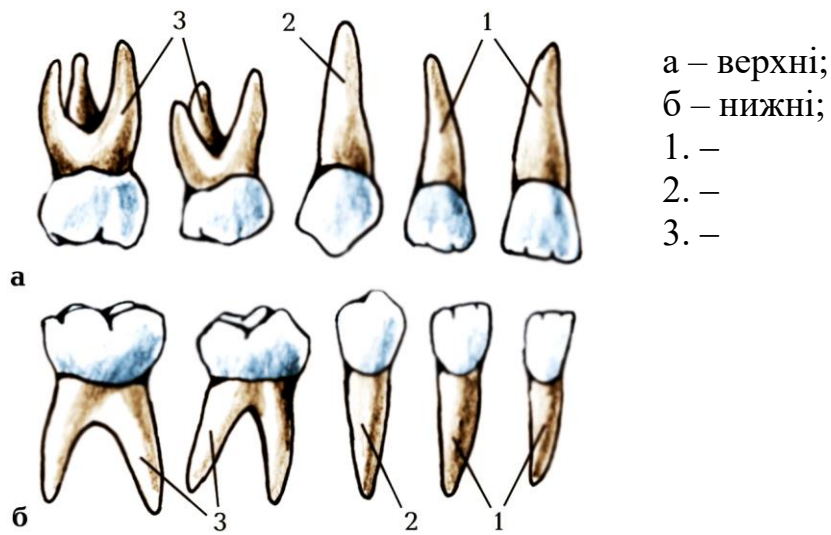

- 1. —
- 2. —
- 3. —
- 4. —
- 5. —
- 6. —
- 7. —

Постійні зуби верхньої та нижньої щелеп

Молочні зуби верхньої та нижньої щелеп

Описати формули молочних та постійних зубів, терміни їх прорізування

Види прикусів, оклюзії

Висновок:

Оцінка за роботу:

Підпис викладача:

Лабораторна робота №3

Тема: Залози порожнини рота. Глотка.

Мета заняття: вивчити загальну будову залоз порожнини рота, будову та функції слинних залоз, їх класифікацію, топографію, будову та функції; запам'ятати будову, топографію глотки, її функції.

Матеріал для заняття: вологі препарати та муляжі органів ротової порожнини, глотки; анатомічні зрізи за методом В. Т. Талалаєва, таблиці, атласи, схеми, презентації.

Література:

1. Анатомія людини. У трьох томах. Том другий / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 260 с.
2. Анатомія людини. У трьох томах. Том третій / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 400 с.
3. Анатомія людини. У трьох томах. Том перший / А. С. Головацький, В. Г Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 368 с.; Том другий / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 456 с.; Том третій / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 376 с.
4. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Під ред. проф. Ю.Б. Чайковського. Львів: Наутілус, 2004. 592 с.
5. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 1 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 416 с.
6. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 2 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 398 с.
7. Human Anatomy. In three volumes. Volume 1 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 328 p.; Volume 2 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 212 p.; Volume 3 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 356 p.
8. Анатомія людини: підручник для студ. вищ. навч.закл./ Коцан І. Я., Гринчук В. О., Велемець В. Х., Шварц Л. О., Пикалюк В. С., Шевчук Т. Я. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2010. 902с
9. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В., Бранюк С. В. Спланхнологія : навчально-методичний електронний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. Луцьк, 2020. 160 с. // (Витяг із протоколу № 2 засідання науково-методичної ради Волинського національного університету імені Лесі Українки від 21 жовтня 2020року).URL <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18714>
10. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу : навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина / В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик ; Волинський національний університет імені Лесі Українки, медичний інститут, кафедра анатомії людини.Луцьк:ФОПВанюкВ.П.,2022.300с.URL<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21224>
11. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу: Навчальний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 308 с. Рекомендовано до друку Вченою радою СНУ імені Лесі Українки (протокол №7 від 25 травня 2023 року, наказ № 7 від 25.05.2023 р.)
12. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу// В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик : навч. посібн. За редакцією д. мед. н., проф. В. С. Пикалюка. 2-е видання, виправлене та доповнене. Львів : ПП «Магнолія 2006», 2024. 308 с.

13. Шевчук Т. Я., Пикалюк В. С., Романюк А. П., Апончук Л. С., Шварц Л. О., Цуманець І. О. Тестові завдання з анатомії людини для самопідготовки. 2024, 167 с.

Інтернет-ресурси:

1 Збірник 3D атласів з анатомії людини.

[URL:https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/](https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/)

2. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Бранюк С.В. Нервова та ендокринна системи. органи чуття. Питання інтеграції систем організму. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.[URL:](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf)

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf

3. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В., Апончук Л.С. Анатомія опорно-рухового апарату. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю “Медицина”.
[URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713](https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713)

4. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Спланхнологія. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.

[URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf)

5. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Анатомія серцево-судинної системи. органи імуногенезу. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. [URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf)

6. Репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки. [URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/](https://evnuir.vnu.edu.ua/)

7. Центр тестування – база ліцензійних тестових завдань Крок-1: website.

[URL: https://www.testcentr.org.ua/uk/](https://www.testcentr.org.ua/uk/)

Завдання:

- 1) Описати великі залози порожнини рота за схемою опису внутрішніх органів;
- 2) вивчити топографію, будову і функції залоз порожнини рота;
- 3) подати класифікацію слинних залоз: їх розвиток. Малі слинні залози: класифікація, топографія, будова.
- 4) вивчити великі слинні залози: топографія, характеристика, будова, класифікація; підписати малюнки;
- 5) описати глотку за схемою;
- 6) засвоїти топографію, анатомічну будову глотки, її частини, сполучення. Отвори глотки: зів, його межі. Лімфатичне (лімфоїдне) кільце глотки. підписати малюнки;
- 7) вивчити анатомічну будову стінки глотки: особливості слизової оболонки, глотково - основна фасція, м'язи - констриктори та підіймачі глотки, навколوجلотковий простір;

Великі слинні залози порожнини рота (описати за схемою)

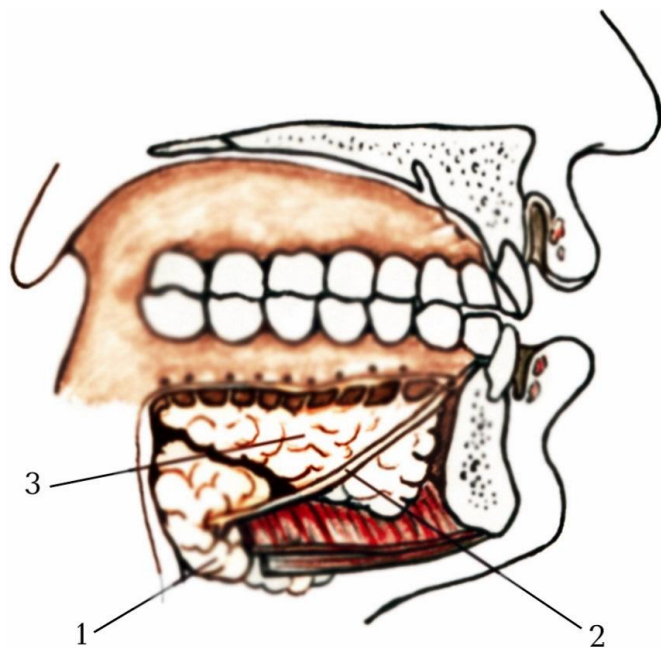
Класифікація слинних залоз(за різними критеріями)

за будовою

за виділенням секрету

Малі слинні залози (коротко описати на основі літературних джерел):

Великі залози ротової порожнини
Сагітальний розріз

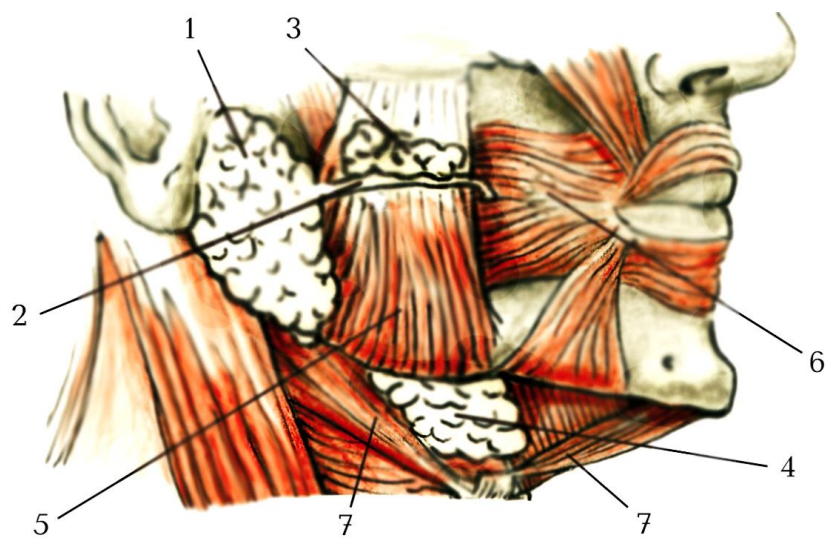

1. –

2. –

3. –

Вигляд справа

1. –

2. –

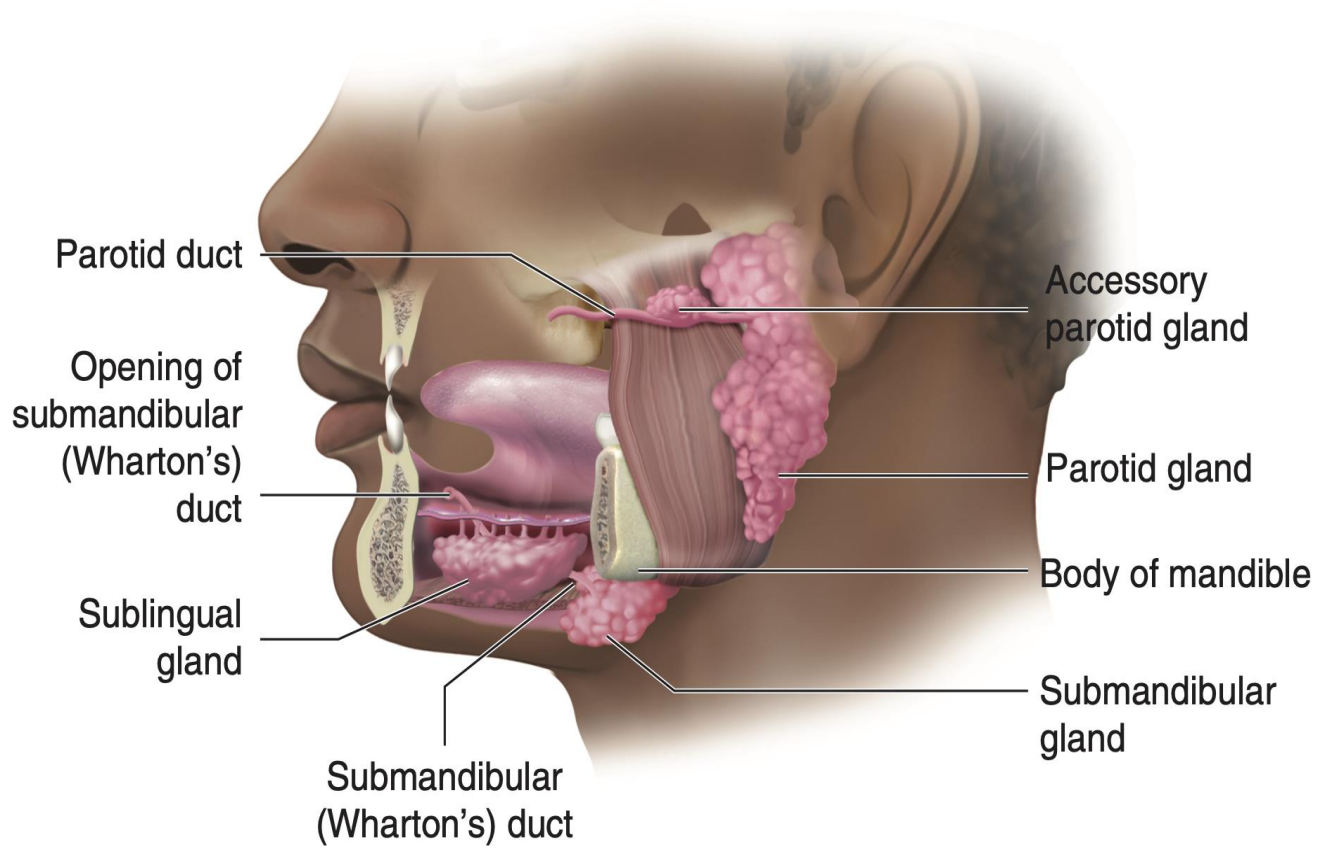
3. –

4. –

5. –

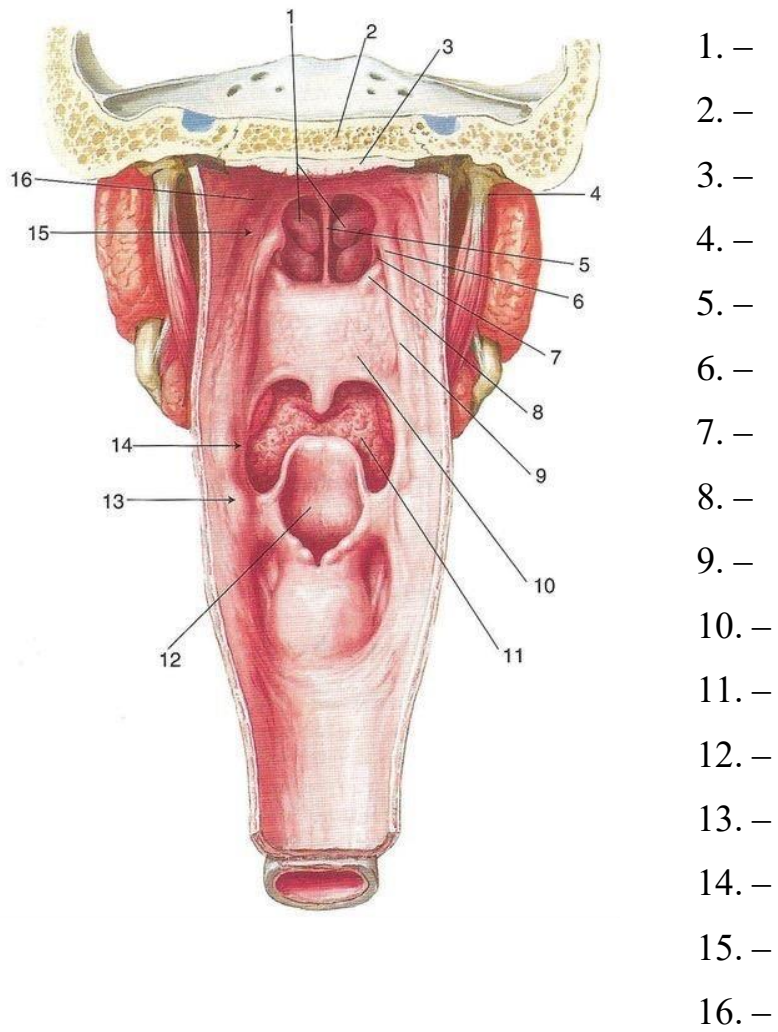
6. –

7. –

Описати глотку (за схемою)

Будова глотки

Висновок:

Оцінка за роботу:

Підпис викладача:

Лабораторна робота №4

Тема. Стравохід, шлунок.

Мета заняття: вивчити будову, топографію стравоходу; повторити топографію передньої черевної стінки; топографію, будову і частини шлунку, апарат фіксації.

Матеріал для заняття: натуральні вологі препарати та муляжі органів травної системи: стравоходу, шлунку; анатомічні зрізи за методом В.Т.Талалаєва, атласи, таблиці, схеми, презентації, жива людина.

Література:

1. Анатомія людини. У трьох томах. Том другий / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 260 с.
2. Анатомія людини. У трьох томах. Том третій / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 400 с.
3. Анатомія людини. У трьох томах. Том перший / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 368 с.; Том другий / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 456 с.; Том третій / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 376 с.
4. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Під ред. проф. Ю.Б. Чайковського. Львів: Наутілус, 2004. 592 с.
5. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 1 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 416 с.
6. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 2 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 398 с.
7. Human Anatomy. In three volumes. Volume 1 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 328 p.; Volume 2 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 212 p.; Volume 3 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 356 p.
8. Анатомія людини: підручник для студ. вищ. навч.закл./ Коцан І. Я., Гринчук В. О., Велемець В. Х., Шварц Л. О., Пикалюк В. С., Шевчук Т. Я. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2010. 902с
9. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В., Бранюк С. В. Спланхнологія : навчально-методичний електронний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. Луцьк, 2020. 160 с. // (Витяг із протоколу № 2 засідання науково-методичної ради Волинського національного університету імені Лесі Українки від 21 жовтня 2020року).URL <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18714>
10. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу : навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина / В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик ; Волинський національний університет імені Лесі Українки, медичний інститут, кафедра анатомії людини.Луцьк:ФОПІванюкВ.П.,2022.300с.URL<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21224>
11. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу: Навчальний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 308 с. Рекомендовано до друку Вченою радою СНУ імені Лесі Українки (протокол №7 від 25 травня 2023 року, наказ № 7 від 25.05.2023 р.)
12. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу// В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик : навч. посібн. За

- редакцією д. мед. н., проф. В. С. Пикалюка. 2-е видання, виправлене та доповнене. Львів : ПП «Магнолія 2006», 2024. 308 с.
13. Шевчук Т. Я., Пикалюк В. С., Романюк А. П., Апончук Л. С., Шварц Л. О., Цуманець І. О. Тестові завдання з анатомії людини для самопідготовки. 2024, 167 с.

Інтернет-ресурси:

1 Збірник 3D атласів з анатомії людини.

URL: <https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/>.

2. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Бранюк С.В. Нервова та ендокринна системи. органи чуття. Питання інтеграції систем організму. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. URL:

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf

3. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В., Апончук Л.С. Анатомія опорно-рухового апарату. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю “Медицина”.

URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713>

4. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Спланхнологія. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.

URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf>

5. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Анатомія серцево-судинної системи. органи імунотенезу. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. URL:

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf

6. Репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL:

<https://evnuir.vnu.edu.ua/>

7. Центр тестування – база ліцензійних тестових завдань Крок-1: website.

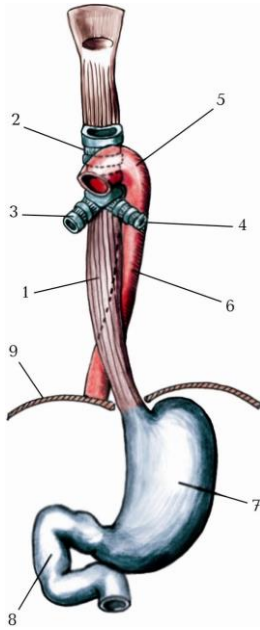
URL: <https://www.testcentr.org.ua/uk/>

Завдання:

- 1) описати стравохід за схемою;
- 2) вивчити топографію, частини стравоходу, будову стінки, описати і продемонструвати на препараті. підписати малюнки;
- 3) запам'ятати анатомічні і фізіологічні звуження стравоходу. Рентгенанатомія стравоходу; можливі вади розвитку;
- 4) вивчити топографію, анатомічну будову шлунку, описати і продемонструвати на препараті його частини, підписати малюнки;
- 5) вивчити будову стінки шлунку: особливості будови слизової (рельєф-шлункові поля, залози - їх функції), м'язової та серозної оболонок. підписати малюнки; рентгенскопія і гастроскопія шлунку.
- 6) описати апарат фіксації шлунку: відношення до листків очеревини, зв'язки. Варіанти форми шлунку у людей різної тілобудови: анатомічні (на вологих препаратах) і рентгенологічні (у живої людини). Запам'ятати вікові особливості топографії і будови шлунку .

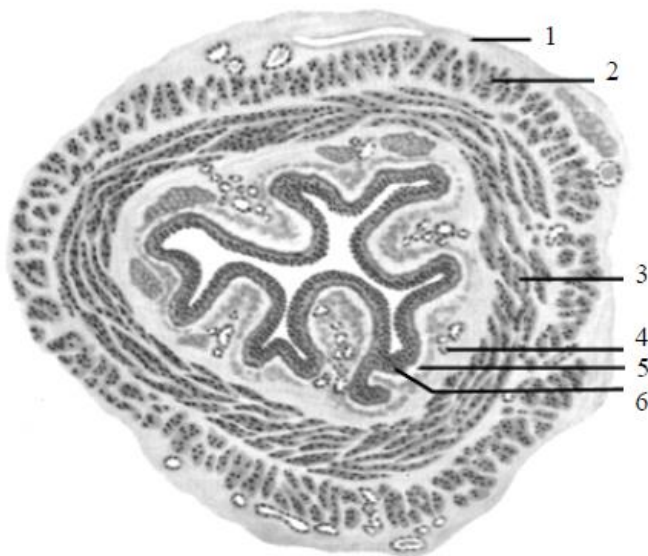
Описати стравохід (за схемою)

Анатомія стравоходу

1. –
2. –
3. –
4. –
5. –
6. –
7. –
8. –

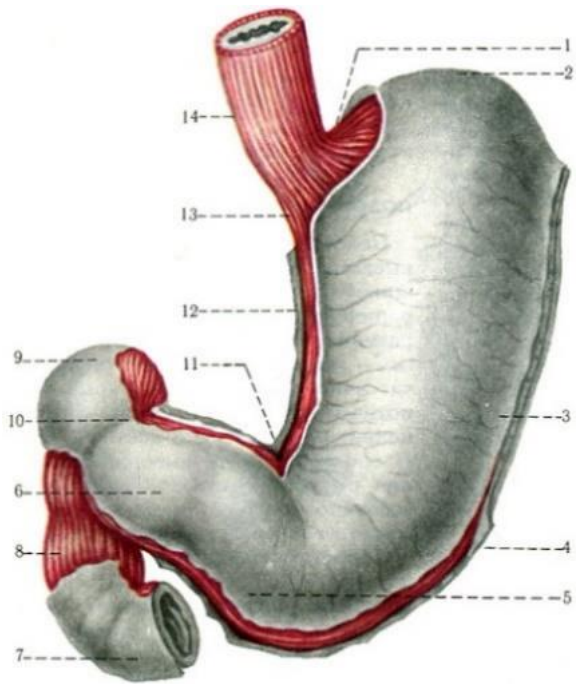
Поперечний розріз стінки стравоходу

1. –
2. –
3. –
4. –
5. –
6. –

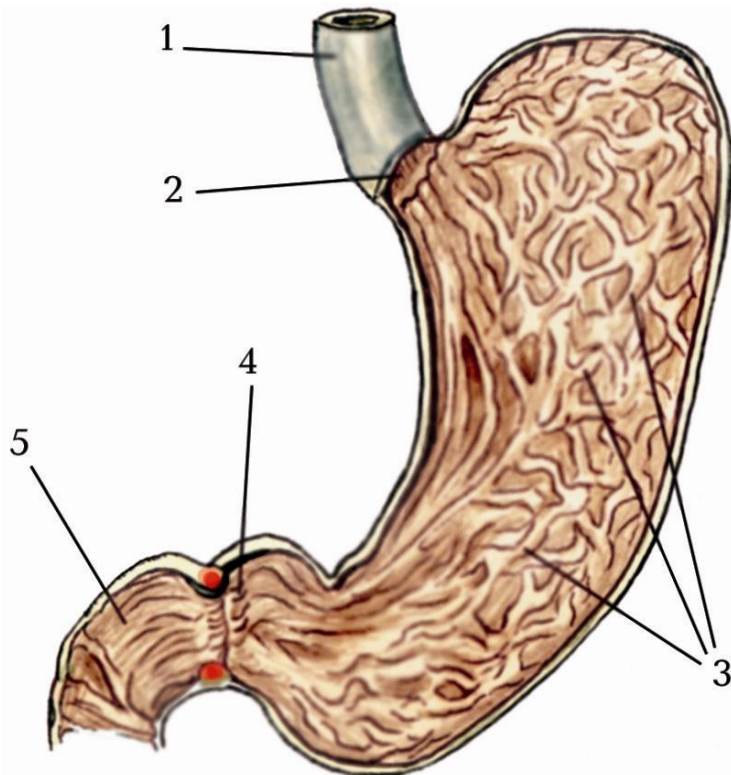
Анатомічні і фізіологічні звуження стравоходу (назвати й описати)

Анатомія шлунку

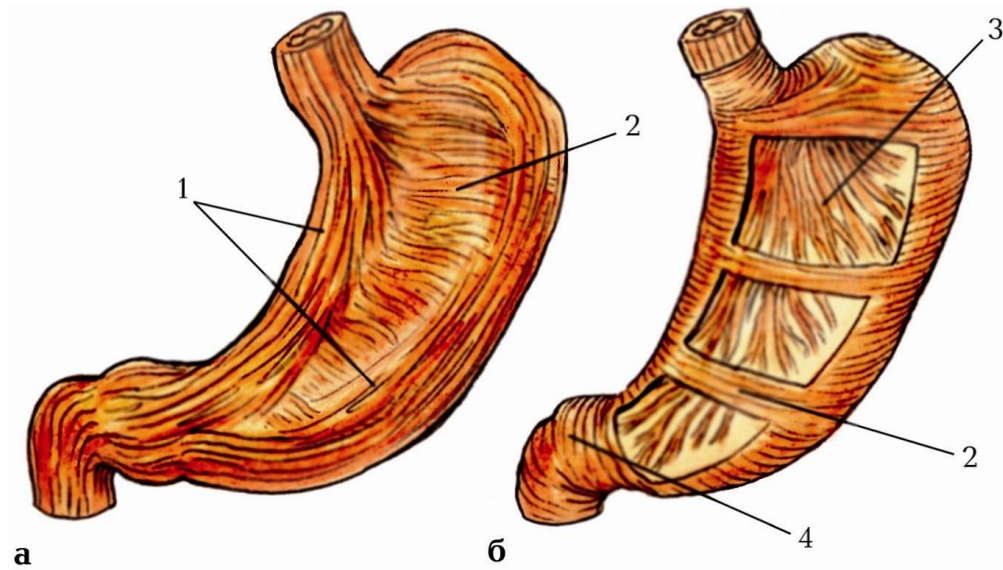
1. –
2. –
3. –
4. –
5. –
6. –
7. –
8. –
9. –
10. –
11. –
12. –
13. –
14. –

Слизова оболонка шлунку (внутрішня поверхня задньої стінки)

1. –
2. –
3. –
4. –
5. –

М'язова оболонка шлунку

а – зовнішній та середній м'язові шари;

1. –

2. –

б – середній та внутрішній м'язові шари;

1. –

2. –

3. –

Апарат фіксації шлунку: описати відношення до листків очеревини, зв'язки (намалювати схему)

Зв'язки шлунка та печінки

1. Вінцева зв'язка (lig. coronarium)
2. Права трикутна зв'язка (lig. triangulare dextrum)
3. Ліва трикутна зв'язка (lig. triangulare sinistrum)
4. Серпоподібна зв'язка (lig. falciforme)
5. Печінково - шлункова зв'язка (lig. hepatogastricum)
6. Печінково-дванадцятипалокишкова зв'язка (lig. hepatoduodenale)
7. Печінково – ниркова зв'язка (lig. hepatorenale)
8. Шлунково – селезінкова зв'язка (lig. gastrosplenicum; lig. gastrolienale)
9. Шлунково – ободовокишкова зв'язка (lig. gastrocolicicum)

Висновок:

Оцінка за роботу:

Підпис викладача:

Лабораторна робота № 5

Тема. Тонка і товста кишка. Відхідниковий канал.

Мета заняття: засвоїти топографію, будову тонкої і товстої кишок, їх відділи; вивчити будову стінки тонкої кишки у різних її відділах; запам'ятати анатомію товстої кишки та особливості їх слизової оболонки: кишкові ворсинки, залози, складки, лімфатичні (лімфоїдні) вузлики, гаустри; вікові особливості будови кишківника.

Матеріал для заняття: натуральні вологі препарати та муляжі органів травної системи: тонкої та товстої кишок; анатомічні зрізи за методом В. Т. Талалаєва, вологі препарати, атласи, таблиці, схеми, презентації.

Література:

1. Анатомія людини. У трьох томах. Том другий / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 260 с.
2. Анатомія людини. У трьох томах. Том третій / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 400 с.
3. Анатомія людини. У трьох томах. Том перший / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 368 с.; Том другий / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 456 с.; Том третій / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 376 с.
4. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Під ред. проф. Ю.Б. Чайковського. Львів: Наутілус, 2004. 592 с.
5. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 1 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 416 с.
6. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 2 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 398 с.
7. Human Anatomy. In three volumes. Volume 1 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 328 p.; Volume 2 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 212 p.; Volume 3 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 356 p.
8. Анатомія людини: підручник для студ. вищ. навч.закл./ Коцан І. Я., Гринчук В. О., Велемець В. Х., Шварц Л. О., Пикалюк В. С., Шевчук Т. Я. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2010. 902с
9. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В., Бранюк С. В. Спланхнологія : навчально-методичний електронний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. Луцьк, 2020. 160 с. // (Витяг із протоколу № 2 засідання науково-методичної ради Волинського національного університету імені Лесі Українки від 21 жовтня 2020 року).URL <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18714>
10. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу : навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина / В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик ; Волинський національний університет імені Лесі Українки, медичний інститут, кафедра анатомії людини.Луцьк:ФОПШванюкВ.П.,2022.300с.URL<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21224>
11. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу: Навчальний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 308 с. Рекомендовано до друку Вченою радою СНУ імені Лесі Українки (протокол №7 від 25 травня 2023 року, наказ № 7 від 25.05.2023 р.)

12. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імунотенезу// В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик : навч. посібн. За редакцією д. мед. н., проф. В. С. Пикалюка. 2-е видання, виправлене та доповнене. Львів : ПП «Магнолія 2006», 2024. 308 с.
13. Шевчук Т. Я., Пикалюк В. С., Романюк А. П., Апончук Л. С., Шварц Л. О., Цуманець І. О. Тестові завдання з анатомії людини для самопідготовки. 2024, 167 с.

Інтернет-ресурси:

1 Збірник 3D атласів з анатомії людини.

[URL:https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/](https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/).

2. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Бранюк С.В. Нервова та ендокринна системи. органи чуття. Питання інтеграції систем організму. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.[URL:](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf)

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf

3. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В., Апончук Л.С. Анатомія опорно-рухового апарату. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю “Медицина”.

[URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713](https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713)

4. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Спланхнологія. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.

[URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf)

5. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Анатомія серцево-судинної системи. органи імунотенезу. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. [URL:](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf)

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf

6. Репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки. [URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/](https://evnuir.vnu.edu.ua/)

7. Центр тестування – база ліцензійних тестових завдань Крок-1: website.

[URL: https://www.testcentr.org.ua/uk/](https://www.testcentr.org.ua/uk/)

Завдання:

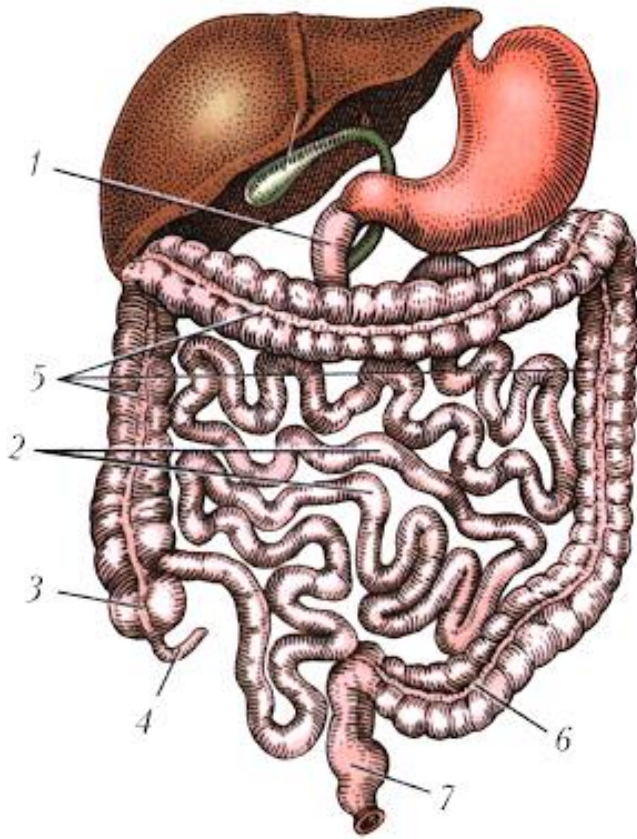
- 1) описати тонку і товсту кишку за схемою;
- 2) запам'ятати будову тонкої кишки: її відділи, їх топографію, відношення до листків очеревини; рентгенанатомію; підписати малюнки, продемонструвати на препаратах.
- 3) вивчити особливості будови слизової оболонки в різних відділах тонкої кишки. підписати малюнки;
- 4) замалювати схему будови ворсинки тонкої кишки. підписати малюнок;
- 5) вивчити анатомічну будову та топографію дванадцятипалої кишки варіанти її форми і положення, відмінності будови слизової оболонки. Підписати малюнок, продемонструвати на препараті;
- 6) вивчити топографію та анатомічну будову товстої кишки, вказати особливості її стінки: слизова оболонка (залози, складки, лімфатичні (лімфоїдні) вузлики), м'язова оболонка, серозна оболонка. Відношення до очеревини кожного відділу товстої кишки. підписати малюнок. Рентгенанатомія товстої кишки;
- 7) вивчити топографію та особливості будови сліпої кишки і червоподібного відростка; розглянути варіанти положення червоподібного відростка та його проекцію на передню стінку живота; запам'ятати топографію та особливості будови прямої кишки, її

частини, згини, відношення до очеревини; зазначити особливості будови слизової та м'язової оболонок; підписати малюнки.

Описати тонку кишку(за схемою)

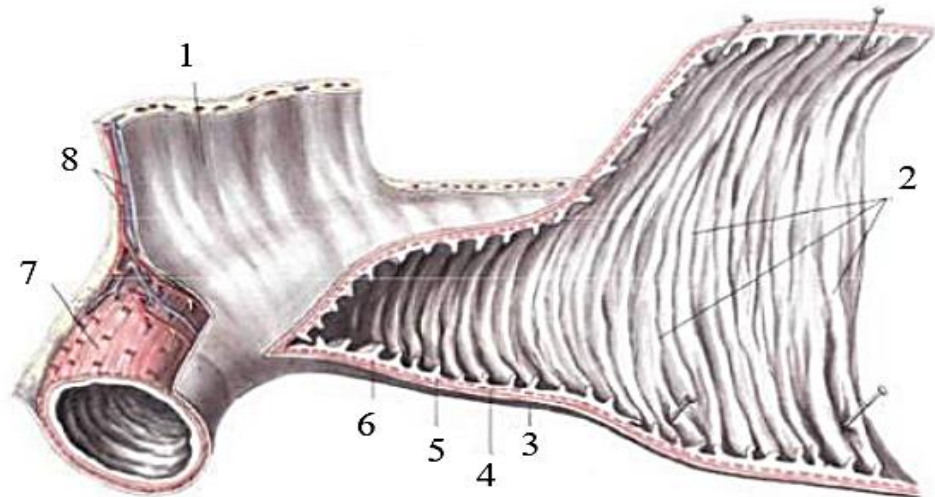
Описати товсту кишку (за схемою)

Відділи кишківника

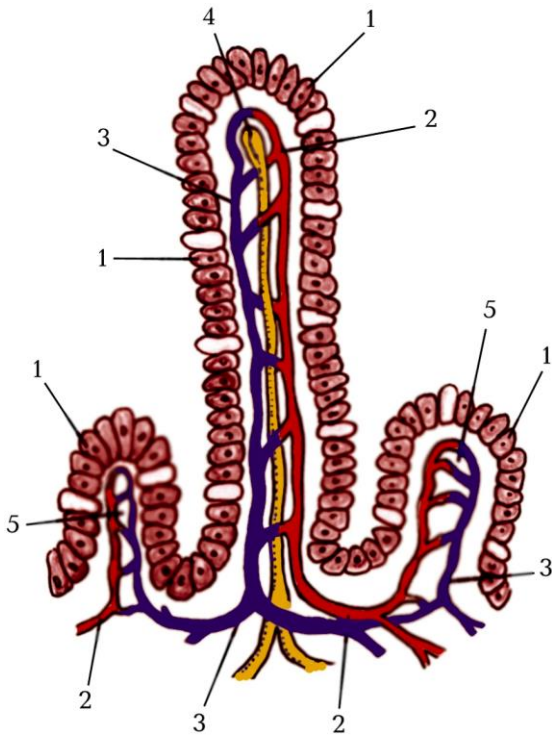
- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –

Слизова оболонка тонкої кишки (відтинок порожньої кишки)

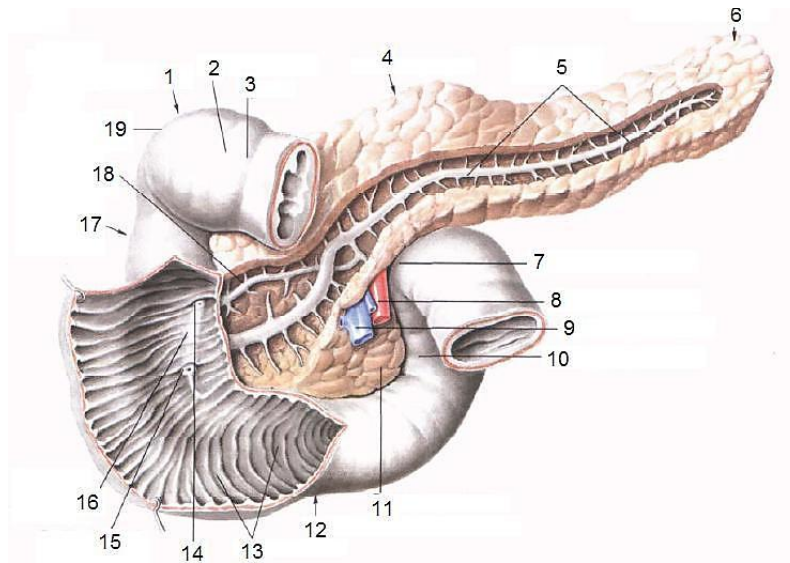
- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –

Схема будови ворсинки тонкої кишки

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –

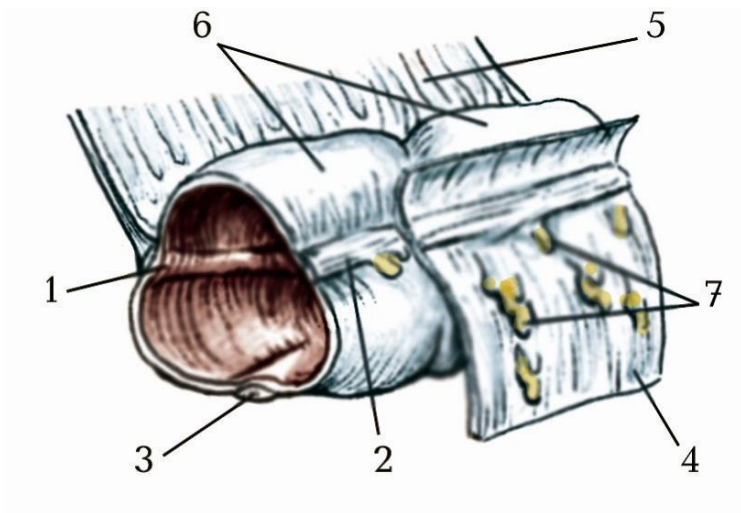
Дванадцятипала кишка та підшлункова залоза

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –

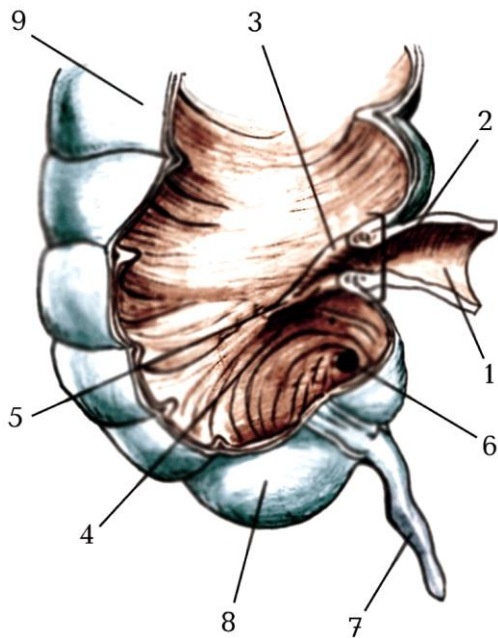
- 11. –
- 12. –
- 13. –
- 14. –
- 15. –
- 16. –
- 17. –
- 18. –
- 19. –

Товста кишка (відрізок поперечної ободової кишки)

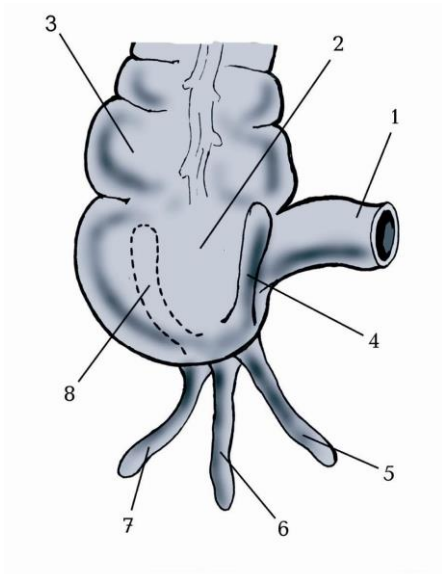
- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –

Сліпа кишка з червоподібним відростком

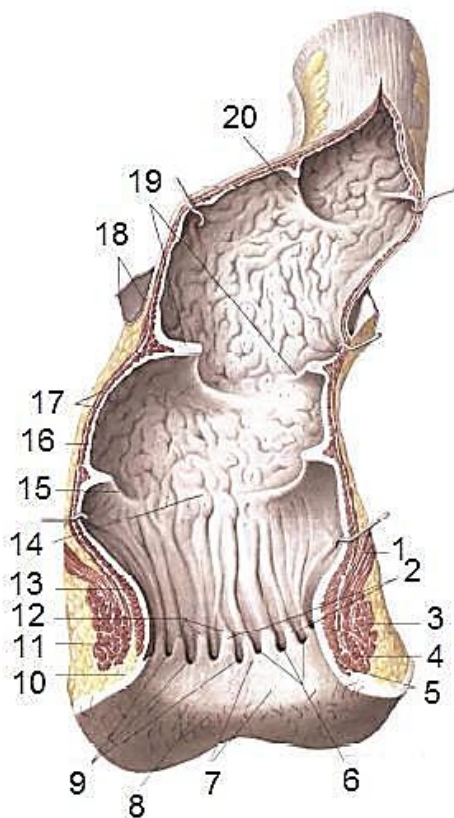
- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –

Варіанти положення червоподібного відростка (схематично)

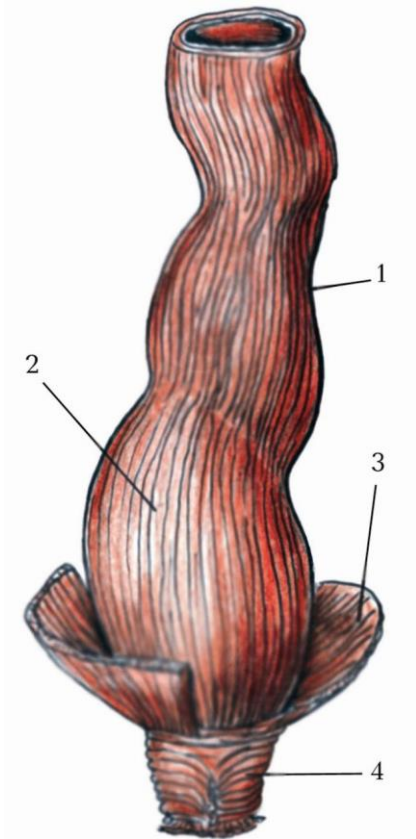
- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –

Пряма кишка (передня стінка видалена) з відхідником

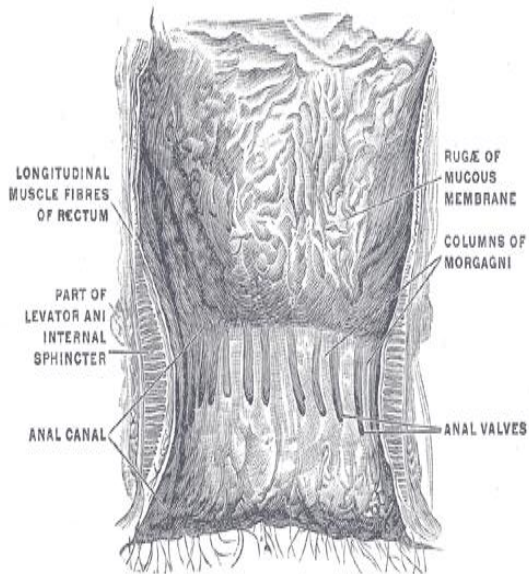

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –
- 13. –
- 14. –
- 15. –
- 16. –

Пряма кишка, її м'язова оболонка

Описати відхідниковий канал

Описати анатомічні та гістологічні відмінності тонкої кишки від товстої

Висновок:

Оцінка за роботу:

Підпис викладача:

Лабораторна робота №6

Тема. Анатомія великих травних залоз: печінка та підшлункова залоза. Жовчний міхур.

Мета заняття: вивчити топографію та анатомічну будову печінки, жовчного міхура, підшлункової залози, їх функції; особливості будови.

Матеріал для заняття: натуральні вологі препарати та муляжі органів травної системи, великих травних залоз: печінки з жовчним міхуром, підшлункової залози; анатомічні зрізи за методом В. Т. Талалаєва, вологі препарати, атласи, таблиці, схеми, презентації.

Література:

1. Анатомія людини. У трьох томах. Том другий / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 260 с.
2. Анатомія людини. У трьох томах. Том третій / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 400 с.
3. Анатомія людини. У трьох томах. Том перший / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 368 с.; Том другий / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 456 с.; Том третій / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 376 с.
4. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Під ред. проф. Ю.Б. Чайковського. Львів: Наутілус, 2004. 592 с.
5. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 1 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 416 с.
6. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 2 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 398 с.
7. Human Anatomy. In three volumes. Volume 1 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 328 p.; Volume 2 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 212 p.; Volume 3 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 356 p.
8. Анатомія людини: підручник для студ. вищ. навч.закл./ Коцан І. Я., Гринчук В. О., Велемець В. Х., Шварц Л. О., Пикалюк В. С., Шевчук Т. Я. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2010. 902с
9. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В., Бранюк С. В. Спланхнологія : навчально-методичний електронний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. Луцьк, 2020. 160 с. // (Витяг із протоколу № 2 засідання науково-методичної ради Волинського національного університету імені Лесі Українки від 21 жовтня 2020 року).URL <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18714>
10. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу : навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина / В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик ; Волинський національний університет імені Лесі Українки, медичний інститут, кафедра анатомії людини.Луцьк:ФОПШванюкВ.П.,2022.300с.URL<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21224>
11. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу: Навчальний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 308 с. Рекомендовано до друку Вченою радою СНУ імені Лесі Українки (протокол №7 від 25 травня 2023 року, наказ № 7 від 25.05.2023 р.)
12. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу// В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик : навч. посібн. За

- редакцією д. мед. н., проф. В. С. Пикалюка. 2-е видання, виправлене та доповнене. Львів : ПП «Магнолія 2006», 2024. 308 с.
13. Шевчук Т. Я., Пикалюк В. С., Романюк А. П., Апончук Л. С., Шварц Л. О., Цуманець І. О. Тестові завдання з анатомії людини для самопідготовки. 2024, 167 с.

Інтернет-ресурси:

1 Збірник 3D атласів з анатомії людини.

URL: <https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/>

2. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Бранюк С.В. Нервова та ендокринна системи. органи чуття. Питання інтеграції систем організму. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. URL:

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf

3. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В., Апончук Л.С. Анатомія опорно-рухового апарату. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю “Медицина”.

URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713>

4. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Спланхнологія. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.

URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf>

5. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Анатомія серцево-судинної системи. органи імуногенезу. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. URL:

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf

6. Репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL:

<https://evnuir.vnu.edu.ua/>

7. Центр тестування – база ліцензійних тестових завдань Крок-1: website.

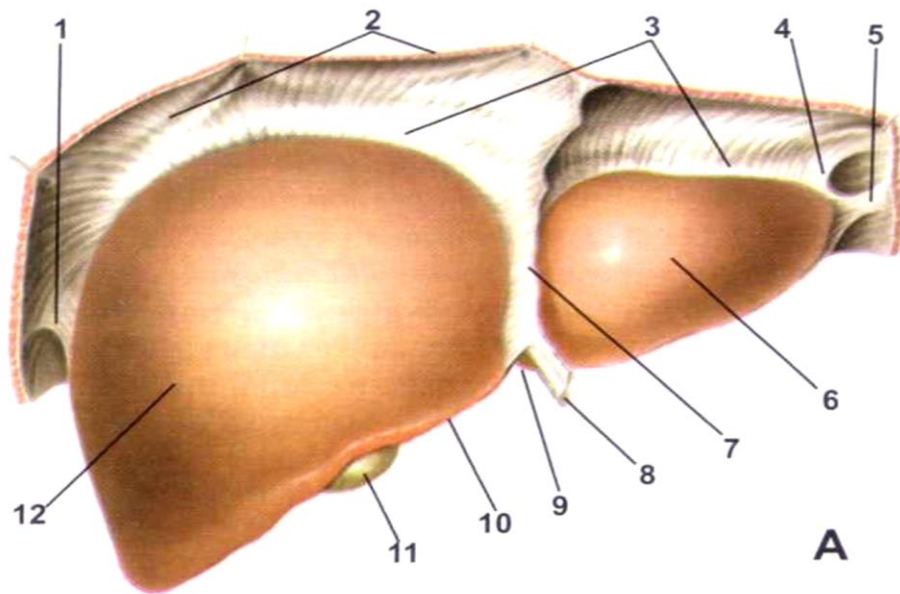
URL: <https://www.testcentr.org.ua/uk/>

Завдання:

- 1) описати печінку, жовчний міхур, підшлункову залозу за схемою;
- 2) вивчити топографію та анатомічну будову печінки, виписати і розшифрувати її функції;
- 3) схематично описати місце вироблення і шляхи виділення жовчі;
- 4) вивчити топографію і анатомічну будову жовчного міхура, його функції ; підписати малюнок;
- 5) вивчити топографію і будову підшлункової залози, її протоки, острівці; запам'ятати вікові особливості топографії та будови, підписати малюнок

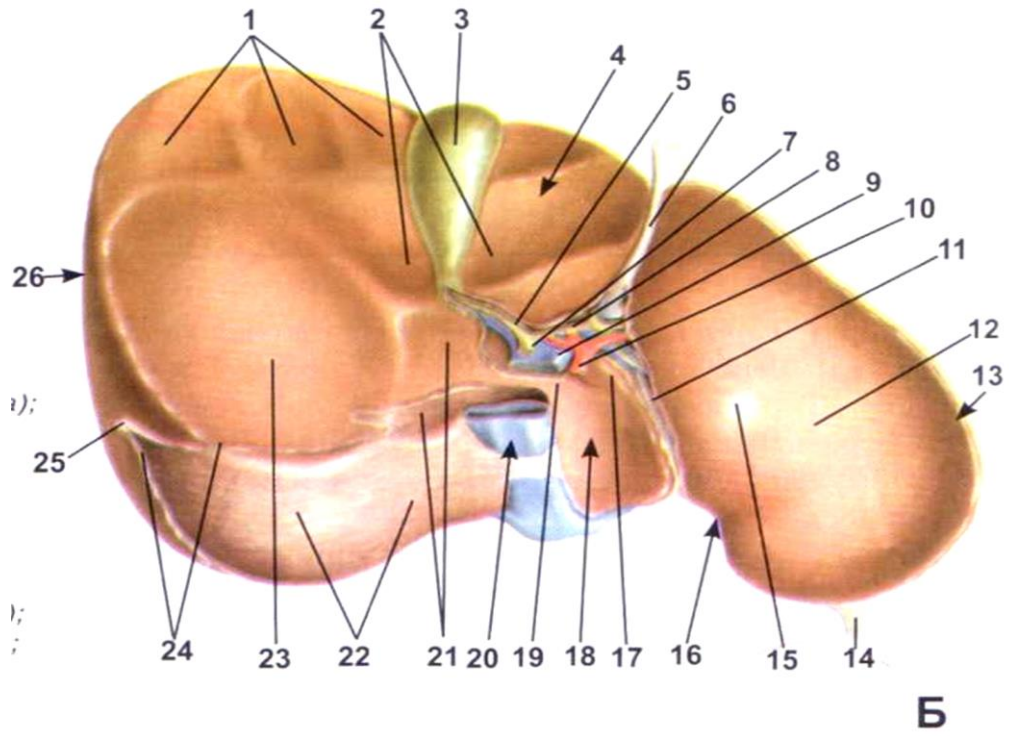
Описати печінку, жовчний міхур, підшлункову залозу(за схемою)

*Печінка (анатомічна будова)
Діафрагмальна поверхня*

1. –
2. –
3. –
4. –
5. –
6. –
7. –
8. –
9. –
10. –
11. –
12. –

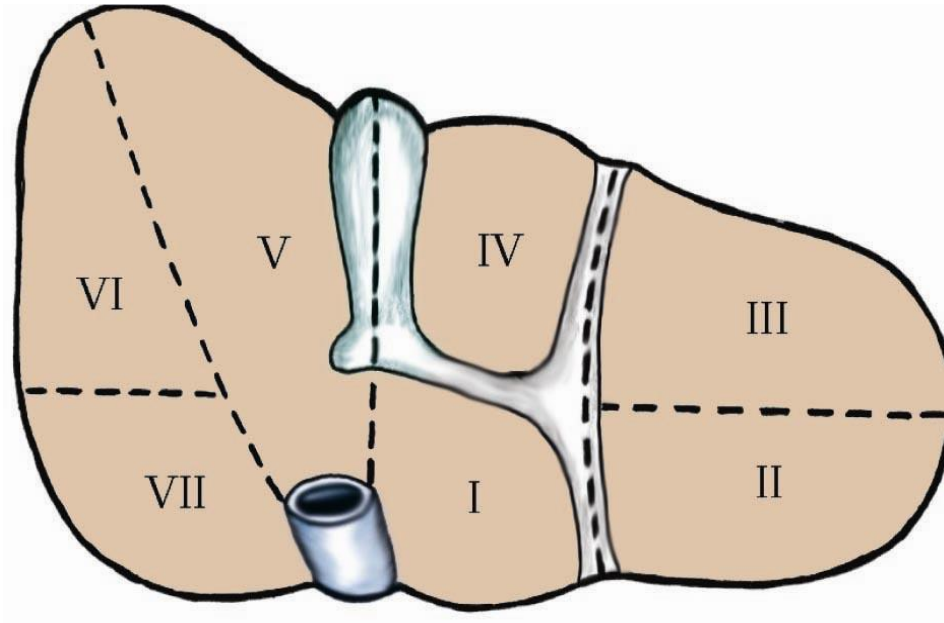
Нутроцева поверхня

Б

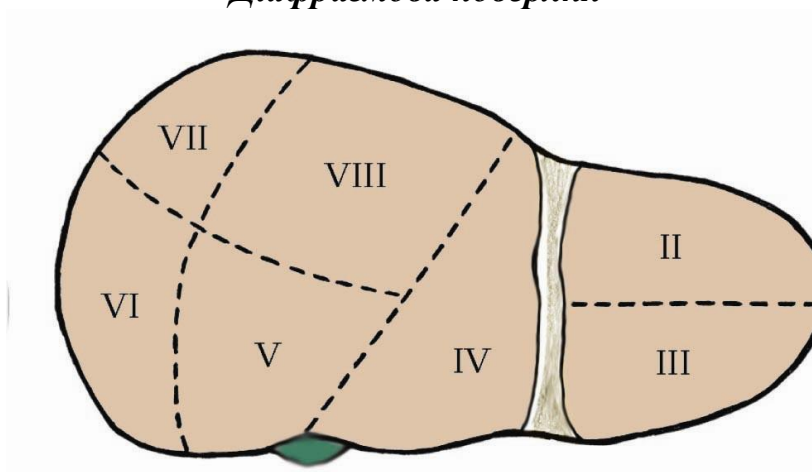
1. –	14. –
2. –	15. –
3. –	16. –
4. –	17. –
5. –	18. –
6. –	19. –
7. –	20. –
8. –	21. –
9. –	22. –
10. –	23. –
11. –	24. –
12. –	25. –
13. –	26. –

*Сегменти печінки
Нутрощева поверхня*

- I.
- II.
- III.
- IV.
- V.
- VI.
- VII.

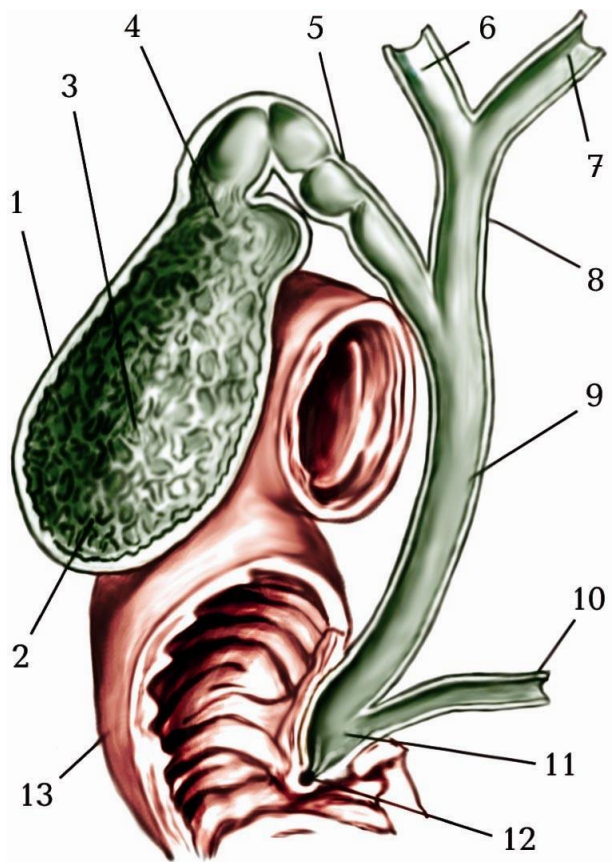
Діафрагмова поверхня

- I.
- II.
- III.
- IV.
- V.
- VI.
- VII.
- VIII.

Функції печінки (виписати і розшифрувати)

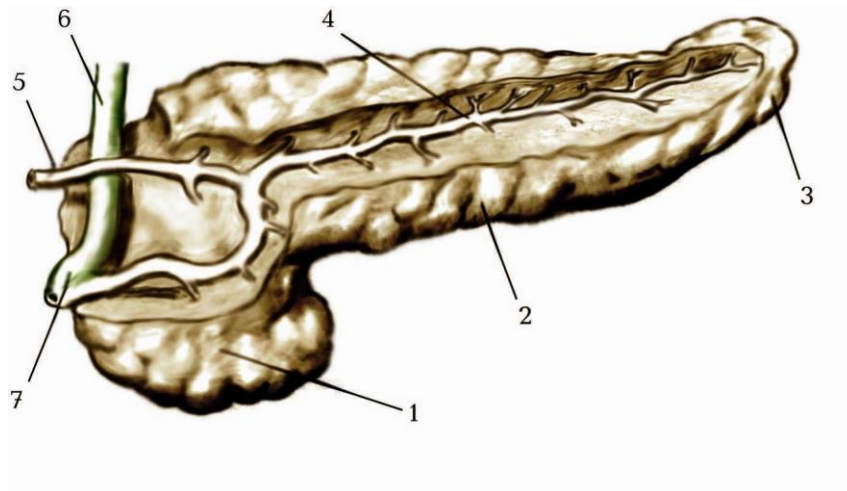
Жовчний міхур

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –
- 13. –
- 14. –

Місця вироблення і шляхи виділення жовчі (подати схематично).

Підшлункова залоза, зовнішня будова з протоками

1. –

2. –

3. –

4. –

5. –

6. –

7. –

Клітини підшлункової залози

Висновок:

Оцінка за роботу:

Підпис викладача:

Лабораторна робота № 7

Тема. Очеревина. Функціональні методи діагностики органів черевної порожнини

Мета заняття: вивчити топографію та анатомічну будову очеревини, її листки, порожнину, похідні: зв'язки, закрутки, сумки, брижі, сальники, заглибини, кишені. З'ясувати функціональні методи діагностики органів черевної порожнини.

Матеріал для заняття: натуральні вологі препарати та муляжі органів травної системи; анатомічні зрізи за методом В. Т. Талалаєва, вологі препарати, атласи, таблиці, схеми, презентації.

Література:

1. Анатомія людини. У трьох томах. Том другий / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 260 с.
2. Анатомія людини. У трьох томах. Том третій / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 400 с.
3. Анатомія людини. У трьох томах. Том перший / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 368 с.; Том другий / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 456 с.; Том третій / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 376 с.
4. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Під ред. проф. Ю.Б. Чайковського. Львів: Наутілус, 2004. 592 с.
5. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 1 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 416 с.
6. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 2 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 398 с.
7. Human Anatomy. In three volumes. Volume 1 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 328 p.; Volume 2 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 212 p.; Volume 3 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 356 p.
8. Анатомія людини: підручник для студ. вищ. навч.закл./ Коцан І. Я., Гринчук В. О., Велемець В. Х., Шварц Л. О., Пикалюк В. С., Шевчук Т. Я. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2010. 902с
9. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В., Бранюк С. В. Спланхнологія : навчально-методичний електронний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. Луцьк, 2020. 160 с. // (Витяг із протоколу № 2 засідання науково-методичної ради Волинського національного університету імені Лесі Українки від 21 жовтня 2020 року).URL <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18714>
10. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу : навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина / В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик ; Волинський національний університет імені Лесі Українки, медичний інститут, кафедра анатомії людини.Луцьк:ФОПШванюкВ.П.,2022.300с.URL<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21224>
11. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу: Навчальний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 308 с. Рекомендовано до друку Вченою радою СХУ імені Лесі Українки (протокол №7 від 25 травня 2023 року, наказ № 7 від 25.05.2023 р.)

12. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імунотенезу// В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик : навч. посібн. За редакцією д. мед. н., проф. В. С. Пикалюка. 2-е видання, виправлене та доповнене. Львів : ПП «Магнолія 2006», 2024. 308 с.
13. Шевчук Т. Я., Пикалюк В. С., Романюк А. П., Апончук Л. С., Шварц Л. О., Цуманець І. О. Тестові завдання з анатомії людини для самопідготовки. 2024, 167 с.

Інтернет-ресурси:

1 Збірник 3D атласів з анатомії людини.

[URL:https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/](https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/).

2. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Бранюк С.В. Нервова та ендокринна системи. органи чуття. Питання інтеграції систем організму. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.[URL:](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf)

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf

3. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В., Апончук Л.С. Анатомія опорно-рухового апарату. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю “Медицина”.
[URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713](https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713)

4. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Спланхнологія. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.

[URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf)

5. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Анатомія серцево-судинної системи. органи імунотенезу. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. [URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf)

6. Репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки. [URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/](https://evnuir.vnu.edu.ua/)

7. Центр тестування – база ліцензійних тестових завдань Крок-1: website.

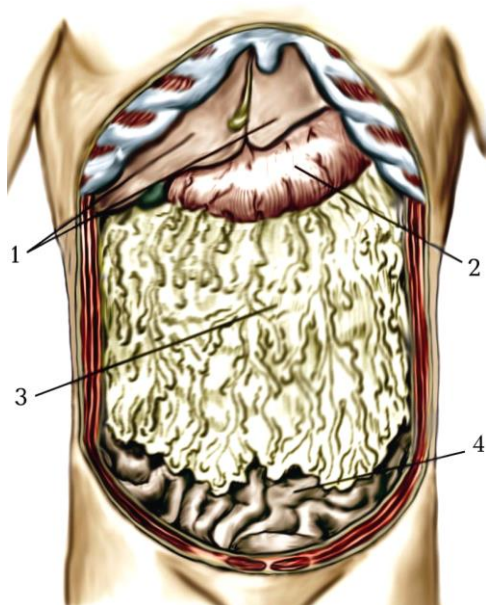
[URL: https://www.testcentr.org.ua/uk/](https://www.testcentr.org.ua/uk/)

Завдання:

- 1) описати очеревину за схемою;
- 2) вивчити особливості анатомічної будови черевної порожнини та її вміст; уявити топографію порожнини очеревини, її вміст. Охарактеризувати пристінкову та нутрощеву очеревину: продемонструвати на анатомічних моделях та підписати малюнок;
- 3) виписати і вивчити класифікацію органів відносно листків очеревини;
- 4) описати анатомічні утвори очеревини: брижі, зв'язки, сальники, сумки, пазухи, закутки, заглибини, кишені, їх будова та функціональне значення.
- 5) вивчити топографію очеревини в порожнині малого таза: її статеві особливості. продемонструвати на анатомічних моделях та підписати малюнок;
- 6) вивчити топографію пристінкової очеревини на передній, задній стінках черевної порожнини.
- 7) з'ясувати функціональні методи діагностики органів черевної порожнини: рентген, УЗД, КТ

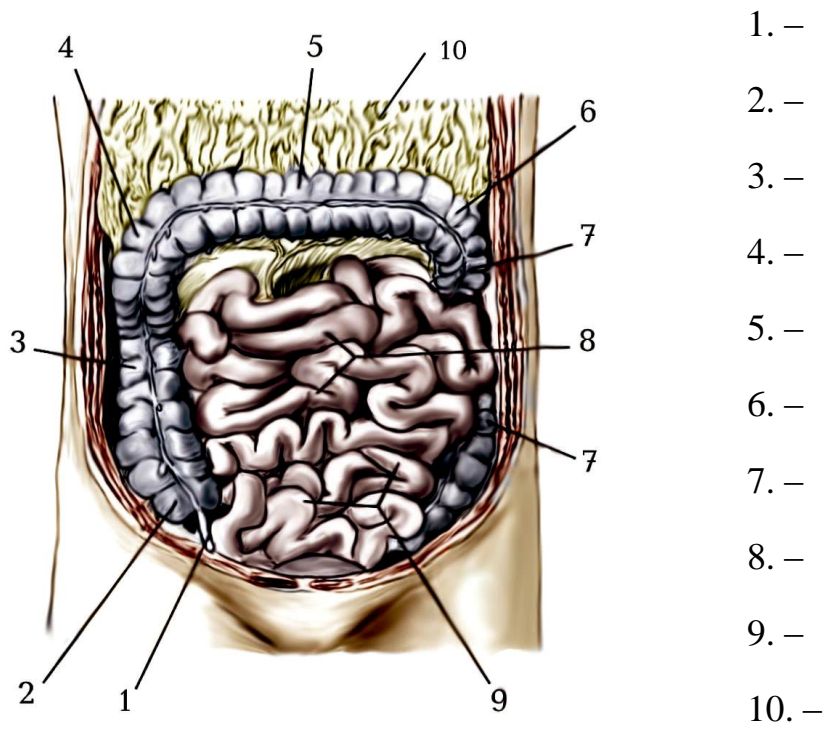
Описати очеревину за схемою

Органи черевної порожнини (вигляд спереду)

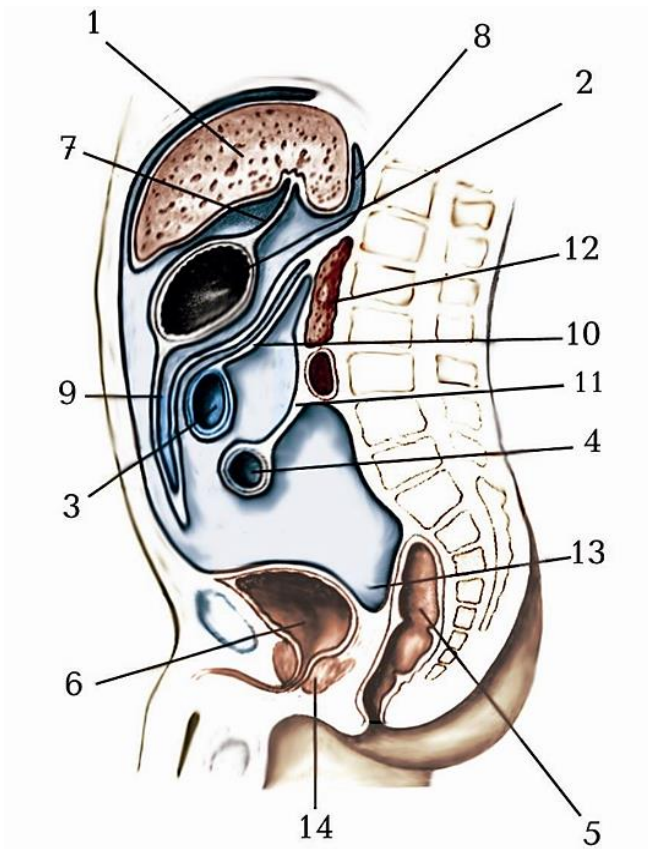

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –

Органи черевної порожнини, вигляд спереду, великий сальник піднятий догори

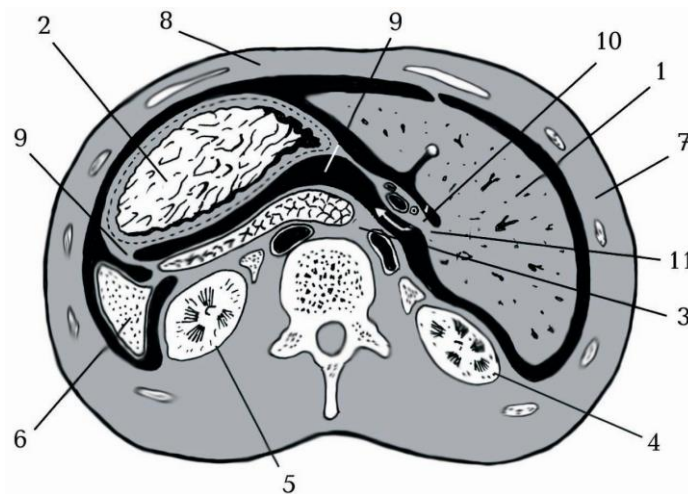

*Хід очеревини
Сагітальний розріз черевної і тазової порожнин*

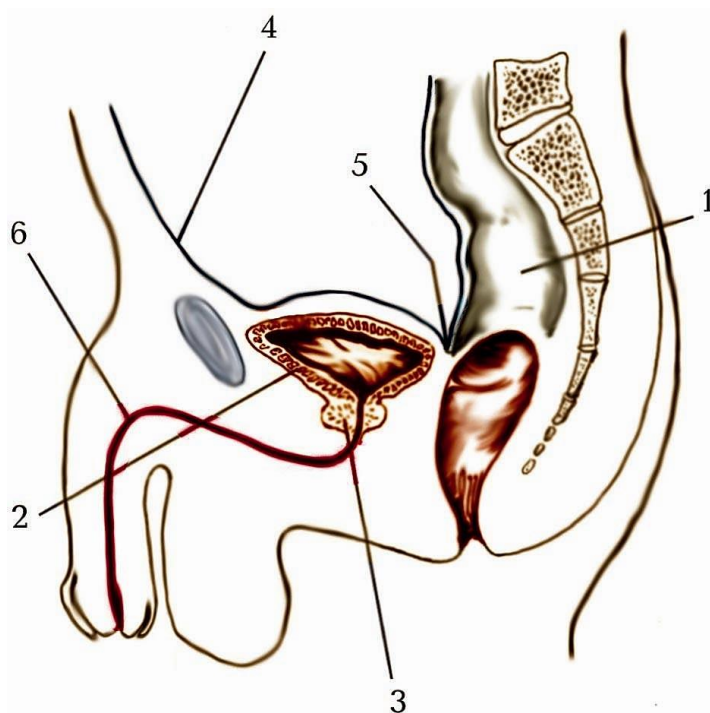
- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –
- 13. –
- 14. –

Горизонтальний розріз тулуба (схема)

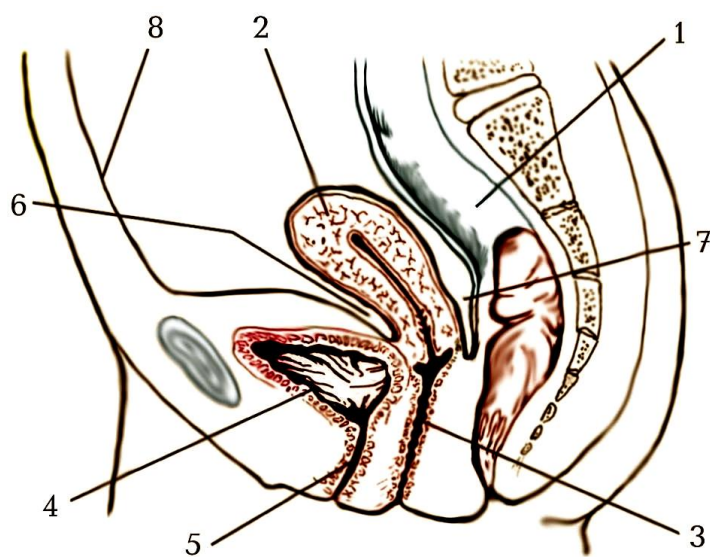
- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –

Серединний розріз чоловічого таза (схема)

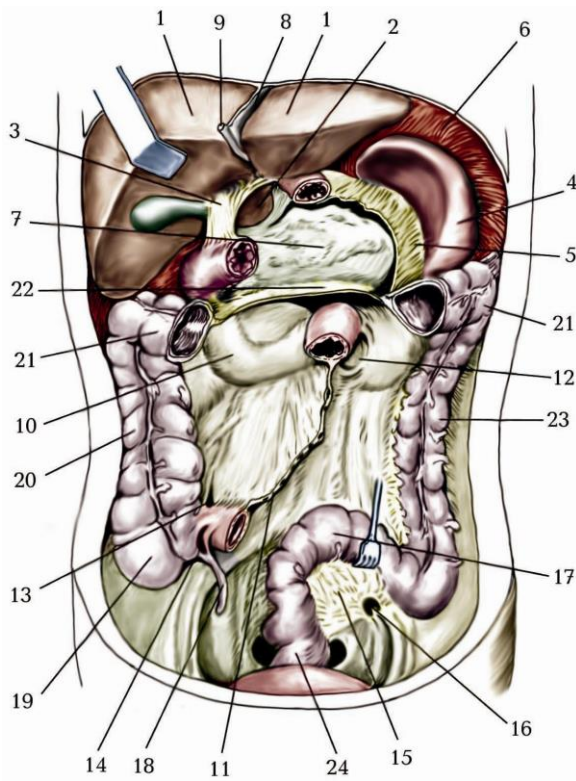
- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –

Серединний розріз жіночого таза (схема)

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –

Очеревина (видалені шлунок, частково поперечна ободова кишка, порожня та клубова кишки)

1. –
2. –
3. –
4. –
5. –
6. –
7. –
8. –
9. –
10. –
11. –
12. –
13. –
14. –
15. –
16. –
17. –
18. –
19. –
20. –
21. –
22. –
23. –

Класифікація органів відносно листків очеревини

Характеристика похідних очеревини
(зв'язки, брижі, сальники, складки, пазухи, заутки, заглибини, кишені)

Функціональні методи діагностики органів черевної порожнини: рентген, УЗД, КТ (схема).

Висновок:

Оцінка за роботу:

Підпис викладача:

Лабораторна робота № 8

Тема. Субмодуль : Травна система.

Мета заняття: повторити та закріпити знання з будови органів травної системи та очеревини.

Матеріал для заняття: натуральні вологі препарати та муляжі органів травної системи, анатомічні зрізи за методом В. Т. Талалаєва, вологі препарати, атласи, таблиці, схеми, презентації.

Література:

1. Анатомія людини. У трьох томах. Том другий / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 260 с.
2. Анатомія людини. У трьох томах. Том третій / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 400 с.
3. Анатомія людини. У трьох томах. Том перший / А. С. Головацький, В. Г Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 368 с.; Том другий / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 456 с.;. Том третій / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 376 с.
4. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Під ред. проф. Ю.Б. Чайковського. Львів: Наутілус, 2004. 592 с.
5. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 1 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 416 с.
6. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 2 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 398 с.
7. Human Anatomy. In three volumes. Volume 1 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 328 p.; Volume 2 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 212 p.; Volume 3 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 356 p.
8. Анатомія людини: підручник для студ. вищ. навч.закл./ Коцан І. Я., Гринчук В. О., Велемець В. Х., Шварц Л. О., Пикалюк В. С., Шевчук Т. Я. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2010. 902с
9. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В., Бранюк С. В. Спланхнологія : навчально-методичний електронний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. Луцьк, 2020. 160 с. // (Витяг із протоколу № 2 засідання науково-методичної ради Волинського національного університету імені Лесі Українки від 21 жовтня 2020 року).URL <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18714>
10. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу : навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина / В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик ; Волинський національний університет імені Лесі Українки, медичний інститут, кафедра анатомії людини.Луцьк:ФОПІванюкВ.П.,2022.300с. URL<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21224>
11. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу: Навчальний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 308 с. Рекомендовано до друку Вченою радою СНУ імені Лесі Українки (протокол №7 від 25 травня 2023 року, наказ № 7 від 25.05.2023 р.)
12. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу// В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик : навч. посібн. За редакцією д. мед. н., проф. В. С. Пикалюка. 2-е видання, виправлене та доповнене. Львів : ПП «Магнолія 2006», 2024. 308 с.

13. Шевчук Т. Я., Пикалюк В. С., Романюк А. П., Апончук Л. С., Шварц Л. О., Цуманець І. О. Тестові завдання з анатомії людини для самопідготовки. 2024, 167 с.

Інтернет-ресурси:

1 Збірник 3D атласів з анатомії людини.

URL:<https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/>.

2. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Бранюк С.В. Нервова та ендокринна системи. органи чуття. Питання інтеграції систем організму. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. URL:https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf

3. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В., Апончук Л.С. Анатомія опорно-рухового апарату. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю “Медицина”. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713>

4. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Спланхнологія. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.

URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf>

5. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Анатомія серцево-судинної системи. органи імуногенезу. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf

6. Репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/>

7. Центр тестування – база ліцензійних тестових завдань Крок-1: website.

URL: <https://www.testcentr.org.ua/uk/>

Завдання:

- 1) переглянути рекомендовану літературу;
- 2) провести співбесіду по контрольних питаннях (Контрольні питання для співбесіди *див. нижче*);
- 3) провести письмове опитування по субмодулю Травна система. (*перелік питань подані нижче та знаходяться на платформі Teams*)).

Питання для письмового контролю

Субмодуль Травна система

I. Загальні питання

1. Розвиток травної системи. Характеристика слизової оболонки по ходу травного тракту. Відмінності тонкої і товстої кишки.
2. Хід очеревини, її похідні. Характеристика похідних верхнього поверху очеревини.
3. Анатомічна класифікація органів травної системи. Характеристика м'язового шару по ходу травного тракту. Сфінктери.
4. Похідні очеревини, покриття органів очеревиною. Характеристика утворів нижнього поверху очеревини.

II. Анатомо-топографічні питання (*описати за схемою*).

1. Порожнина рота. Язик, зуби.
2. Глотка.

3. Стравохід.
4. Шлунок.
5. Дванадцятипала кишка.
6. Брижова частина тонкої кишки.
7. Ободова товста кишка.
8. Пряма кишка.
9. Печінка.
10. Підшлункова залоза.
11. Порожнина рота. Залози.

ПИТАННЯ ДЛЯ СПІВБЕСІДИ

1. Травна система, її функціональне значення і розвиток.
2. Ротова порожнина, її органи, будова і функції.
3. Глотка, її топографія, будова і функції.
4. Стравохід, його будова і функції.
5. Шлунок, його топографія, будова і функції.
6. Тонка кишка, її топографія, відділи, будова і функції.
7. Товста кишка, її топографія, відділи, будова і функції.
8. Травні залози, їх класифікація і функція.
9. Печінка, її топографія, будова і функціональне значення. Місце вироблення та шляхи виділення жовчі.
10. Підшлункова залоза, її топографія, будова та екзокринна функція.
11. Слинні залози, їх топографія, класифікація, будова і функції.
12. Очеревина, її морфологічна характеристика.
13. Функціональні методи діагностики органів грудної та черевної порожнини.
14. Методи візуальної діагностики органів черевної порожнини

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ самопідготовки до СПІВБЕСІДИ за темою ТРАВНА СИСТЕМА

1. Морфофункціональна характеристика травної системи. Частина, функції. Основні етапи філо- і онтогенезу. Методи дослідження. Вікові особливості.
2. Шлунково-кишковий тракт: відділи, функції. Будова стінки шлунково-кишкового тракту. Аномалії розвитку.
3. Порожнина рота, розвиток, відділи, стінки. Аномалії розвитку. Вікові особливості.
4. Дно порожнини рота. Язик, будова, функції.
5. Зуби: розвиток, анатомічна та гістологічна будова, поверхні. Ознаки латералізації зуба. Генерації зубів (молочні, постійні). Формули, терміни прорізування і зміни зубів. Аномалії та варіанти розвитку зубів.
6. Характеристика зубощелепної системи. Зубні ряди, зубний орган. Поняття «періодонт», «пародонт», «зубощелепний сегмент». Види прикусів: фізіологічні і патологічні.
7. Глотка: джерела розвитку, топографія, функції, анатомічна і гістологічна будова.

8. Стравохід: джерело розвитку, топографія, будова, функції. Звуження стравоходу.
9. Шлунок: джерело розвитку, топографія, анатомічна будова. Будова стінки, форми шлунку. Методи дослідження. Вікові особливості.
10. Кишечник: джерело розвитку, відділи та їх топографія. Анатомічні та гістологічні відмінності товстої і тонкої кишок. Вікові особливості, аномалії розвитку.
11. Дванадцятипала кишка, брижова частина тонкої кишки: топографія, будова, функції.
12. Сліпа кишка і червоподібний відросток, ободова кишка: топографія, будова, функції.
13. Пряма кишка і відхідниковий канал: розвиток, топографія, будова, функції.
14. Великі слинні залози порожнини рота: топографія, будова, функції.
15. Печінка: топографія, функції, анатомічна і гістологічна будова. Зв'язки печінки. Ворота печінки. Внутрішньо і позапечінкові шляхи жовчовиділення. Жовчний міхур, топографія, будова.
16. Підшлункова залоза: топографія, будова, функції.
17. Черевна порожнина: межі, стінки. Очеревина, її будова, варіанти взаємодії із органами. Порожнина очеревини, заочеревинний простір.
18. Поверхи порожнини очеревини, їх стінки, топографічні утворення, сполучення.
19. Аномалії і варіанти розвитку органів травної системи.
20. Функціональні методи діагностики органів грудної/черевної порожнини.

Висновок:

Оцінка за роботу:

Підпис викладача:

Лабораторна робота № 9

Тема. Загальна анатомія дихальної системи. Ембріогенез дихальної системи. Ніс, носова порожнина, приносові пазухи.

Мета заняття: вивчити топографію, ембріогенез і анатомічну будову органів дихальної системи: зовнішнього носа, порожнину носа та гортань, їх класифікацію.

Матеріал для заняття: натуральні вологі препарати та муляжі органів дихальної системи: зовнішнього носа, порожнину носа та гортань, анатомічні зрізи за методом В. Т. Талалаєва, вологі препарати, атласи, таблиці, схеми, презентації.

Література:

1. Анатомія людини. У трьох томах. Том другий / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 260 с.
2. Анатомія людини. У трьох томах. Том третій / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 400 с.
3. Анатомія людини. У трьох томах. Том перший / А. С. Головацький, В. Г Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 368 с.; Том другий / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 456 с.; Том третій / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 376 с.
4. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Під ред. проф. Ю.Б. Чайковського. Львів: Наутілус, 2004. 592 с.
5. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 1 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 416 с.
6. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 2 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 398 с.
7. Human Anatomy. In three volumes. Volume 1 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 328 p.; Volume 2 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 212 p.; Volume 3 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 356 p.
8. Анатомія людини: підручник для студ. вищ. навч.закл./ Коцан І. Я., Гринчук В. О., Велемець В. Х., Шварц Л. О., Пикалюк В. С., Шевчук Т. Я. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2010. 902с
9. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В., Бранюк С. В. Спланхнологія : навчально-методичний електронний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. Луцьк, 2020. 160 с. // (Витяг із протоколу № 2 засідання науково-методичної ради Волинського національного університету імені Лесі Українки від 21 жовтня 2020 року).URL <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18714>
10. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імунотенезу : навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина / В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик ; Волинський національний університет імені Лесі Українки, медичний інститут, кафедра анатомії людини.Луцьк:ФОПШванюкВ.П.,2022.300с.URL<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21224>
11. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імунотенезу: Навчальний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 308 с. Рекомендовано до друку Вченою радою СНУ імені Лесі Українки (протокол №7 від 25 травня 2023 року, наказ № 7 від 25.05.2023 р.)
12. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імунотенезу// В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик : навч. посібн. За

редакцією д. мед. н., проф. В. С. Пикалюка. 2-е видання, виправлене та доповнене. Львів : ПП «Магнолія 2006», 2024. 308 с.

13. Шевчук Т. Я., Пикалюк В. С., Романюк А. П., Апончук Л. С., Шварц Л. О., Цуманець І. О. Тестові завдання з анатомії людини для самопідготовки. 2024, 167 с.

Інтернет-ресурси:

1 Збірник 3D атласів з анатомії людини.

URL: <https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/>.

2. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Бранюк С.В. Нервова та ендокринна системи. органи чуття. Питання інтеграції систем організму. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. URL:

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf

3. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В., Апончук Л.С. Анатомія опорно-рухового апарату. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю “Медицина”.

URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713>

4. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Спланхнологія. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.

URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf>

5. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Анатомія серцево-судинної системи. органи імуногенезу. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. URL:

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf

6. Репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL:

<https://evnuir.vnu.edu.ua/>

7. Центр тестування – база ліцензійних тестових завдань Крок-1: website.

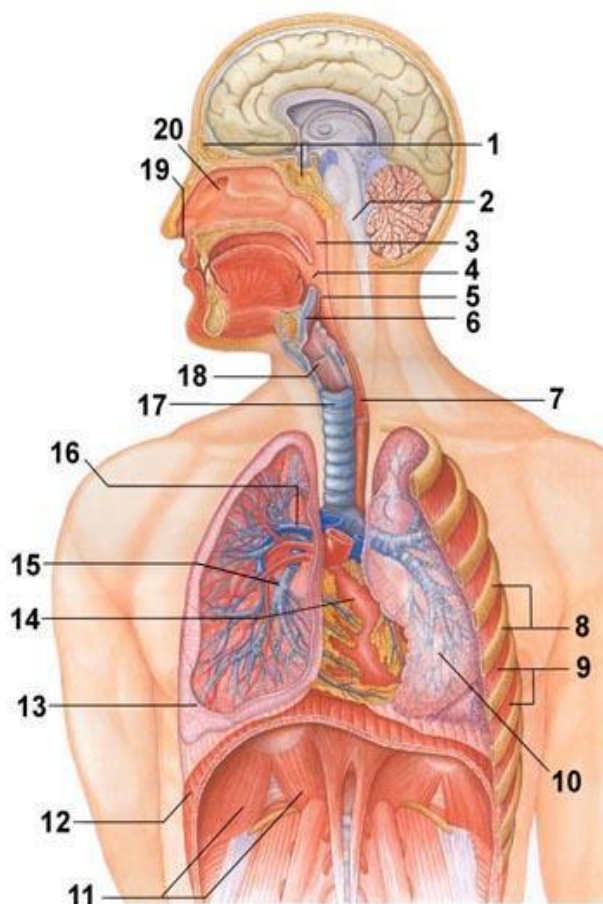
URL: <https://www.testcentr.org.ua/uk/>

Завдання:

- 1) вивчити топографію та загальну будову органів дихальної системи, їх функції, запам'ятати особливості будови стінки повітроносних шляхів;
- 2) прослідкувати розвиток органів дихальної системи в ембріогенезі.
- 3) описати зовнішній ніс та гортань за схемою;
- 4) вивчити топографію, будову і функції органів повітроносного шляху, їх класифікацію;
- 5) вивчити, описати і продемонструвати на препараті будову зовнішнього носа та його частин, Описати кістковий та хрящовий скелет зовнішнього носа;
- 6) вивчити топографію власне носової порожнини, вказати її частини, будову та сполучення між собою і з приносними пазухами. Описати, продемонструвати на препараті та підписати малюнки;

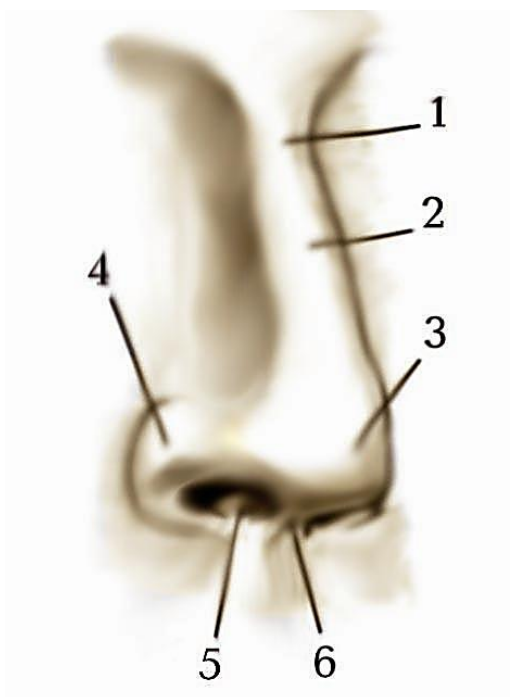
Розвиток органів дихальної системи в ембріогенезі

Загальна будова системи органів дихання

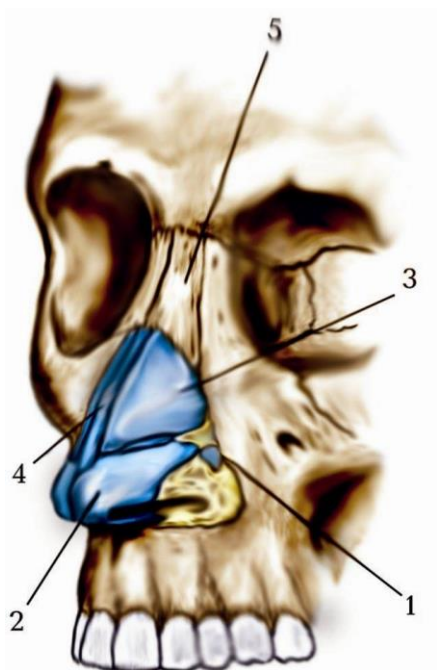
1. –
2. –
3. –
4. –
5. –
6. –
7. –
8. –
9. –
10. –
11. –
12. –
13. –
14. –
15. –
16. –
17. –
18. –
19. –
20. –

Зовнішній ніс

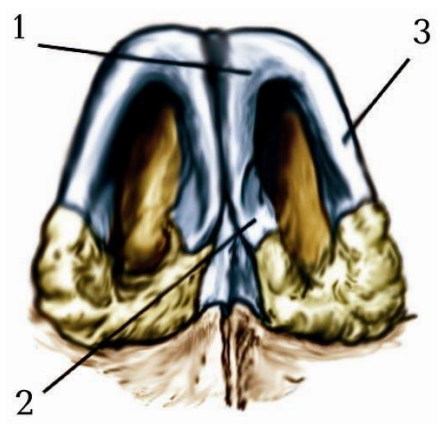
1. –
2. –
3. –
4. –
5. –
6. –

Кістковий та хрящовий скелет зовнішнього носа (описати)

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –

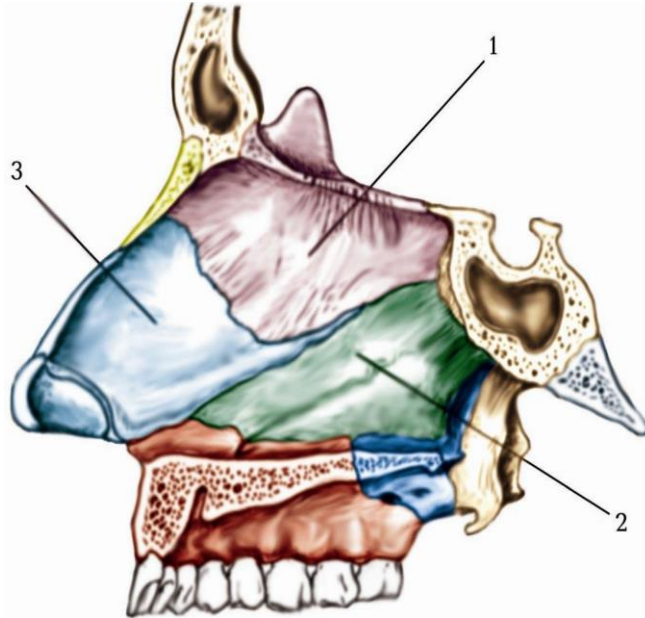
Ніздрі

- 1. –
- 2. –
- 3. –

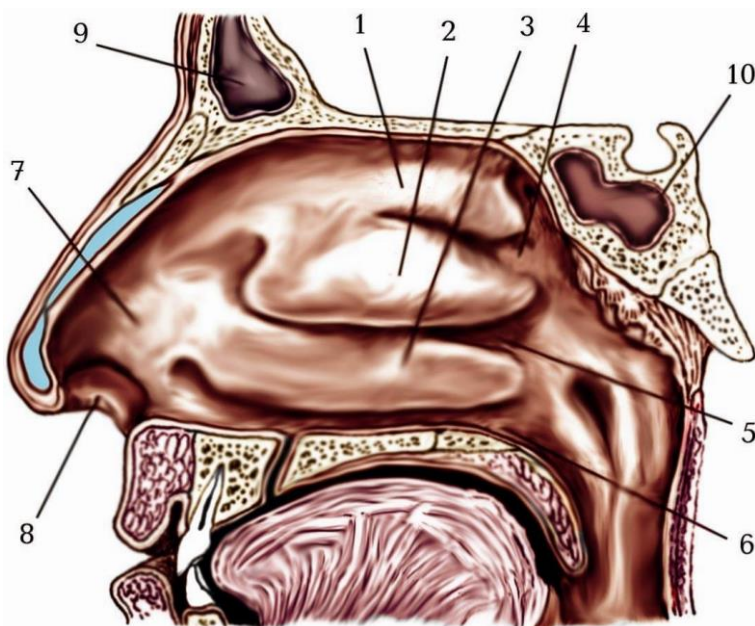
Описати зовнішній ніс за схемою

Перегородка порожнини носа (хрящова і кісткова ділянки)

- 1. –
- 2. –
- 3. –

Бічна стінка носової порожнини (внутрішня поверхня)

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –

Бічна стінка носової порожнини (внутрішня поверхня, середня і нижня носові раковини видалені)

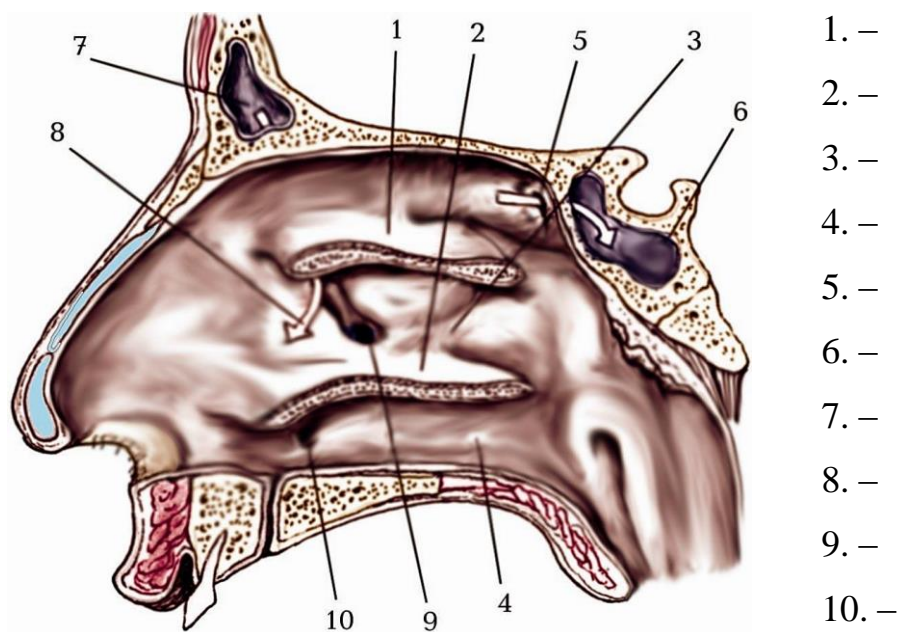

Схема сполучення носових ходів з приносковими пазухами(замалювати)

Висновок:

***Оцінка за роботу:
Підпис викладача:***

Лабораторна робота № 10

Тема. Гортань. Трахея та головні бронхи.

Мета заняття: вивчити топографію і анатомічну будову повітроносних органів дихальної системи: гортань, трахея, бронхи, їх класифікацію.

Матеріал для заняття: натуральні вологі препарати та муляжі органів дихальної системи: гортань, трахея, бронхи, легені., анатомічні зрізи за методом В. Т. Талалаєва, вологі препарати, атласи, таблиці, схеми, презентації.

Література:

1. Анатомія людини. У трьох томах. Том другий / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 260 с.
2. Анатомія людини. У трьох томах. Том третій / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 400 с.
3. Анатомія людини. У трьох томах. Том перший / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 368 с.; Том другий / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 456 с.; Том третій / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 376 с.
4. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Під ред. проф. Ю.Б. Чайковського. Львів: Наутілус, 2004. 592 с.
5. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 1 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 416 с.
6. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 2 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 398 с.
7. Human Anatomy. In three volumes. Volume 1 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 328 p.; Volume 2 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 212 p.; Volume 3 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 356 p.
8. Анатомія людини: підручник для студ. вищ. навч.закл./ Коцан І. Я., Гринчук В. О., Велемець В. Х., Шварц Л. О., Пикалюк В. С., Шевчук Т. Я. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2010. 902с
9. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В., Бранюк С. В. Спланхнологія : навчально-методичний електронний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. Луцьк, 2020. 160 с. // (Витяг із протоколу № 2 засідання науково-методичної ради Волинського національного університету імені Лесі Українки від 21 жовтня 2020року).URL <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18714>
10. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу : навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина / В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик ; Волинський національний університет імені Лесі Українки, медичний інститут, кафедра анатомії людини.Луцьк:ФОПШванюкВ.П.,2022.300с.URL<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21224>
11. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу: Навчальний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 308 с. Рекомендовано до друку Вченою радою СНУ імені Лесі Українки (протокол №7 від 25 травня 2023 року, наказ № 7 від 25.05.2023 р.)
12. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу// В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик : навч. посібн. За

- редакцією д. мед. н., проф. В. С. Пикалюка. 2-е видання, виправлене та доповнене. Львів : ПП «Магнолія 2006», 2024. 308 с.
13. Шевчук Т. Я., Пикалюк В. С., Романюк А. П., Апончук Л. С., Шварц Л. О., Цуманець І. О. Тестові завдання з анатомії людини для самопідготовки. 2024, 167 с.

Інтернет-ресурси:

1 Збірник 3D атласів з анатомії людини.

URL: <https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/>

2. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Бранюк С.В. Нервова та ендокринна системи. органи чуття. Питання інтеграції систем організму. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. URL:

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf

3. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В., Апончук Л.С. Анатомія опорно-рухового апарату. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю “Медицина”.

URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713>

4. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Спланхнологія. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.

URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf>

5. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Анатомія серцево-судинної системи. органи імуногенезу. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. URL:

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf

6. Репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL:

<https://evnuir.vnu.edu.ua/>

7. Центр тестування – база ліцензійних тестових завдань Крок-1: website.

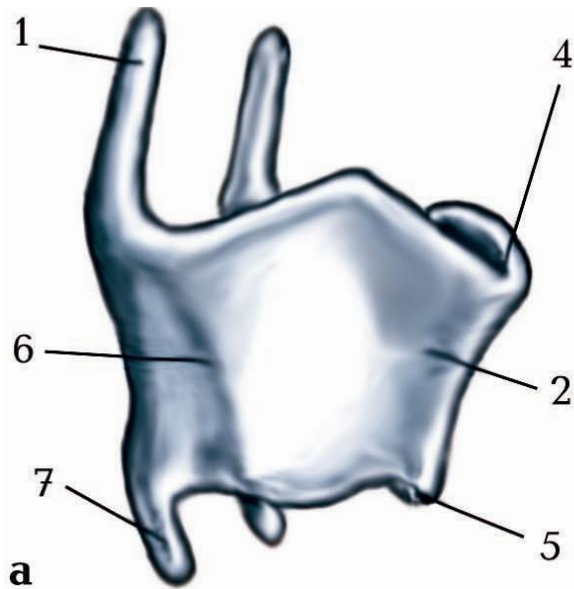
URL: <https://www.testcentr.org.ua/uk/>

Завдання:

- 1) описати гортань, трахею, бронхи за схемою;
- 2) розглянути топографію та анатомічну будову гортані, її хрящі, зв'язки, суглоби, м'язи. Описати, продемонструвати на препараті та підписати малюнки;
- 3) запам'ятати й описати функції гортані та механізм голосоутворення;
- 4) запам'ятати особливості анатомічної будови та топографію трахеї, описати і продемонструвати на препараті будову її стінки, підписати малюнок;
- 5) описати та вивчити топографію головних бронхів, будову їх стінки продемонструвати на препараті, підписати малюнок;

Описати гортань за схемою

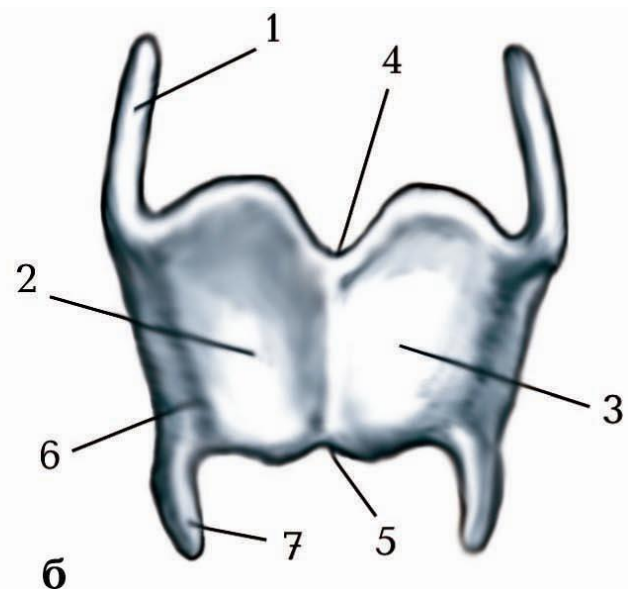
Щитоподібний хрящ

а

а – вигляд з правого боку;

- 1. –
- 2. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –

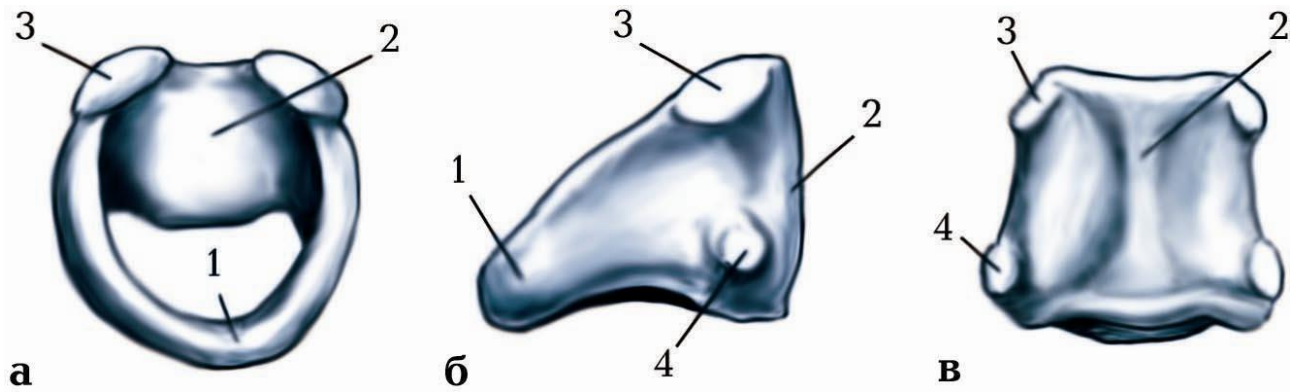

б

б – вигляд спереду;

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –

Персноподібний хрящ

а – вигляд зверху і спереду;

- 1. –
- 2. –
- 3. –

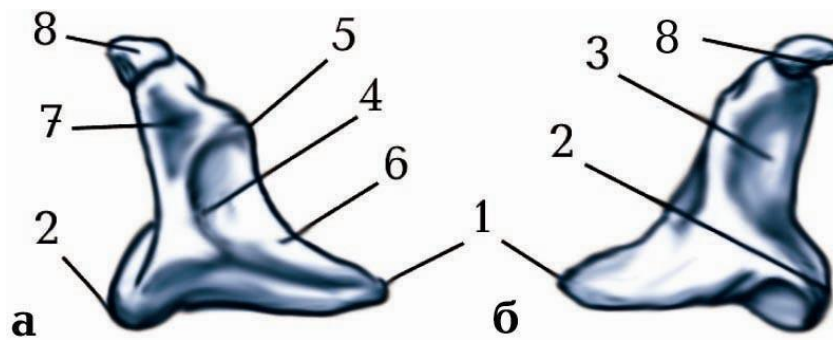
б – вигляд з лівого боку;

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –

в – вигляд ззаду;

- 2. –
- 3. –
- 4. –

Черпакуватий хрящ (правий)

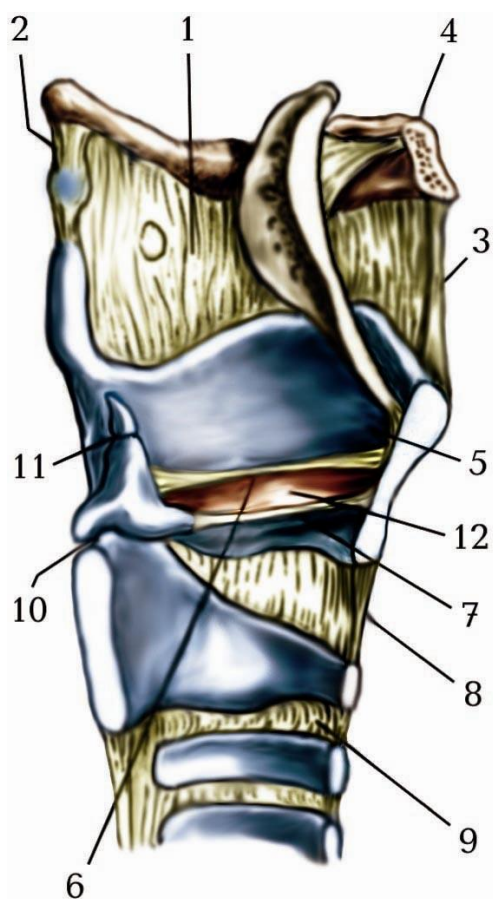
а – передньо-латеральна поверхня;

- 1. –
- 2. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –

б – задня поверхня;

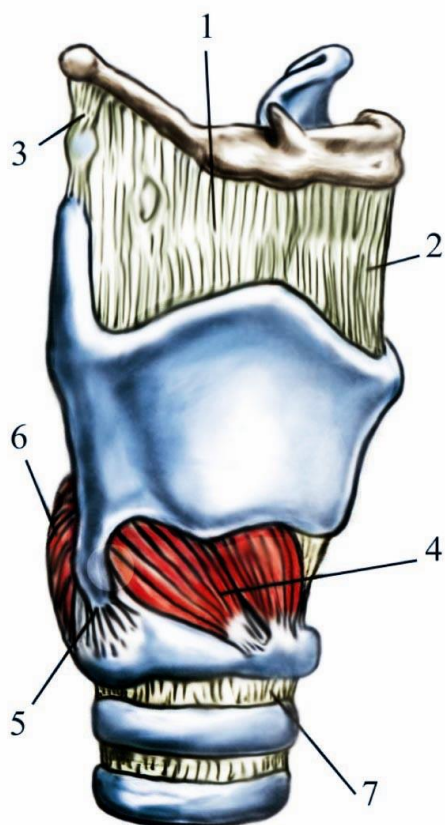
- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 8. –

З'єднання гортані (суглоби, зв'язки)

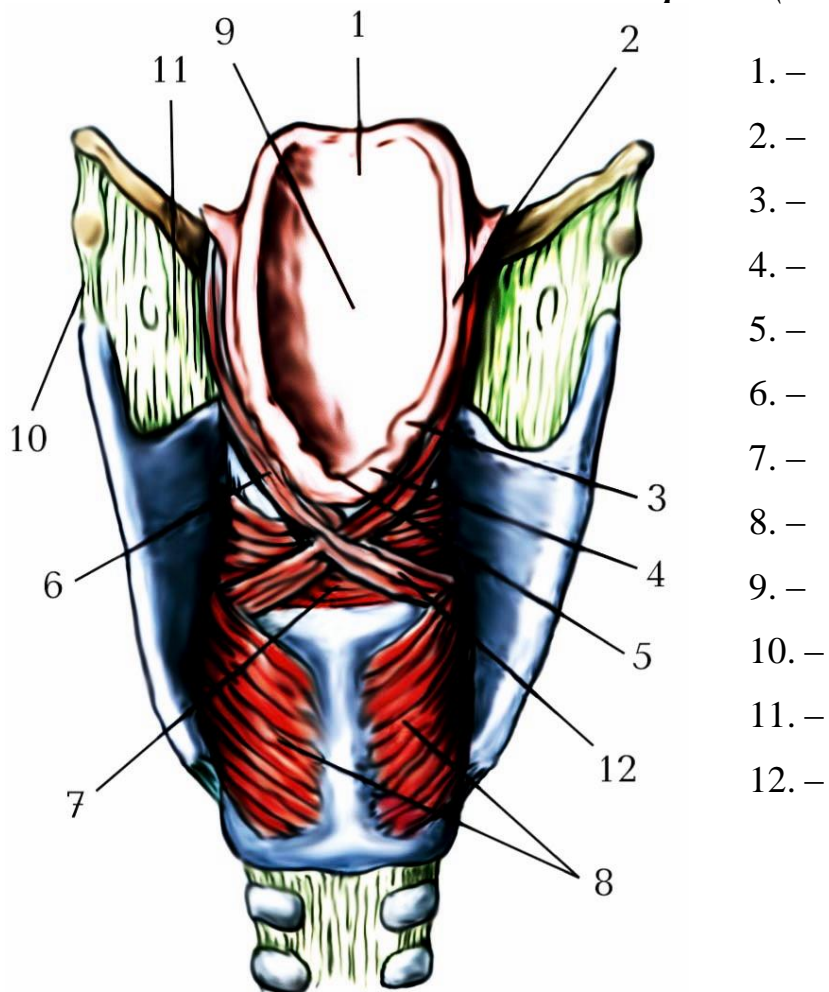
- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –

М'язи та з'єднання гортані. (вигляд справа)

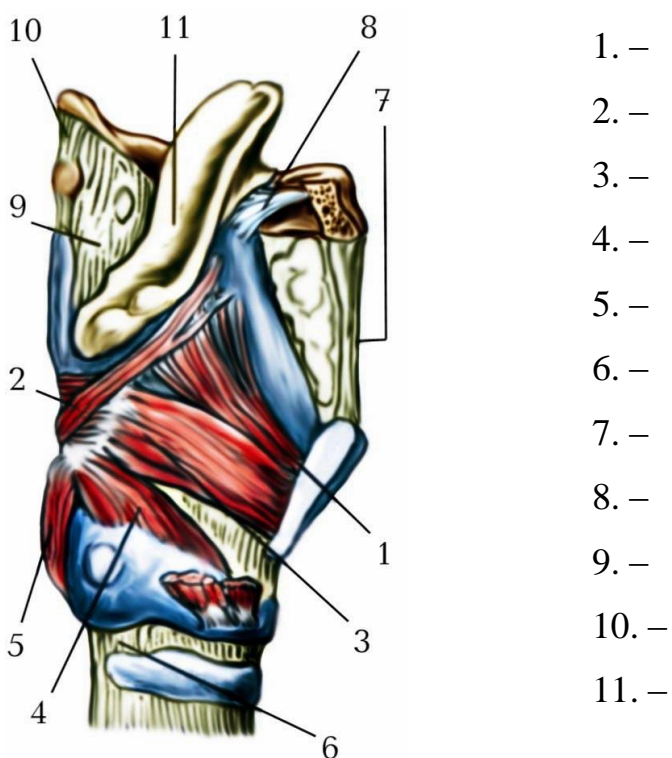

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –

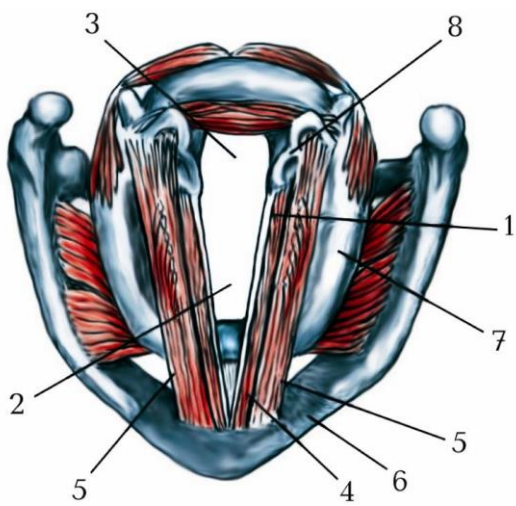
М'язи та з'єднання гортані (вигляд ззаду)

М'язи та з'єднання гортані. Права пластинка щитоподібного хряща видалена (вигляд з правого боку)

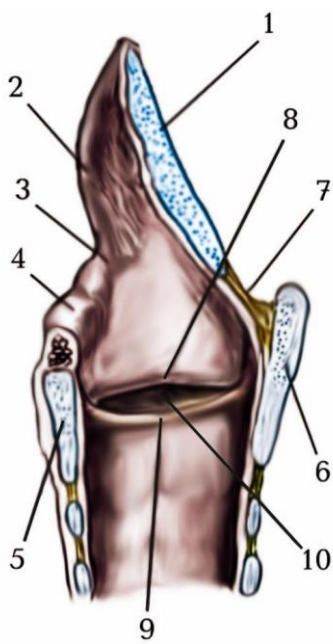

Порожнина гортані. Горизонтальний розтин (вигляд зверху)

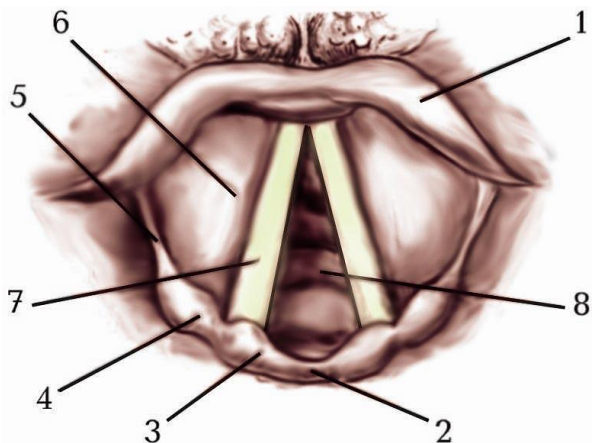
- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –

Порожнина гортані. Сагітальний розтин. Ліва половина гортані (вигляд зсередини)

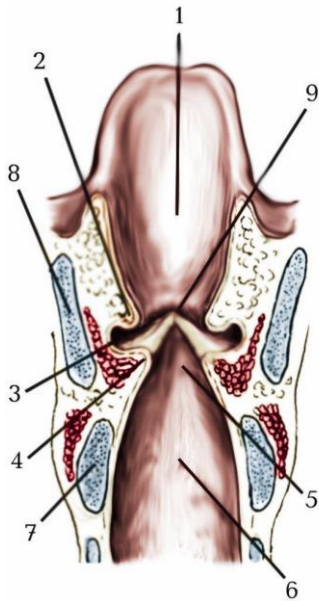
- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –

Голосова щілина. Горизонтальний розтин гортані (вигляд зверху)

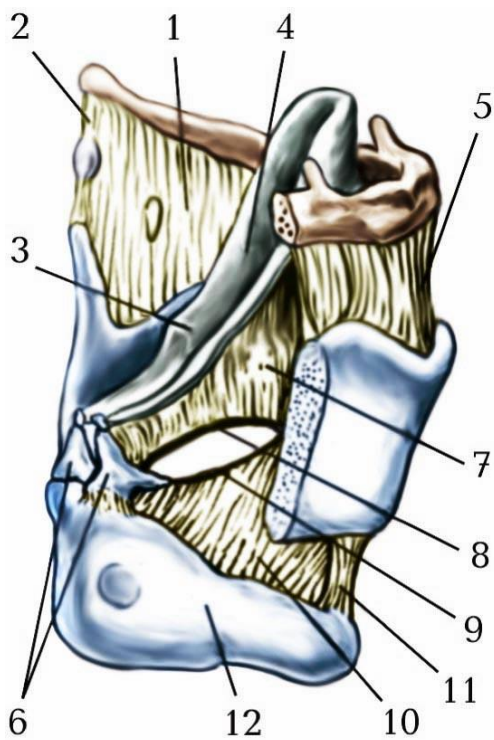
- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –

Щілина присінка

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –

З'єднання гортані, права фібро-еластична мембрана (вигляд ззовні) Права пластинка щитоподібного хряща видалена

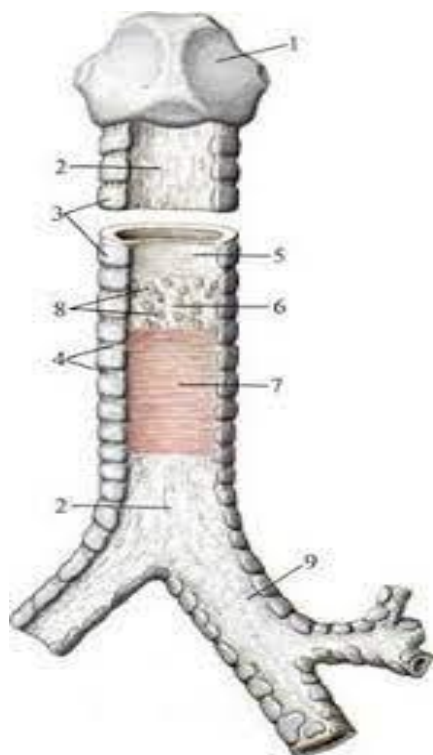

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –

Описати функції гортані та механізм голосоутворення

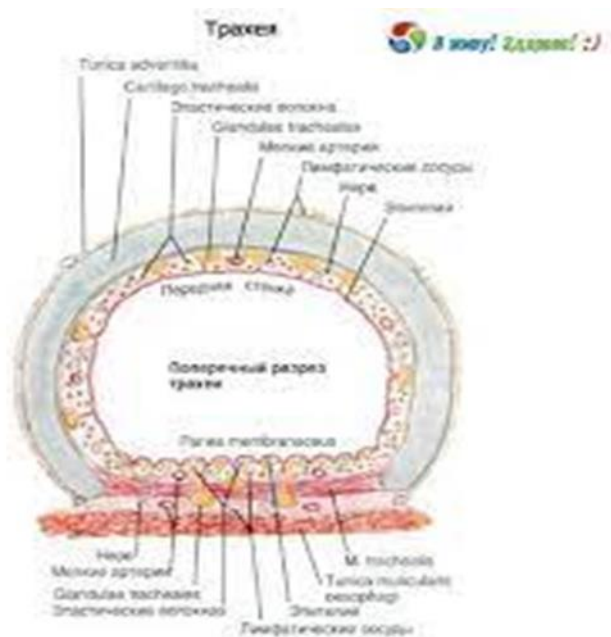
Описати трахею, бронхи за схемою

Трахея, внутрішня будова стінки (передня стінка видалена)

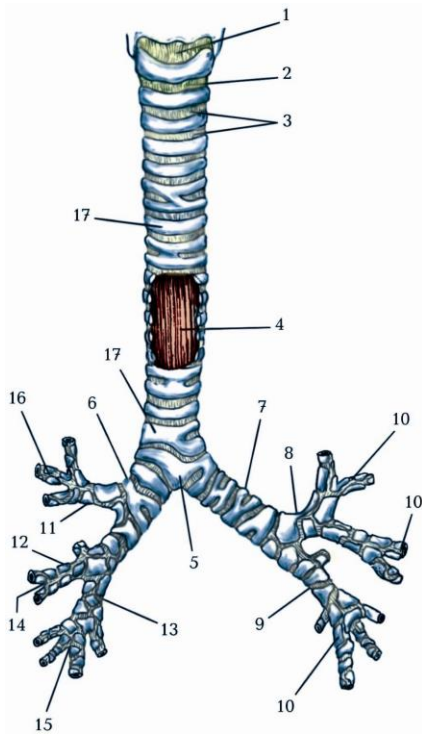

1. –
2. –
3. –
4. –
5. –
6. –
7. –
8. –
9. –

Поперечний переріз стінки трахеї

Трахея, головні, часткові і сегментарні бронхи. Передня стінка трахеї частково видалена

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –
- 13. –
- 14. –
- 15. –
- 16. –
- 17. –

ГОЛОВНІ БРОНХИ (правий і лівий)
(діаметр близько 15 мм)

I. Слизива оболонка (не утворює складок):

- Одношаровий багатоядерний призматичний війчастий епітелій:
- війчасті клітини;
- келихоподібні клітини;
- базальні клітини;
- ендокринні клітини;
- Власна пластинка (пухка сполучна тканина).
- М'язова пластинка містить
 - гладенькі м'язи (на відміну від трахеї де її немає);

II. Підслизова основа (пухка сполучна тканина):

- групами розташовані кінцеві відділи білково-слизових залоз.

III. Фіброзно-хрящова оболонка:

- побудована із суцільних замкнених кілець гіалінового хряща.

IV. Адвентивіальна оболонка:

- пухка волокниста сполучна тканина.

Висновок:

Оцінка за роботу:
Підпис викладача

Лабораторна робота № 11

Тема. Легені. Бронхіальне та альвеолярне дерево.

Мета заняття: вивчити топографію і анатомічну будову органів дихальної системи: бронхіальне та альвеолярне дерево, легені, їх класифікацію.

Матеріал для заняття: натуральні вологі препарати та муляжі органів дихальної системи: легені, анатомічні зрізи за методом В. Т. Талалаєва, вологі препарати, атласи, таблиці, схеми, презентації.

Література:

1. Анатомія людини. У трьох томах. Том другий / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 260 с.
2. Анатомія людини. У трьох томах. Том третій / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 400 с.
3. Анатомія людини. У трьох томах. Том перший / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 368 с.; Том другий / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 456 с.; Том третій / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 376 с.
4. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Під ред. проф. Ю.Б. Чайковського. Львів: Наутілус, 2004. 592 с.
5. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 1 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 416 с.
6. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 2 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 398 с.
7. Human Anatomy. In three volumes. Volume 1 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 328 p.; Volume 2 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 212 p.; Volume 3 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 356 p.
8. Анатомія людини: підручник для студ. вищ. навч.закл./ Коцан І. Я., Гринчук В. О., Велемець В. Х., Шварц Л. О., Пикалюк В. С., Шевчук Т. Я. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2010. 902с
9. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В., Бранюк С. В. Спланхнологія : навчально-методичний електронний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. Луцьк, 2020. 160 с. // (Витяг із протоколу № 2 засідання науково-методичної ради Волинського національного університету імені Лесі Українки від 21 жовтня 2020року).URL <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18714>
10. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу : навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина / В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик ; Волинський національний університет імені Лесі Українки, медичний інститут, кафедра анатомії людини.Луцьк:ФОПШванюкВ.П.,2022.300с.URL<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21224>
11. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу: Навчальний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 308 с. Рекомендовано до друку Вченою радою СНУ імені Лесі Українки (протокол №7 від 25 травня 2023 року, наказ № 7 від 25.05.2023 р.)
12. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу// В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик : навч. посібн. За редакцією д. мед. н., проф. В. С. Пикалюка. 2-е видання, виправлене та доповнене. Львів : ПП «Магнолія 2006», 2024. 308 с.

13. Шевчук Т. Я., Пикалюк В. С., Романюк А. П., Апончук Л. С., Шварц Л. О., Цуманець І. О. Тестові завдання з анатомії людини для самопідготовки. 2024, 167 с.

Інтернет-ресурси:

1 Збірник 3D атласів з анатомії людини.

[URL:https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/](https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/).

2. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Бранюк С.В. Нервова та ендокринна системи. органи чуття. Питання інтеграції систем організму. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.[URL:](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf)

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf

3. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В., Апончук Л.С. Анатомія опорно-рухового апарату. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю “Медицина”.
[URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713](https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713)

4. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Спланхнологія. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.

[URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf)

5. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Анатомія серцево-судинної системи. органи імунотенезу. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. [URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf)

6. Репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки. [URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/](https://evnuir.vnu.edu.ua/)

7. Центр тестування – база ліцензійних тестових завдань Крок-1: website.

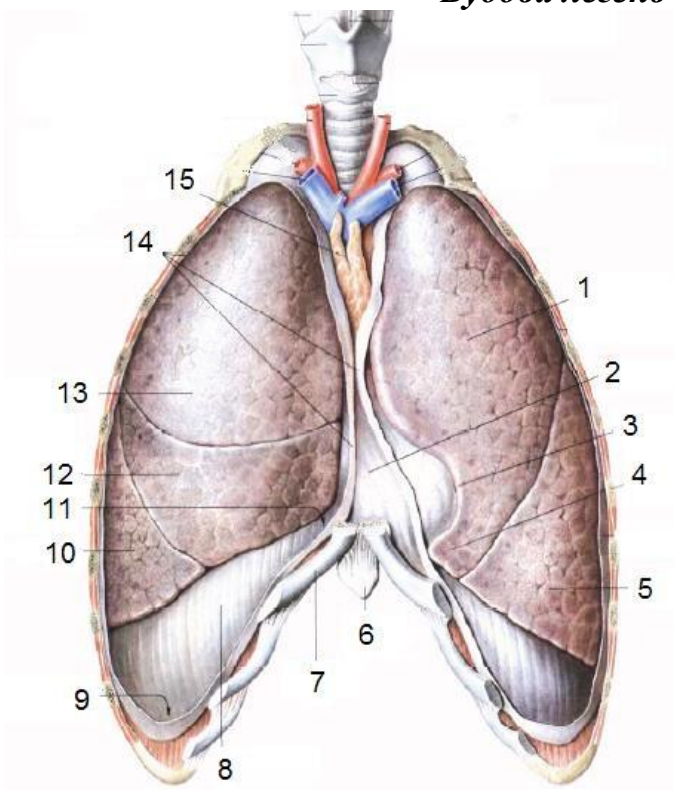
[URL: https://www.testcentr.org.ua/uk/](https://www.testcentr.org.ua/uk/)

Завдання:

- 1) описати та вивчити будову стінки та функції бронхіального дерева;
- 2) запам'ятати особливості зовнішньої будови та топографію легень, кровоносну систему легень, описати і продемонструвати на препараті будову їх, підписати малюнка;
- 3) вивчити будову частки легень, бронхо - легеневих сегментів, часточок;
- б) описати легені за схемою;
- 7) запам'ятати особливості анатомічної будови та функції альвеолярного дерева, підписати малюнок; вивчити та підписати на малюнку будову та функції ацинуса;

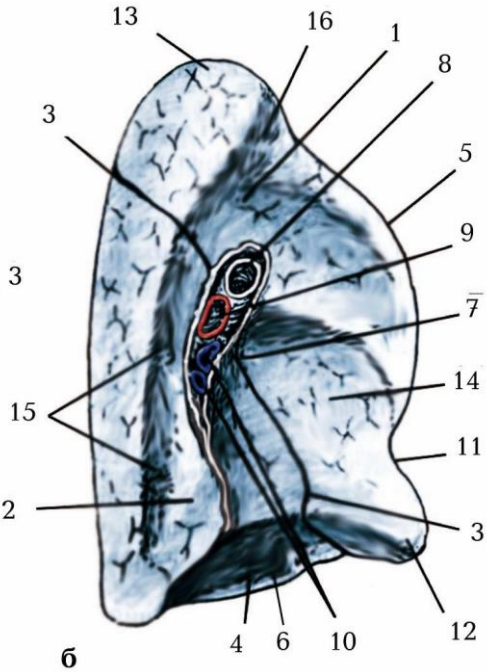
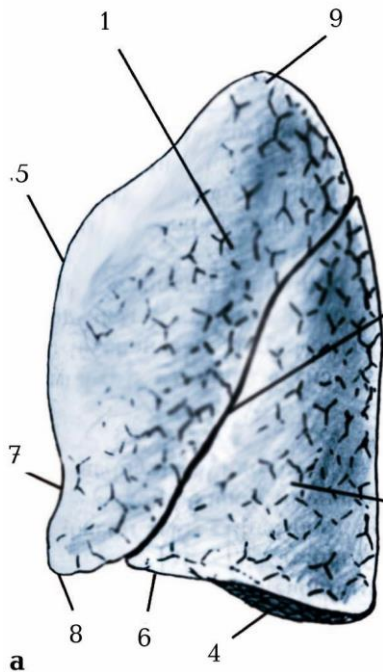
Описати легені за схемою

Будова легень (зовнішня)

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –
- 13. –
- 14. –
- 15. –

ліва легеня

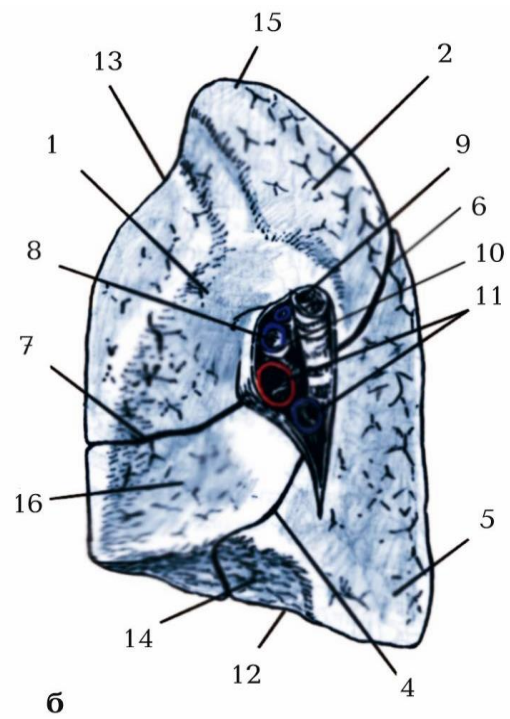
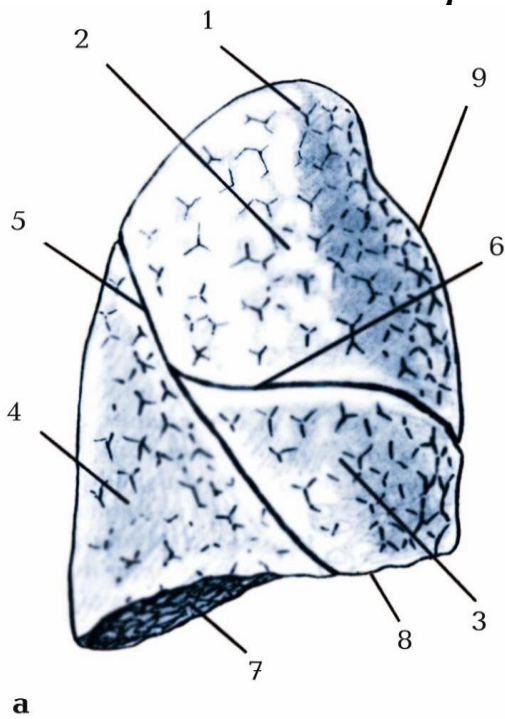
a:

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –

б:

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –
- 13. –
- 14. –
- 15. –
- 16. –

Правя легеня

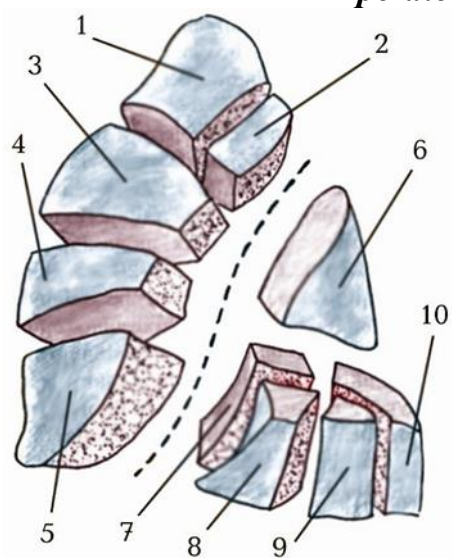
a:

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –

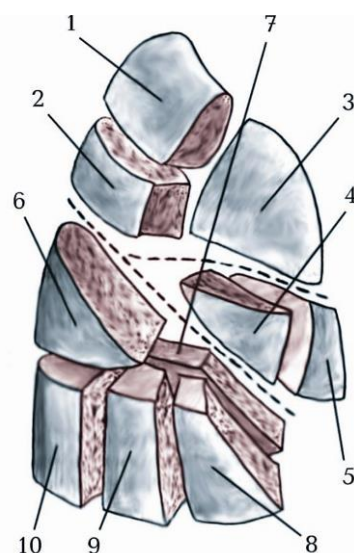
б:

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –
- 13. –
- 14. –
- 15. –
- 16. –

Бронхолегеневі сегменти

лівої легені

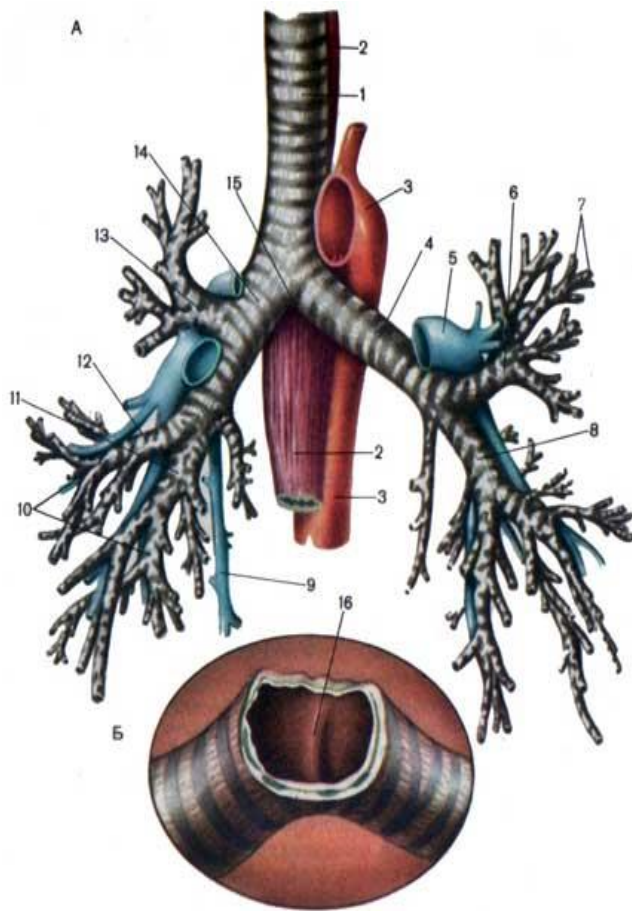
правої легені

1. –
2. –
3. –
4. –
5. –
6. –
7. –
8. –
9. –
10. –

1. –
2. –
3. –
4. –
5. –
6. –
7. –
8. –
9. –
10. –

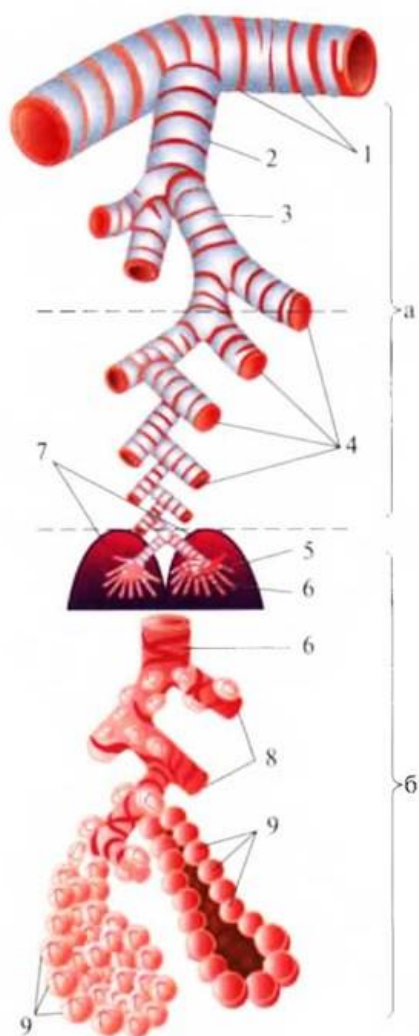
Описати будову легеневої часточки

*Трахея та бронхи (вигляд спереду), біфуркація трахеї
Схема бронхіального дерева*

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –
- 13. –
- 14. –
- 15. –
- 16. –

Схема будови бронхіального і альвеолярного дерева

а – будова бронхіального дерева;

1. –

2. –

3. –

4. –

5. –

6. –

7. –

б – будова ацинуса;

8. –

9. –

Висновок:

Оцінка за роботу:

Підпис викладача:

Лабораторна робота № 12

Тема. Плевра. Топографія легень та плевральних мішків. Середостіння.

Мета заняття: вивчити топографію та функції легень, плеври, середостіння, їх анатомічну будову; описати межі легень.

Матеріал для заняття: натуральні вологі препарати та муляжі органів дихальної системи: трахея, бронхи, легені, плевра, середостіння, анатомічні зрізи за методом В. Т. Талалаєва, вологі препарати, атласи, таблиці, схеми, презентації.

Література:

1. Анатомія людини. У трьох томах. Том другий / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 260 с.
2. Анатомія людини. У трьох томах. Том третій / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 400 с.
3. Анатомія людини. У трьох томах. Том перший / А. С. Головацький, В. Г Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 368 с.; Том другий / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 456 с.; Том третій / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 376 с.
4. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Під ред. проф. Ю.Б. Чайковського. Львів: Наутілус, 2004. 592 с.
5. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 1 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 416 с.
6. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 2 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 398 с.
7. Human Anatomy. In three volumes. Volume 1 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 328 p.; Volume 2 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 212 p.; Volume 3 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 356 p.
8. Анатомія людини: підручник для студ. вищ. навч.закл./ Коцан І. Я., Гринчук В. О., Велемець В. Х., Шварц Л. О., Пикалюк В. С., Шевчук Т. Я. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2010. 902с
9. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В., Бранюк С. В. Спланхнологія : навчально-методичний електронний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. Луцьк, 2020. 160 с. // (Витяг із протоколу № 2 засідання науково-методичної ради Волинського національного університету імені Лесі Українки від 21 жовтня 2020 року).URL <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18714>
10. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу : навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина / В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик ; Волинський національний університет імені Лесі Українки, медичний інститут, кафедра анатомії людини.Луцьк:ФОПШванюкВ.П.,2022.300с.URL<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21224>
11. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу: Навчальний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 308 с. Рекомендовано до друку Вченою радою СНУ імені Лесі Українки (протокол №7 від 25 травня 2023 року, наказ № 7 від 25.05.2023 р.)

12. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імунотенезу// В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик : навч. посібн. За редакцією д. мед. н., проф. В. С. Пикалюка. 2-е видання, виправлене та доповнене. Львів : ПП «Магнолія 2006», 2024. 308 с.
13. Шевчук Т. Я., Пикалюк В. С., Романюк А. П., Апончук Л. С., Шварц Л. О., Цуманець І. О. Тестові завдання з анатомії людини для самопідготовки. 2024, 167 с.

Інтернет-ресурси:

1 Збірник 3D атласів з анатомії людини.

[URL:https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/](https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/).

2. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Бранюк С.В. Нервова та ендокринна системи. органи чуття. Питання інтеграції систем організму. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.[URL:](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf)

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf

3. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В., Апончук Л.С. Анатомія опорно-рухового апарату. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю “Медицина”.
[URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713](https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713)

4. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Спланхнологія. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.

[URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf)

5. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Анатомія серцево-судинної системи. органи імунотенезу. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. [URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf)

6. Репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки. [URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/](https://evnuir.vnu.edu.ua/)

7. Центр тестування – база ліцензійних тестових завдань Крок-1: website.

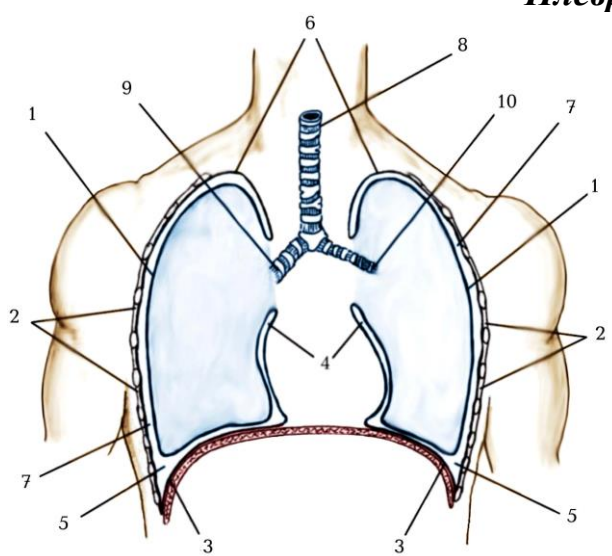
[URL: https://www.testcentr.org.ua/uk/](https://www.testcentr.org.ua/uk/)

Завдання:

- 1) описати плевру і середостіння за схемою;
- 2) вивчити загальну будову та функції плеври;
- 3) описати та вивчити вміст плевральної порожнини її заутки і функціональне значення;
- 4) вивчити топографію легень та межі плевральних мішків.
- 5) вивчити топографічні частини пристінкової та нутрощевої плеври. Підписати малюнок і продемонструвати на препараті;
- 6) вивчити та описати будову, межі і класифікацію органів середостіння за міжнародною анатомічною номенклатурою.
- 7) вивчити органи, судини та нерви переднього нижнього середостіння; підписати малюнки і продемонструвати на препараті;
- 8) вивчити органи, судини та нерви заднього нижнього середостіння; підписати малюнок та продемонструвати на препараті;
- 9) описати методи клініко - функціональної діагностики органів: рентген, МРТ, КТ, УЗД.

Описати плевру і середостіння за схемою

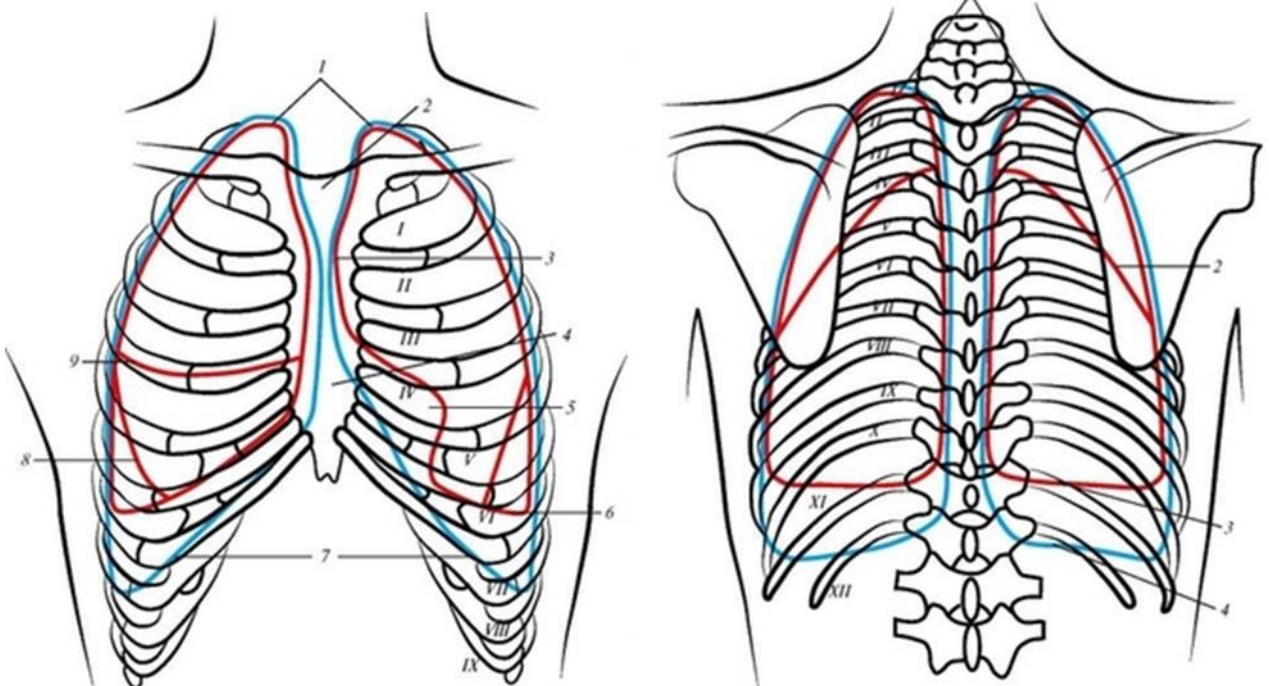
Плевра (схема)

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –

Описати будову плеври: листки, порожнини, заутки

Проекція меж плеври і легень на грудну клітку

вигляд спереду

вигляд ззаду

1. –

2. –

2. –

3. –

3. –

4. –

4. –

5. –

6. –

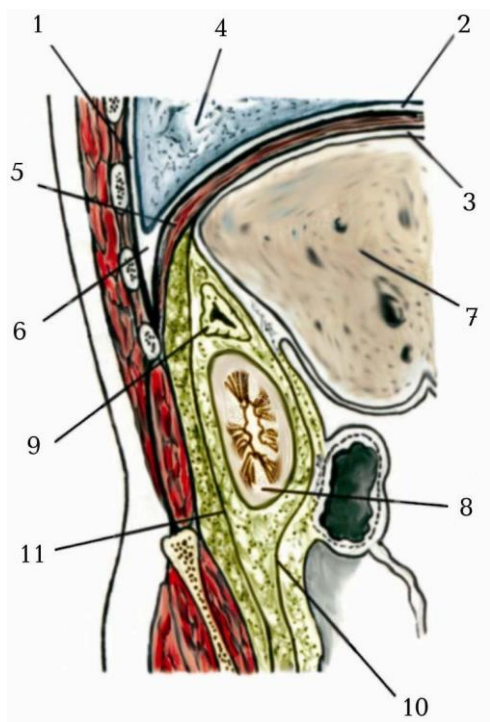
7. –

8. –

9. –

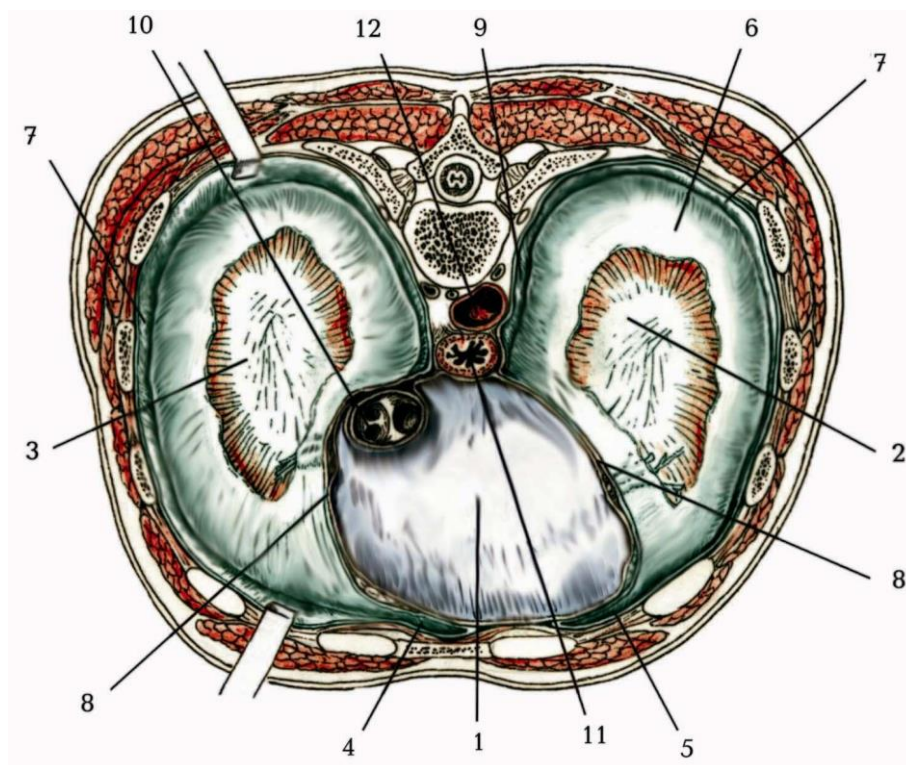
Визначення меж та класифікація органів середостіння

Фронтальний розтин правої половини грудної та черевної порожнин

- 1. —
- 2. —
- 3. —
- 4. —
- 5. —
- 6. —
- 7. —
- 8. —
- 9. —
- 10. —
- 11. —

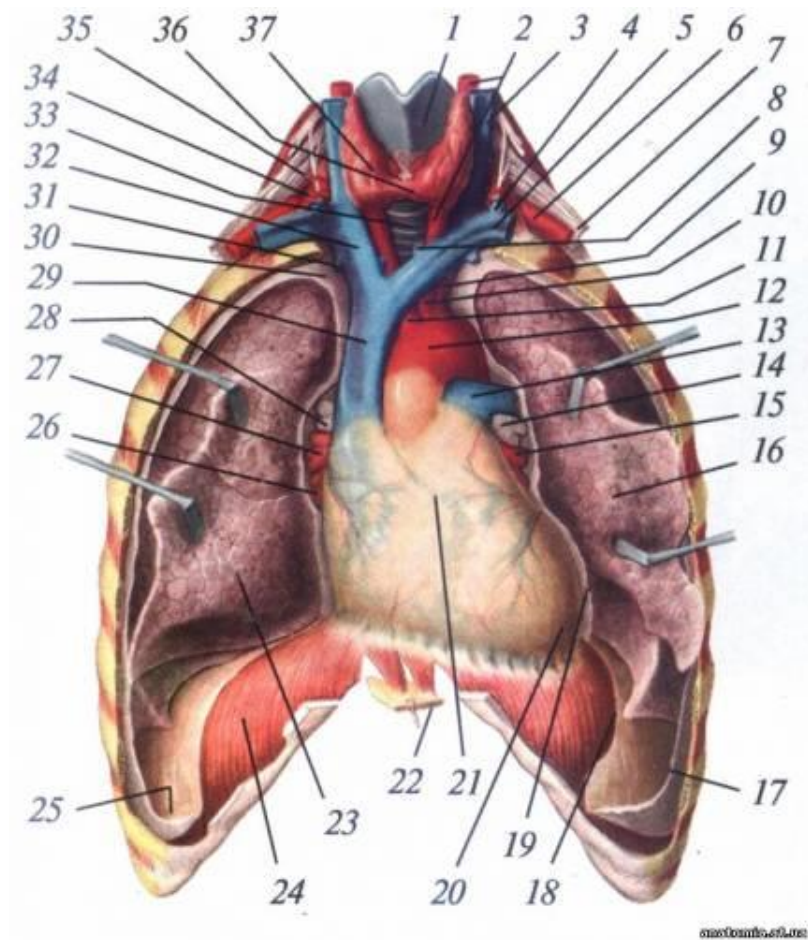
Горизонтальний розтин грудної клітки. Серце та легені видалені (вигляд зверху)

1. –
2. –
3. –
4. –
5. –
6. –
7. –
8. –
9. –
10. –
11. –
12. –

*Описати методи клініко - функціональної діагностики органів:
рентген, МРТ, КТ, УЗД.*

Органи, судини та нерви переднього середостіння

1. –

2. –

3. –

4. –

5. –

6. –

7. –

8. –

9. –

10. –

11. –

12. –

13. –

14. –

15. –

16. –

17. –

18. –

19. –

20. –

21. –

22. –

23. –

24. –

25. –

26. –

27. –

28. –

29. –

30. –

31. –

32. –

33. –

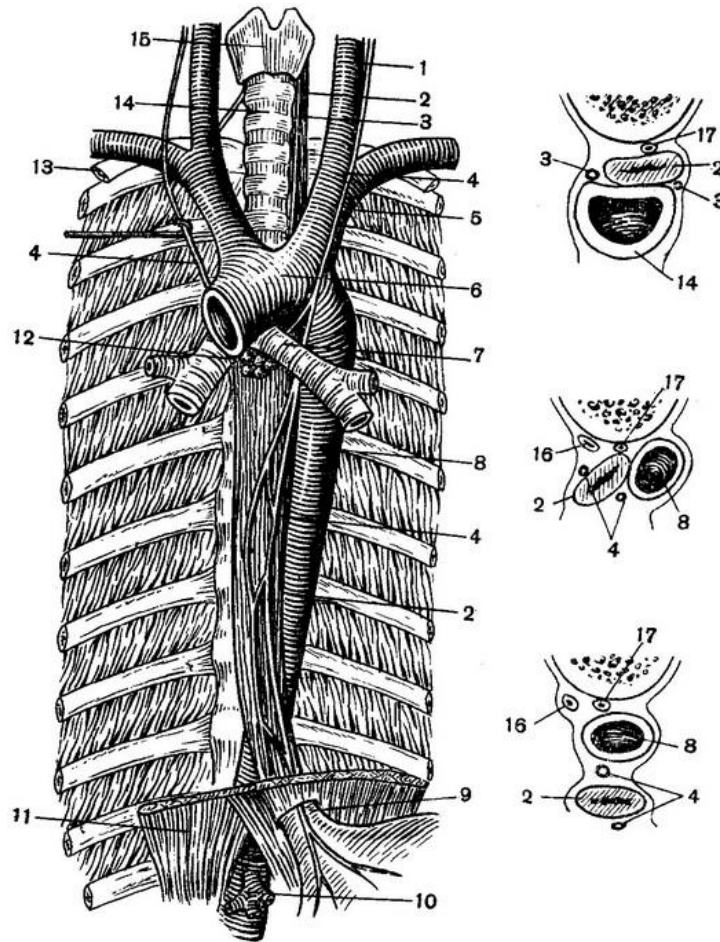
34. –

35. –

36. –

37. –

Органи, судини та нерви заднього середостіння

1. –
2. –
3. –
4. –
5. –
6. –
7. –

8. –
9. –
10. –
11. –
12. –
13. –
14. –
15. –

Висновок:

Оцінка за роботу:

Підпис викладача:

Лабораторна робота № 13

Тема. Субмодуль; Дихальна система. Середостіння.

Мета заняття: повторити та закріпити знання з будови органів дихальної системи та середостіння.

Матеріал для заняття: натуральні вологі препарати та муляжі органів дихальної системи, анатомічні зрізи за методом В. Т. Талалаєва, вологі препарати, атласи, таблиці, схеми, презентації.

Література:

1. Анатомія людини. У трьох томах. Том другий / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 260 с.
2. Анатомія людини. У трьох томах. Том третій / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 400 с.
3. Анатомія людини. У трьох томах. Том перший / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 368 с.; Том другий / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 456 с.; Том третій / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 376 с.
4. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Під ред. проф. Ю.Б. Чайковського. Львів: Наутілус, 2004. 592 с.
5. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 1 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 416 с.
6. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 2 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 398 с.
7. Human Anatomy. In three volumes. Volume 1 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 328 p.; Volume 2 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 212 p.; Volume 3 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 356 p.
8. Анатомія людини: підручник для студ. вищ. навч.закл./ Коцан І. Я., Гринчук В. О., Велемець В. Х., Шварц Л. О., Пикалюк В. С., Шевчук Т. Я. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2010. 902с
9. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В., Бранюк С. В. Спланхнологія : навчально-методичний електронний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. Луцьк, 2020. 160 с. // (Витяг із протоколу № 2 засідання науково-методичної ради Волинського національного університету імені Лесі Українки від 21 жовтня 2020року).URL <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18714>
10. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу : навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина / В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик ; Волинський національний університет імені Лесі Українки, медичний інститут, кафедра анатомії людини.Луцьк:ФОПШванюкВ.П.,2022.300с.URL<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21224>
11. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу: Навчальний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 308 с. Рекомендовано до друку Вченою радою СНУ імені Лесі Українки (протокол №7 від 25 травня 2023 року, наказ № 7 від 25.05.2023 р.)
12. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу// В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик : навч. посібн. За

- редакцією д. мед. н., проф. В. С. Пикалюка. 2-е видання, виправлене та доповнене. Львів : ПП «Магнолія 2006», 2024. 308 с.
13. Шевчук Т. Я., Пикалюк В. С., Романюк А. П., Апончук Л. С., Шварц Л. О., Цуманець І. О. Тестові завдання з анатомії людини для самопідготовки. 2024, 167 с.

Інтернет-ресурси:

1 Збірник 3D атласів з анатомії людини.

URL: <https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/>.

2. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Бранюк С.В. Нервова та ендокринна системи. органи чуття. Питання інтеграції систем організму. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. URL:

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf

3. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В., Апончук Л.С. Анатомія опорно-рухового апарату. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю “Медицина”.

URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713>

4. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Спланхнологія. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.

URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf>

5. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Анатомія серцево-судинної системи. органи імуногенезу. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. URL:

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf

6. Репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL:

<https://evnuir.vnu.edu.ua/>

7. Центр тестування – база ліцензійних тестових завдань Крок-1: website.

URL: <https://www.testcentr.org.ua/uk/>

Завдання:

- 4) переглянути рекомендовану літературу, повторити матеріал;
- 5) провести співбесіду по контрольних питаннях (Контрольні питання для співбесіди *див. нижче*);
- 6) провести письмове опитування по субмодулю Дихальна система. (*перелік питань подані нижче та знаходяться на платформі Teams*)).

Питання для письмового контролю

Дихальна система

I. Визначення, розвиток, анатомічна класифікація органів дихання.

II.1. Права легеня (опис за схемою).

2. Гортань: розвиток, анатомічна будова, топографія.

3. Трахея, бронхіальне дерево.

4. Ліва легеня (опис за схемою).

5. Гортань: гістологічна будова, хрящі, їх з'єднання, м'язи гортані.

6. Порожнина носа. Приноскові пазухи.

7. Верхні дихальні шляхи: ніс, носоглотка, ротоглотка.

III. 1. Середостіння.

2. Грудна клітка, плевра.

ПИТАННЯ ДЛЯ СПІВБЕСІДИ

ДИХАЛЬНА СИСТЕМА

1. Морфофункціональна характеристика дихальної системи. Основні етапи філо- і онтогенезу. Органи, функції. Вікові особливості. Аномалії розвитку.

2. Зовнішній ніс. Відділи, будова. Порожнина носа: стінки, носові ходи, їх сполучення із приносковими пазухами.

3. Гортань: топографія, хрящі гортані, їх сполучення, зв'язки, м'язи гортані, відділи гортані, функція.

4. Трахея, головні бронхи: топографія, будова. Бронхіальне дерево легень.

5. Легеня: топографія, анатомічна будова, ворота легені. Морфофункціональна структура легені (частки, сегменти, часточки). Гістологічна будова паренхіми легені. Ацинус. Особливості кровообігу легені.

6. Плевра: будова, топографія, функції. Плевральні поля, порожнини, синуси.

7. Середостіння: класифікації, межі, органи.

8. Варіанти і аномалії розвитку органів дихальної системи.

9. описати методи клініко - функціональної діагностики органів: рентген, МРТ, КТ, УЗД.

Висновок:

Оцінка за роботу:

Підпис викладача:

Лабораторна робота № 14

Тема. Анатомія сечової система. Будова і топографія нирок.

Мета заняття: вивчити класифікацію органів сечовидільної системи, топографію, будову й функціональне значення нирок;

Матеріал для заняття: вологі препарати нирок, сечоводів і сечового міхура, атласи, таблиці, схеми, анатомічні моделі, презентації;

Література:

1. Анатомія людини. У трьох томах. Том другий / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 260 с.
2. Анатомія людини. У трьох томах. Том третій / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 400 с.
3. Анатомія людини. У трьох томах. Том перший / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 368 с.; Том другий / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 456 с.; Том третій / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 376 с.
4. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Під ред. проф. Ю.Б. Чайковського. Львів: Наутілус, 2004. 592 с.
5. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 1 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 416 с.
6. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 2 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 398 с.
7. Human Anatomy. In three volumes. Volume 1 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 328 p.; Volume 2 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 212 p.; Volume 3 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 356 p.
8. Анатомія людини: підручник для студ. вищ. навч.закл./ Коцан І. Я., Гринчук В. О., Велемець В. Х., Шварц Л. О., Пикалюк В. С., Шевчук Т. Я. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2010. 902с
9. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В., Бранюк С. В. Спланхнологія : навчально-методичний електронний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. Луцьк, 2020. 160 с. // (Витяг із протоколу № 2 засідання науково-методичної ради Волинського національного університету імені Лесі Українки від 21 жовтня 2020року).URL <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18714>
10. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу : навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина / В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик ; Волинський національний університет імені Лесі Українки, медичний інститут, кафедра анатомії людини.Луцьк:ФОПШванюкВ.П.,2022.300с.URL<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21224>
11. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу: Навчальний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 308 с. Рекомендовано до друку Вченою радою СНУ імені Лесі Українки (протокол №7 від 25 травня 2023 року, наказ № 7 від 25.05.2023 р.)
12. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу// В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик : навч. посібн. За редакцією д. мед. н., проф. В. С. Пикалюка. 2-е видання, виправлене та доповнене. Львів : ПП «Магнолія 2006», 2024. 308 с.
13. Шевчук Т. Я., Пикалюк В. С., Романюк А. П., Апончук Л. С., Шварц Л. О., Цуманець І. О. Тестові завдання з анатомії людини для самопідготовки. 2024, 167 с.

Інтернет-ресурси:

1 Збірник 3D атласів з анатомії людини.

URL:<https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/>.

2. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Бранюк С.В. Нервова та ендокринна системи. органи чуття. Питання інтеграції систем організму. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.URL:

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf

3. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В., Апончук Л.С. Анатомія опорно-рухового апарату. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю “Медицина”.

URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713>

4. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Спланхнологія. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.

URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf>

5. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Анатомія серцево-судинної системи. органи імуногенезу. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. URL:

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf

6. Репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/>

7. Центр тестування – база ліцензійних тестових завдань Крок-1: website.

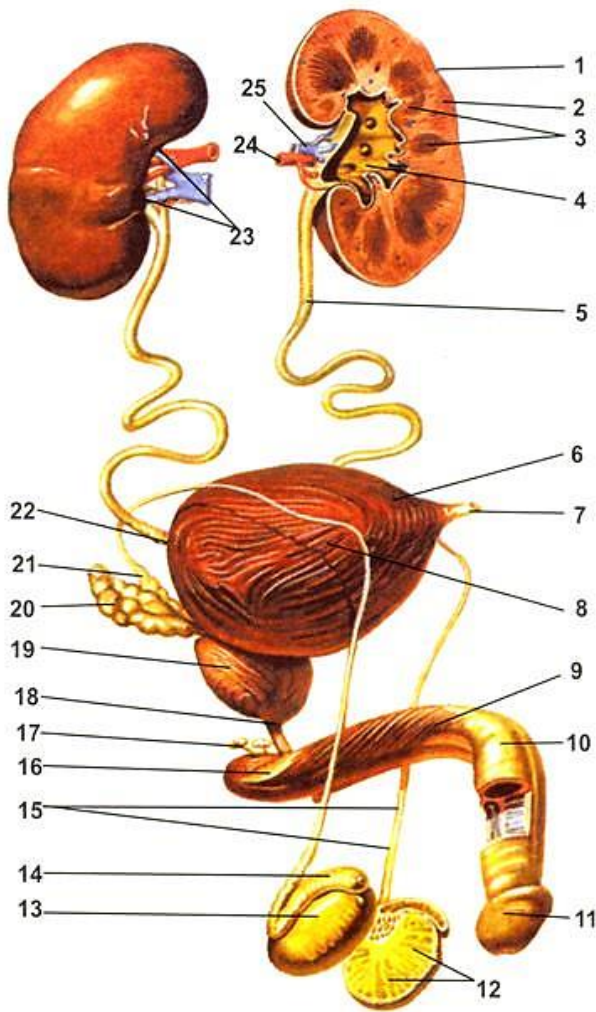
URL: <https://www.testcentr.org.ua/uk/>

Завдання:

- 1) описати нирки за схемою;
- 2) вивчити загальний план будови та функції органів сечостатевої системи;
- 3) з'ясувати топографію, будову і функції сечовидільних шляхів. зробити підписи до малюнка;
- 4) вивчити будову нирки на розрізі та підписати малюнки;
- 5) замалювати і вивчити будову нефрона та зробити підписи до малюнка; вивчити механізм утворення первинної і вторинної сечі та схематично записати місце вироблення і шляхи виділення сечі;

Описати нирки (за схемою опису)

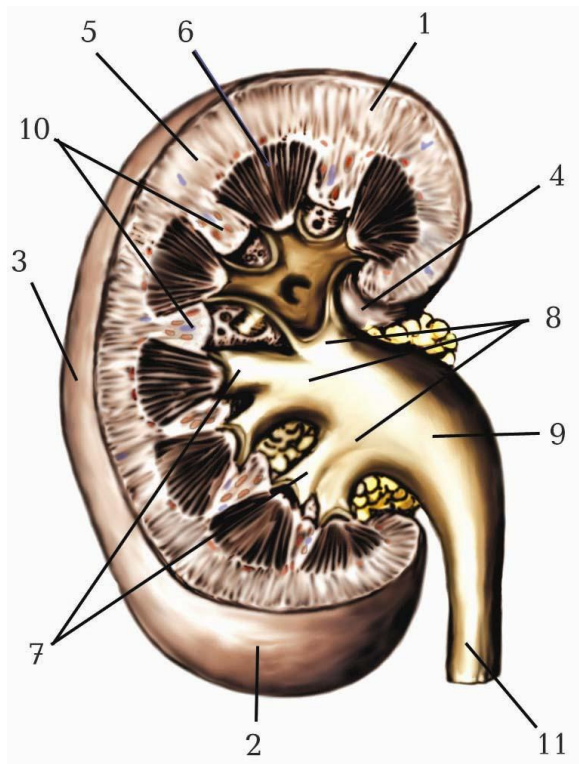
Сечо-статевий апарат чоловіка (загальна будова)

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –
- 13. –
- 14. –
- 15. –

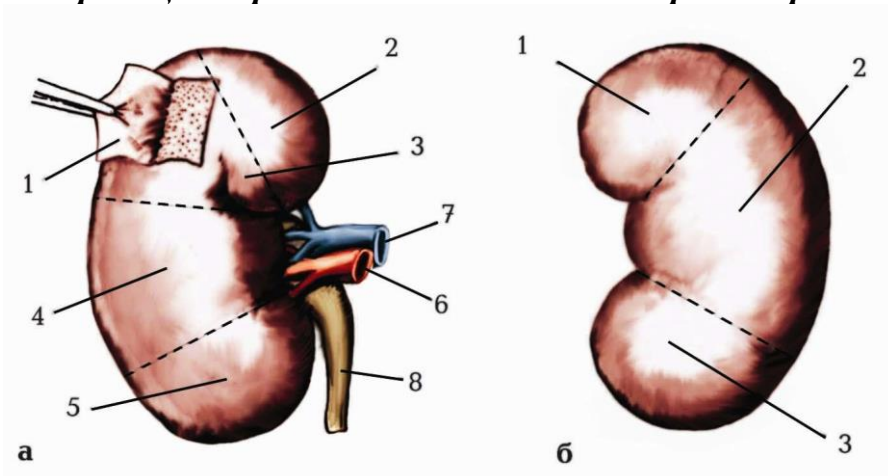
- 16. –
- 17. –
- 18. –
- 19. –
- 20. –
- 21. –
- 22. –
- 23. –
- 24. –
- 25. –

Будова нирки на розрізі

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –
- 13. –
- 14. –
- 15. –

Проекція ниркових сегментів на поверхні нирки

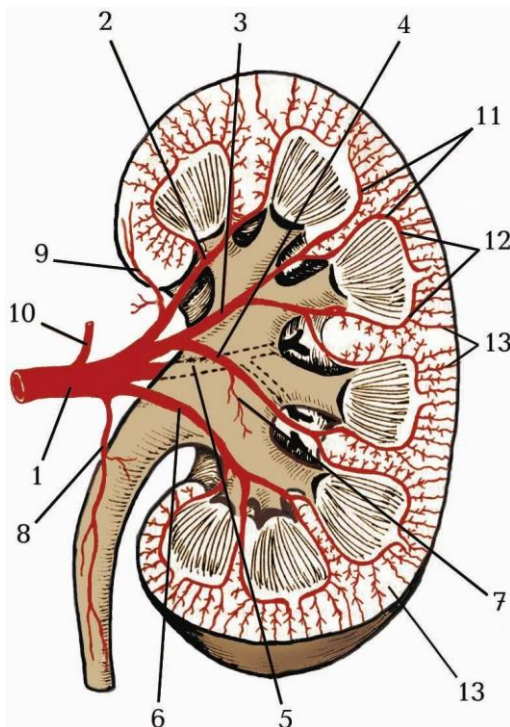
а – передня поверхня правої нирки:

1. –
2. –
3. –
4. –
5. –
6. –
7. –
8. –

б – задня поверхня правої нирки:

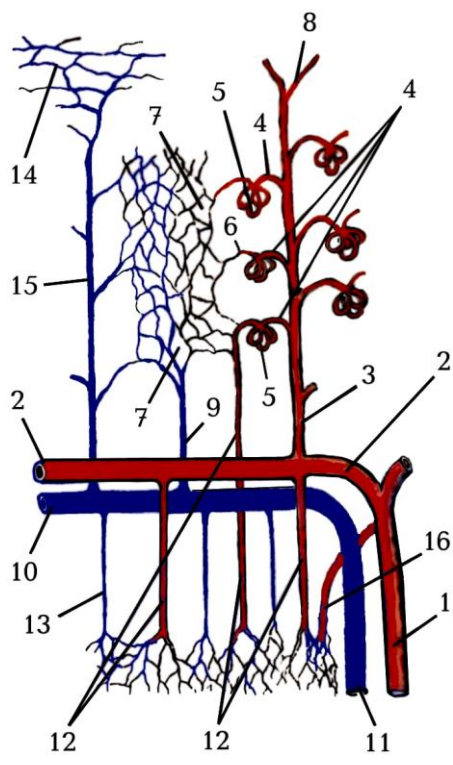
1. –
2. –
3. –

Артерії нирки. Фронтальний розтин правої нирки

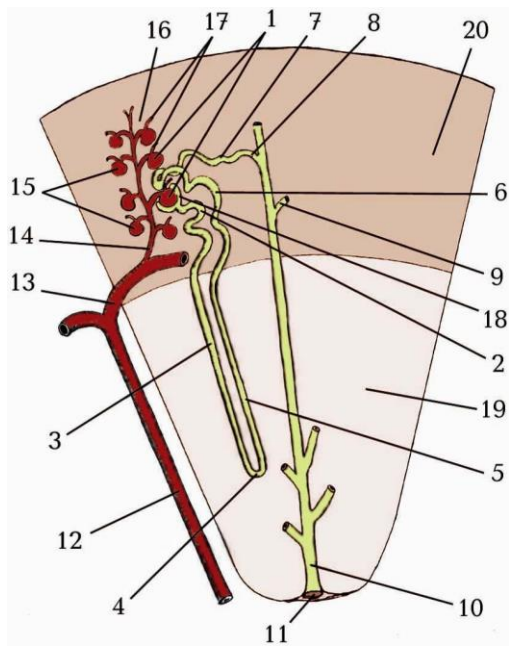
1. –
2. –
3. –
4. –
5. –
6. –
7. –
8. –
9. –
10. –
11. –
12. –
13. –

Артеріальні та венозні судини нирки (схема)

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –
- 13. –
- 14. –
- 15. –
- 16. –
- 17. –

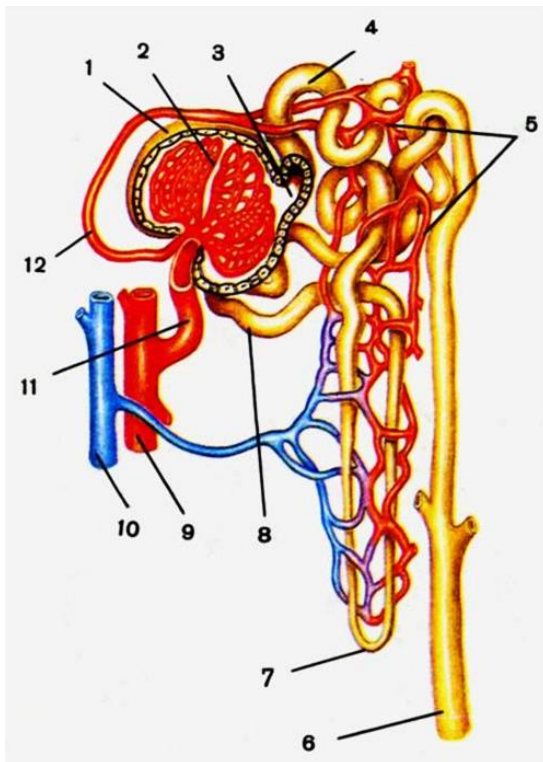
Схема будови нефрона, сечового каналця, співвідношення нефрона з артеріями

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –
- 13. –
- 14. –
- 15. –
- 16. –
- 17. –
- 18. –
- 19. –
- 20. –

Місця вироблення і шляхи виділення сечі (схематично)

Будова нефрона

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –

Висновок:

Оцінка за роботу:

Підпис викладача:

Лабораторна робота № 15

Тема. Сечоводи. Сечовий міхур. Жіночий сечівник. Вади розвитку та методи діагностики органів сечової системи.

Мета заняття: вивчити топографію, будову й функціональне значення сечоводів, сечового міхура, жіночого сечівника.

Матеріал для заняття: вологі препарати нирок, сечоводів і сечового міхура, атласи, таблиці, схеми, анатомічні моделі, презентації;

Література:

1. Анатомія людини. У трьох томах. Том другий / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 260 с.
2. Анатомія людини. У трьох томах. Том третій / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 400 с.
3. Анатомія людини. У трьох томах. Том перший / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 368 с.; Том другий / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 456 с.; Том третій / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 376 с.
4. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Під ред. проф. Ю.Б. Чайковського. Львів: Наутілус, 2004. 592 с.
5. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 1 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 416 с.
6. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 2 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 398 с.
7. Human Anatomy. In three volumes. Volume 1 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 328 p.; Volume 2 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 212 p.; Volume 3 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 356 p.
8. Анатомія людини: підручник для студ. вищ. навч.закл./ Коцан І. Я., Гринчук В. О., Велемець В. Х., Шварц Л. О., Пикалюк В. С., Шевчук Т. Я. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2010. 902с
9. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В., Бранюк С. В. Спланхнологія : навчально-методичний електронний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. Луцьк, 2020. 160 с. // (Витяг із протоколу № 2 засідання науково-методичної ради Волинського національного університету імені Лесі Українки від 21 жовтня 2020року).URL <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18714>
10. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу : навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина / В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик ; Волинський національний університет імені Лесі Українки, медичний інститут, кафедра анатомії людини.Луцьк:ФОПШванюкВ.П.,2022.300с.URL<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21224>
11. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу: Навчальний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 308 с. Рекомендовано до друку Вченою радою СНУ імені Лесі Українки (протокол №7 від 25 травня 2023 року, наказ № 7 від 25.05.2023 р.)
12. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу// В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик : навч. посібн. За редакцією д. мед. н., проф. В. С. Пикалюка. 2-е видання, виправлене та доповнене. Львів : ПП «Магнолія 2006», 2024. 308 с.

13. Шевчук Т. Я., Пикалюк В. С., Романюк А. П., Апончук Л. С., Шварц Л. О., Цуманець І. О. Тестові завдання з анатомії людини для самопідготовки. 2024, 167 с.

Інтернет-ресурси:

1 Збірник 3D атласів з анатомії людини.

URL:<https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/>.

2. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Бранюк С.В. Нервова та ендокринна системи. органи чуття. Питання інтеграції систем організму. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.URL:

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf

3. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В., Апончук Л.С. Анатомія опорно-рухового апарату. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю “Медицина”.
URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713>

4. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Спланхнологія. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.

URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf>

5. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Анатомія серцево-судинної системи. органи імунотенезу. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. URL:
https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf

6. Репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL:
<https://evnuir.vnu.edu.ua/>

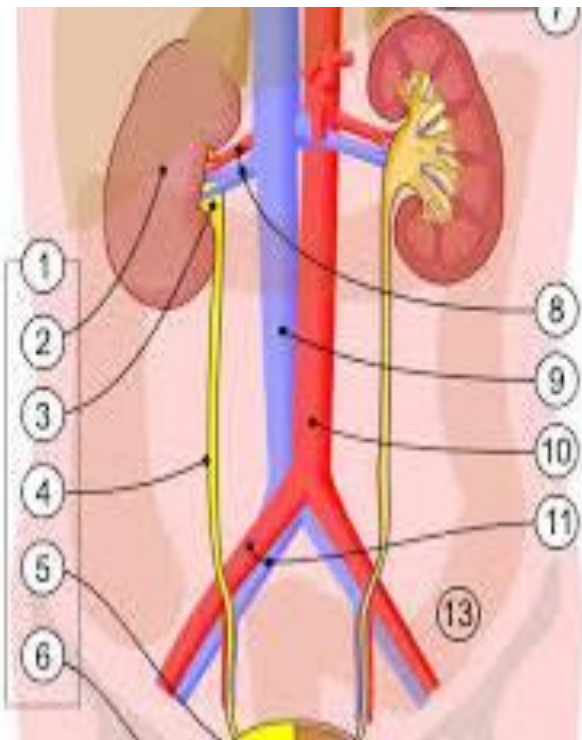
7. Центр тестування – база ліцензійних тестових завдань Крок-1: website.

URL: <https://www.testcentr.org.ua/uk/>

Завдання:

- 1) описати сечовід та сечовий міхур за схемою;
- 2) вивчити загальний план будови та функції сечовода; топографія, будова і функції позаниркових сечовидільних шляхів. підписати малюнок;
- 3) вивчити топографію, функції та будову стінки сечоводу;
- 4) вивчити топографію, зовнішню будову та функції сечового міхура. підписати малюнок;;
- 5) вивчити будову стінки сечового міхура, особливості будови слизової оболонки, шари м'язової оболонки; відношення до очеревини з врахуванням ступеню його наповнення.
- 6) з'ясувати та описати особливості будови жіночого сечівника. вивчити топографію, будову жіночого сечівника і його частини. продемонструвати на препаратах, підписати малюнок.
- 7) з'ясувати та описати вади розвитку та методи діагностики сечової системи.

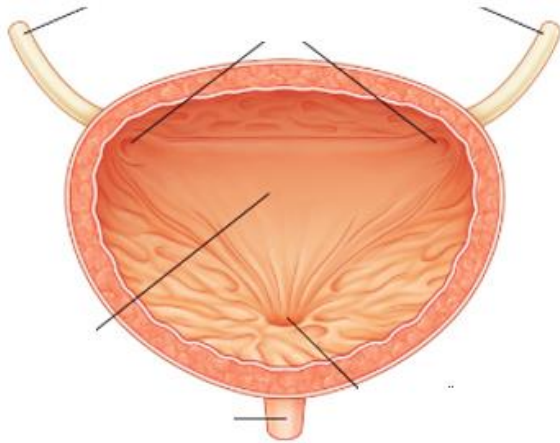
Описати сечовід за схемою

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –

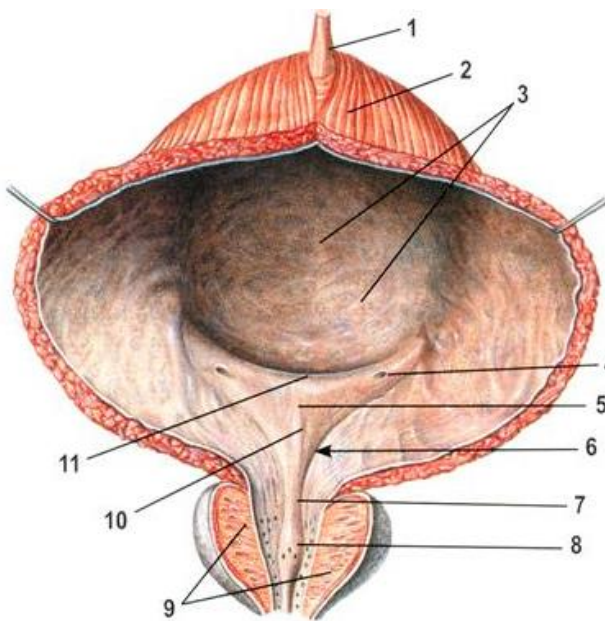
Описати жіночий сечовий міхур за схемою

Жіночий сечовий міхур та сечівник

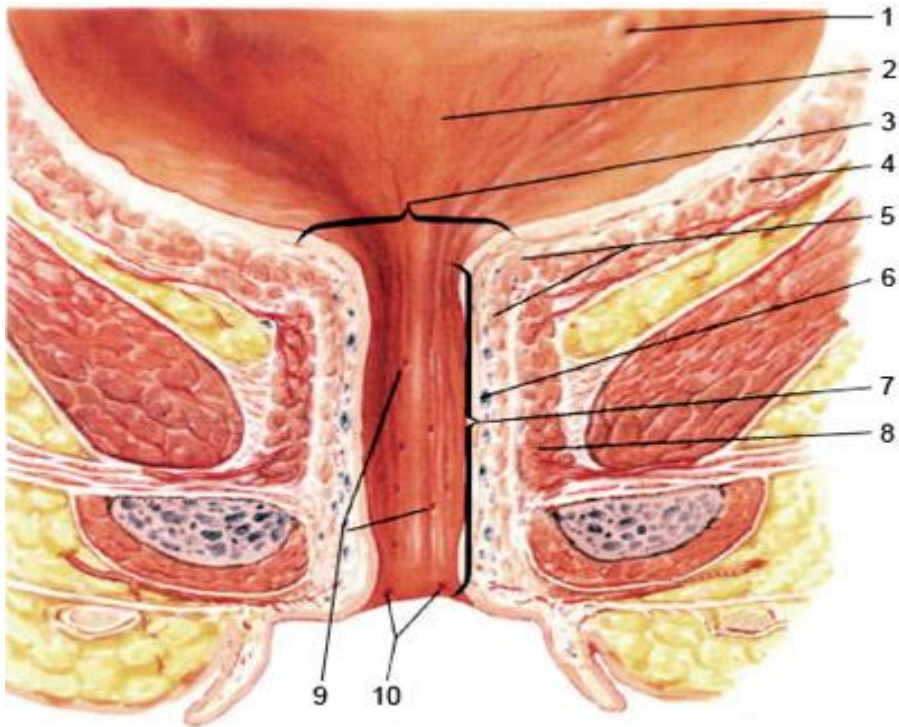
1. –
2. –
3. –
4. –
5. –
6. –
7. –

Сечовий міхур(чоловіка)

1. –
2. –
3. –
4. –
5. –
6. –
7. –
8. –
9. –
10. –

Жіночий сечівник

1. –
2. –
3. –
4. –
5. –
6. –
7. –
8. –
9. –
10. –
11. –

Описати жіночий сечівник (за схемою)

Вади розвитку та методи діагностики органів сечової системи.

Висновок:

Оцінка за роботу:

Підпис викладача:

Лабораторна робота № 16

Тема. Чоловіча статева система. Чоловічий сечівник.

Мета заняття: вивчити анатомічну будову та класифікацію чоловічих статевих органів, їх топографію й функціональне значення;

Матеріал для заняття: вологі препарати чоловічих статевих органів, чоловічий сечівник, атласи, таблиці, схеми, анатомічні моделі, презентації;

Література:

1. Анатомія людини. У трьох томах. Том другий / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 260 с.
2. Анатомія людини. У трьох томах. Том третій / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 400 с.
3. Анатомія людини. У трьох томах. Том перший / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 368 с.; Том другий / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 456 с.; Том третій / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 376 с.
4. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Під ред. проф. Ю.Б. Чайковського. Львів: Наутілус, 2004. 592 с.
5. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 1 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 416 с.
6. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 2 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 398 с.
7. Human Anatomy. In three volumes. Volume 1 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 328 p.; Volume 2 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 212 p.; Volume 3 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 356 p.
8. Анатомія людини: підручник для студ. вищ. навч.закл./ Коцан І. Я., Гринчук В. О., Велемець В. Х., Шварц Л. О., Пикалюк В. С., Шевчук Т. Я. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2010. 902с
9. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В., Бранюк С. В. Спланхнологія : навчально-методичний електронний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. Луцьк, 2020. 160 с. // (Витяг із протоколу № 2 засідання науково-методичної ради Волинського національного університету імені Лесі Українки від 21 жовтня 2020року).URL <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18714>
10. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу : навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина / В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик ; Волинський національний університет імені Лесі Українки, медичний інститут, кафедра анатомії людини.Луцьк:ФОПВанюкВ.П.,2022.300с.URL<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21224>
11. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу: Навчальний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 308 с. Рекомендовано до друку Вченою радою СНУ імені Лесі Українки (протокол №7 від 25 травня 2023 року, наказ № 7 від 25.05.2023 р.)
12. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу// В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик : навч. посібн. За редакцією д. мед. н., проф. В. С. Пикалюка. 2-е видання, виправлене та доповнене. Львів : ПП «Магнолія 2006», 2024. 308 с.

13. Шевчук Т. Я., Пикалюк В. С., Романюк А. П., Апончук Л. С., Шварц Л. О., Цуманець І. О. Тестові завдання з анатомії людини для самопідготовки. 2024, 167 с.

Інтернет-ресурси:

1 Збірник 3D атласів з анатомії людини.

[URL:https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/](https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/)

2. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Бранюк С.В. Нервова та ендокринна системи. органи чуття. Питання інтеграції систем організму. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.[URL:](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf)

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf

3. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В., Апончук Л.С. Анатомія опорно-рухового апарату. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю “Медицина”.
[URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713](https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713)

4. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Спланхнологія. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.

[URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf)

5. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Анатомія серцево-судинної системи. органи імуногенезу. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. [URL:](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf)
https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf

6. Репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки. [URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/](https://evnuir.vnu.edu.ua/)

7. Центр тестування – база ліцензійних тестових завдань Крок-1: website.

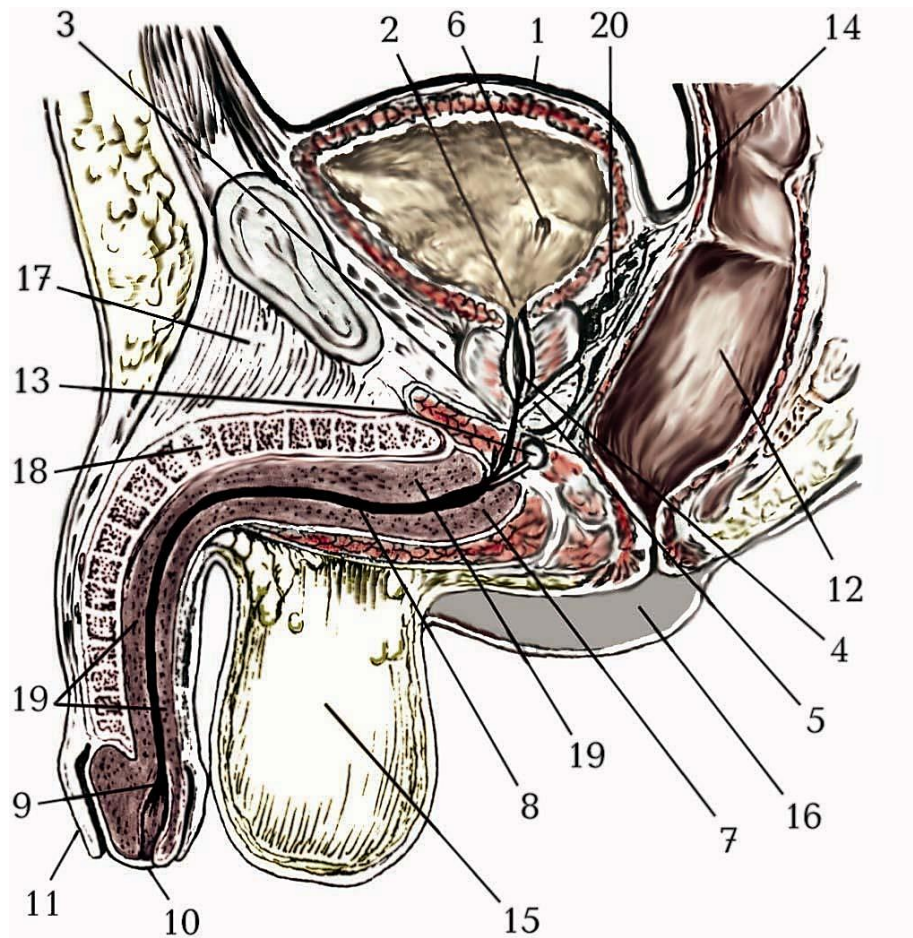
[URL: https://www.testcentr.org.ua/uk/](https://www.testcentr.org.ua/uk/)

Завдання:

- 1) описати чоловічі статеві органи (яєчка, чоловічий сечівник) за схемою;
- 2) вивчити топографію, загальну будову і функції чоловічих статевих органів. Описати і продемонструвати на препаратах, зробити підписи до малюнка;
- 3) вивчити будову внутрішніх чоловічих статевих органів. Замалювати і вивчити будову яєчка на розрізі та підписати малюнок;
- 4) розглянути та запам'ятати топографію, будову і функції передміхурової залози, підписати малюнок;
- 5) вивчити схему будови сперматозоїда та схематично виписати місця вироблення, склад та шляхи виділення сперми;
- 6) вивчити будову і топографію зовнішніх чоловічих статевих органів: калитка, статевий член, його будова та зробити підписи до малюнка;
- 7) вивчити топографію, будову чоловічого сечівника і його частини. Описати його і продемонструвати на препаратах, підписати малюнок;
- 8) з'ясувати та описати аномалії та методи діагностики чоловічої статевої системи.

Описати чоловічі статеві органи (яєчка, чоловічий сечівник) за схемою

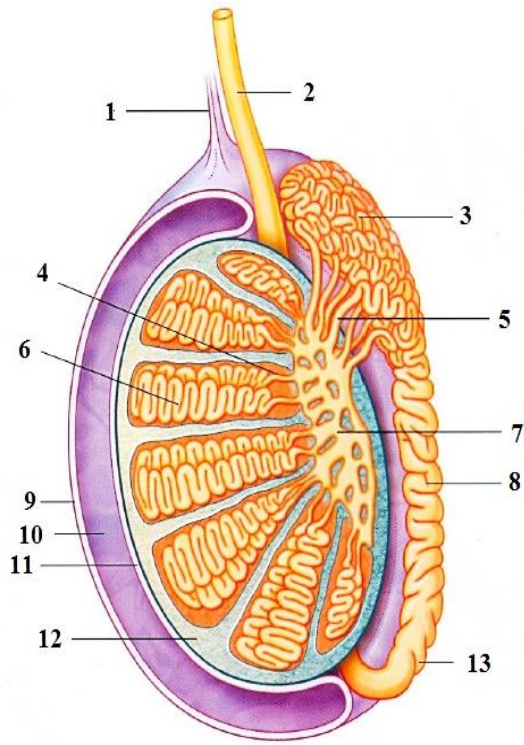
Чоловічі статеві органи
Сагітальний розтин таза (права половина)

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –

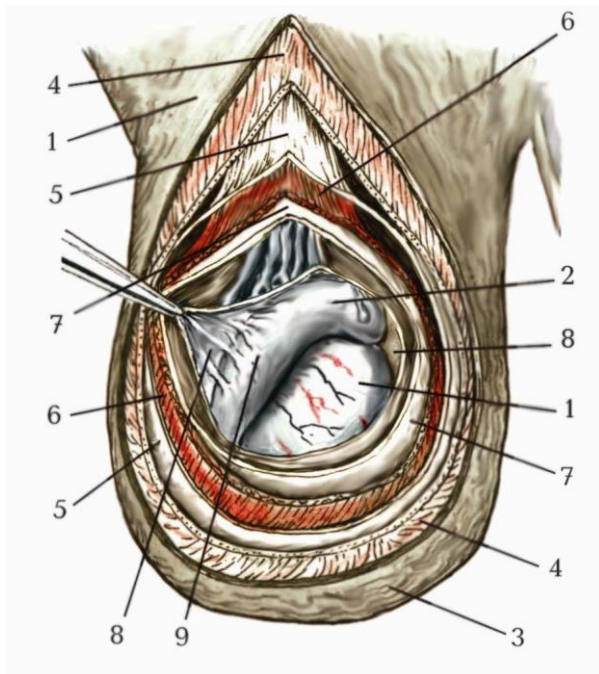
- 11. –
- 12. –
- 13. –
- 14. –
- 15. –
- 16. –
- 17. –
- 18. –
- 19. –
- 20. –

Будова яєчка

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –
- 13. –

Оболонки правого яєчка (вигляд з боку)

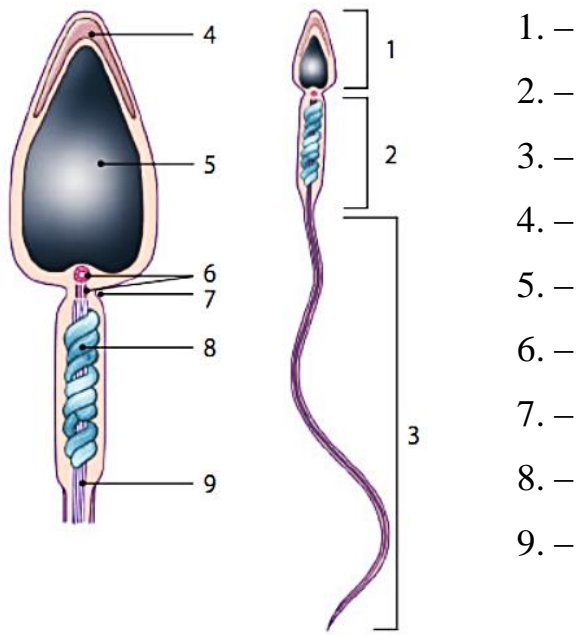

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –

Склад сперми і місця її вироблення

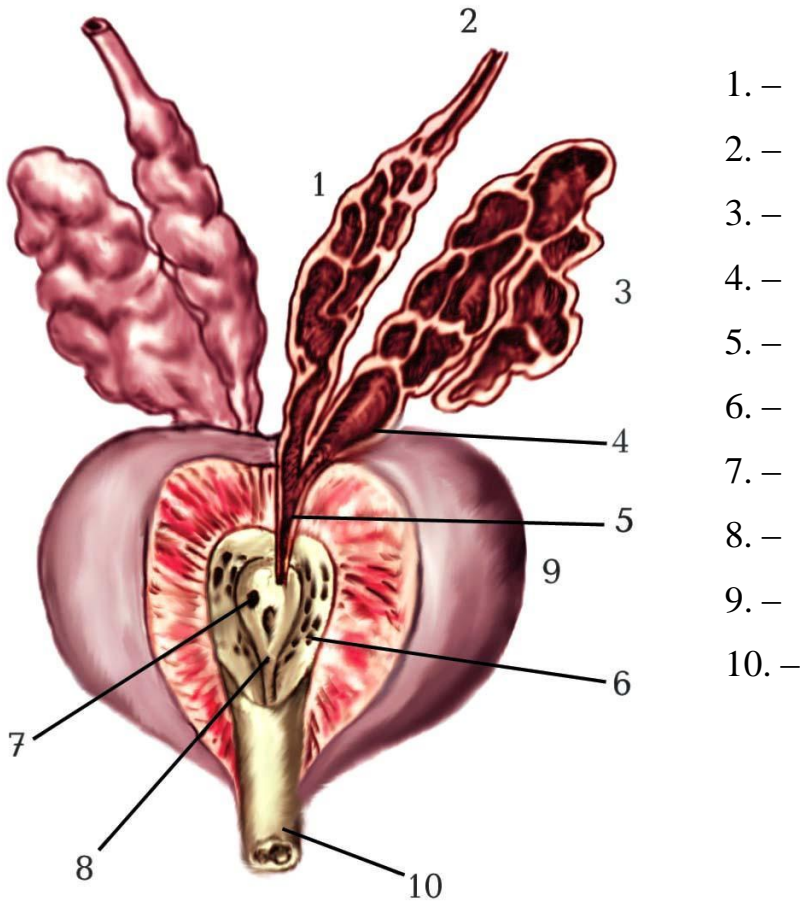
Шляхи виділення сперми(схематично):

Схема будови сперматозоїда

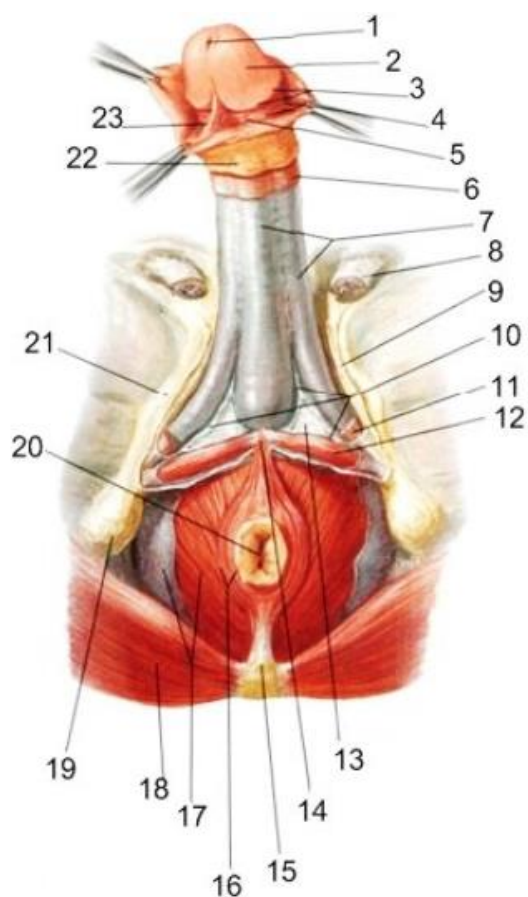
- 1. —
- 2. —
- 3. —
- 4. —
- 5. —
- 6. —
- 7. —
- 8. —
- 9. —

Передміхурова залоза, сім'яні міхурці, ампула сім'яносної протоки (вигляд спереду)

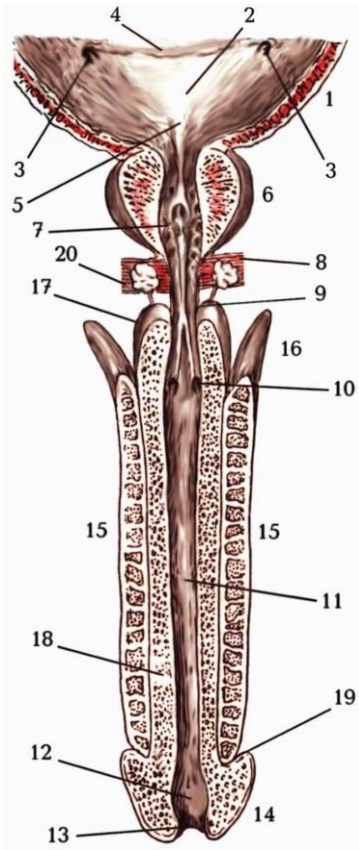
- 1. —
- 2. —
- 3. —
- 4. —
- 5. —
- 6. —
- 7. —
- 8. —
- 9. —
- 10. —

Зовнішні чоловічі статеві органи (статевий член)

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –
- 13. –
- 14. –
- 15. –
- 16. –
- 17. –
- 18. –
- 19. –
- 20. –
- 21. –
- 22. –
- 23. –

Чоловічий сечівник (фронтальний розріз)

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –
- 13. –
- 14. –
- 15. –
- 16. –
- 17. –
- 18. –
- 19. –
- 20. –

Описати схематично ембріональне джерело розвитку чоловічих статевих органів та їх аномалії

Висновок:

Оцінка за роботу:

Підпис викладача:

Лабораторна робота № 17

Тема. Жіноча статевая система. Промежина.

Мета заняття: вивчити анатомічну будову та класифікацію жіночих статевих органів, їх топографію й функціональне значення; з'ясувати будову та відмінності промежини у жінок та чоловіків.

Матеріал для заняття: вологі препарати жіночих статевих органів, чоловічий сечівник, , анатомічні моделі промежини, атласи, таблиці, схеми, анатомічні моделі, презентації;

Література:

1. Анатомія людини. У трьох томах. Том другий / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 260 с.
2. Анатомія людини. У трьох томах. Том третій / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 400 с.
3. Анатомія людини. У трьох томах. Том перший / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 368 с.; Том другий / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 456 с.; Том третій / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 376 с.
4. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Під ред. проф. Ю.Б. Чайковського. Львів: Наутілус, 2004. 592 с.
5. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 1 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 416 с.
6. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 2 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 398 с.
7. Human Anatomy. In three volumes. Volume 1 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 328 p.; Volume 2 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 212 p.; Volume 3 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 356 p.
8. Анатомія людини: підручник для студ. вищ. навч.закл./ Коцан І. Я., Гринчук В. О., Велемець В. Х., Шварц Л. О., Пикалюк В. С., Шевчук Т. Я. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2010. 902с
9. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В., Бранюк С. В. Спланхнологія : навчально-методичний електронний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. Луцьк, 2020. 160 с. // (Витяг із протоколу № 2 засідання науково-методичної ради Волинського національного університету імені Лесі Українки від 21 жовтня 2020 року).URL <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18714>
10. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу : навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина / В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик ; Волинський національний університет імені Лесі Українки, медичний інститут, кафедра анатомії людини.Луцьк:ФОПШванюкВ.П.,2022.300с.URL<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21224>
11. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу: Навчальний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 308 с. Рекомендовано до друку Вченою радою СНУ імені Лесі Українки (протокол №7 від 25 травня 2023 року, наказ № 7 від 25.05.2023 р.)

12. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імунотенезу// В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик : навч. посібн. За редакцією д. мед. н., проф. В. С. Пикалюка. 2-е видання, виправлене та доповнене. Львів : ПП «Магнолія 2006», 2024. 308 с.
13. Шевчук Т. Я., Пикалюк В. С., Романюк А. П., Апончук Л. С., Шварц Л. О., Цуманець І. О. Тестові завдання з анатомії людини для самопідготовки. 2024, 167 с.

Інтернет-ресурси:

1 Збірник 3D атласів з анатомії людини.

[URL:https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/](https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/).

2. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Бранюк С.В. Нервова та ендокринна системи. органи чуття. Питання інтеграції систем організму. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.[URL:](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf)

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf

3. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В., Апончук Л.С. Анатомія опорно-рухового апарату. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю “Медицина”.
[URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713](https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713)

4. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Спланхнологія. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.

[URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf)

5. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Анатомія серцево-судинної системи. органи імунотенезу. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. [URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf)

6. Репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки. [URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/](https://evnuir.vnu.edu.ua/)

7. Центр тестування – база ліцензійних тестових завдань Крок-1: website.

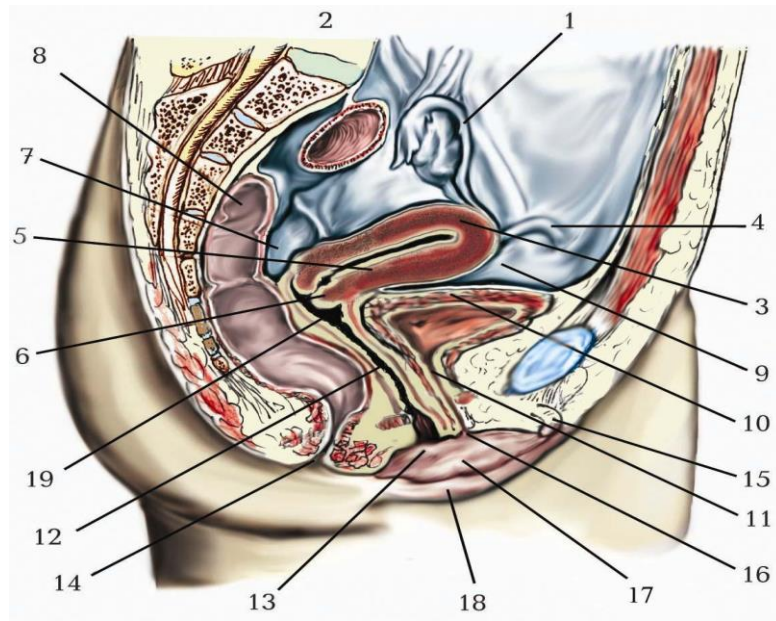
[URL: https://www.testcentr.org.ua/uk/](https://www.testcentr.org.ua/uk/)

Завдання:

- 1) описати жіночі статеві органи (матка, яєчники, жіночий сечівник) за схемою;
- 2) розглянути і вивчити топографію, будову, функції та класифікацію жіночих статевих органів. Описати і продемонструвати на препаратах, зробити підписи до малюнка;
- 3) вивчити топографію, будову, функції внутрішніх статевих органів жінки: матки. Розглянути і продемонструвати на препараті та зробити підписи до малюнка;
- 4) замалювати і вивчити будову яєчника на розрізі, підписати малюнок. Коротко описати циклічні процеси у функціонуванні яєчників.
- 5) вивчити топографію, будову, функції зовнішніх статевих органів жінки. Описати і продемонструвати на препаратах, підписати малюнок;
- 6) розглянути і вивчити топографію, будову, функції та статеві відмінності промежини. Описати і продемонструвати на анатомічних моделях та зробити підписи до малюнка;
- 7) з'ясувати і описати аномалії та методи діагностики жіночої статевої системи.

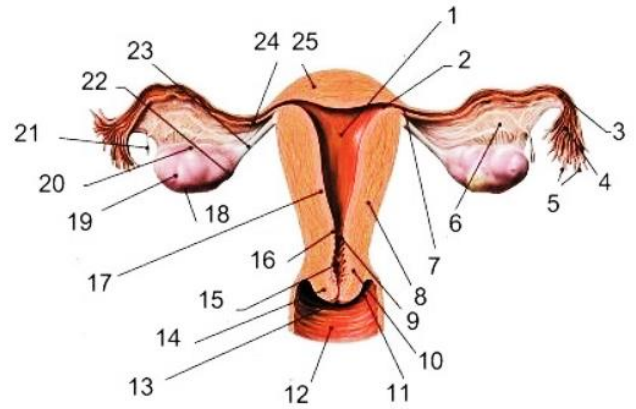
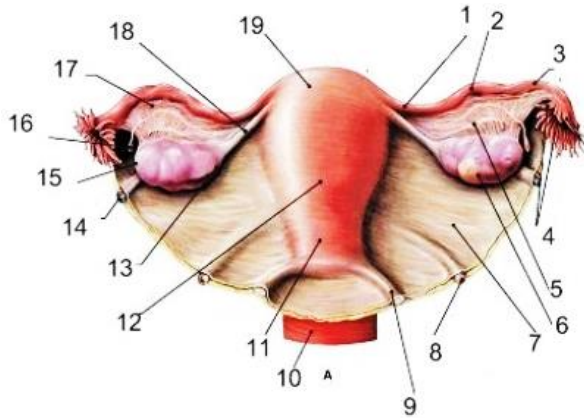
Описати жіночі статеві органи (матка, яєчники) за схемою

Жіночі статеві органи

1. –
2. –
3. –
4. –
5. –
6. –
7. –
8. –
9. –
10. –
11. –
12. –
13. –
14. –
15. –
16. –
17. –
18. –
19. –

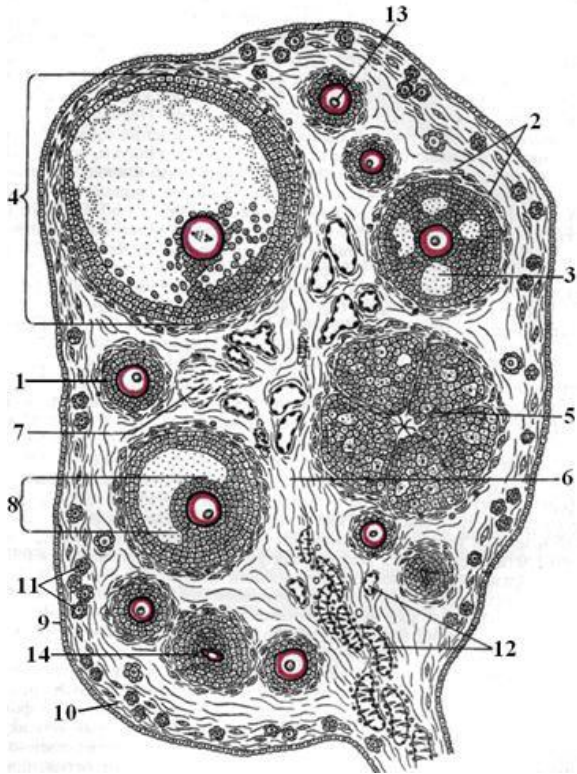
Внутрішні жіночі статеві органи (матка)

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –
- 13. –
- 14. –
- 15. –
- 16. –
- 17. –
- 18. –
- 19. –

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –
- 13. –
- 14. –
- 15. –
- 16. –
- 17. –
- 18. –
- 19. –
- 20. –
- 21. –
- 22. –
- 23. –
- 24. –
- 25. –

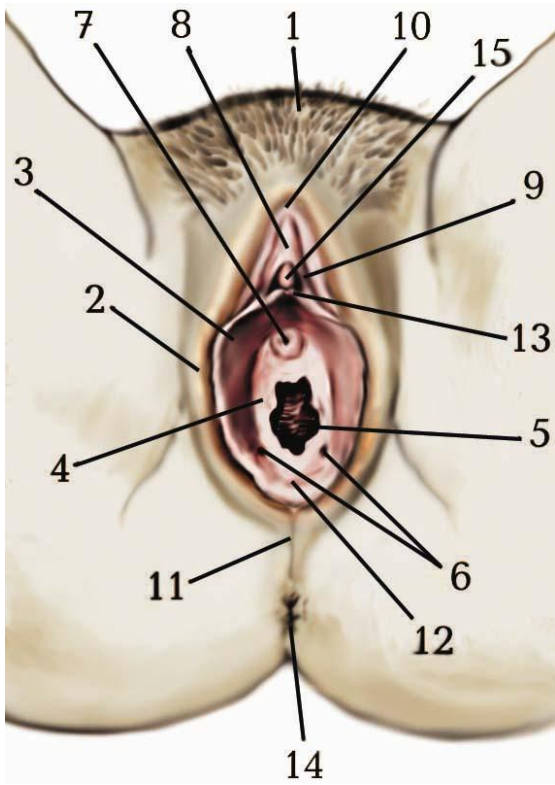
Будова яєчника

1. –
2. –
3. –
4. –
5. –
6. –
7. –
8. –
9. –
10. –
11. –
12. –
13. –
14. –

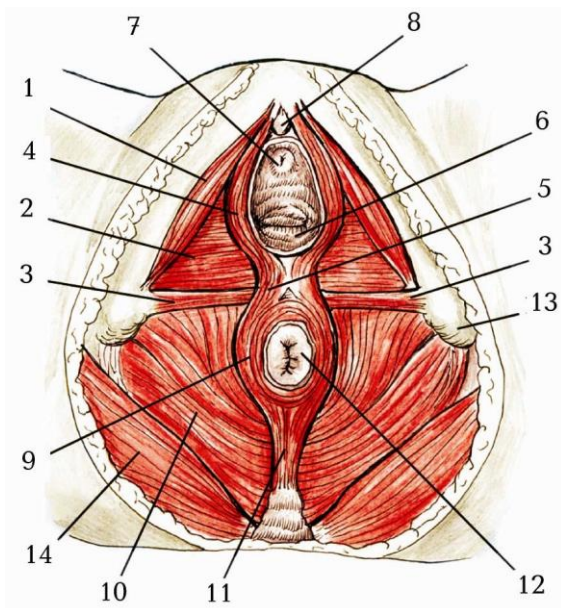
Циклічні процеси у функціонуванні яєчників

Зовнішні жіночі статеві органи

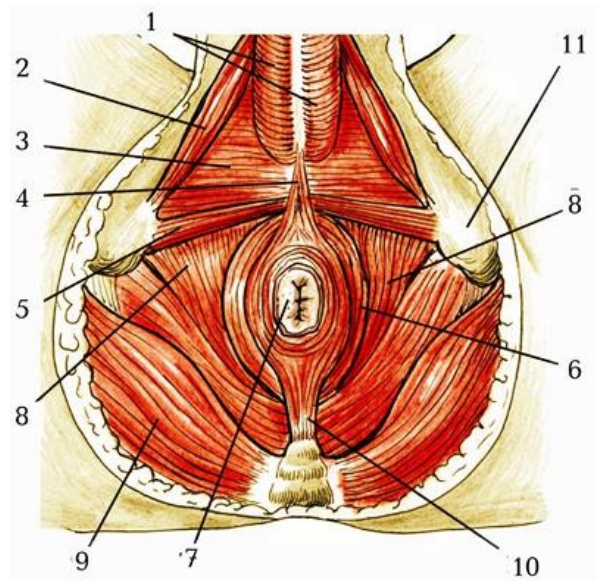

- 1. –
- 2. –
- 3. –
- 4. –
- 5. –
- 6. –
- 7. –
- 8. –
- 9. –
- 10. –
- 11. –
- 12. –
- 13. –
- 14. –
- 15. –

Будова промежини

Жіноча

Чоловіча

1. –
2. –
3. –
4. –
5. –
6. –
7. –
8. –
9. –
10. –
11. –
12. –
13. –
14. –

1. –
2. –
3. –
4. –
5. –
6. –
7. –
8. –
9. –
10. –
11. –

Описати проміжину(за схемою)

Висновок:

Оцінка за роботу:

Підпис викладача:

Лабораторна робота № 18.

Тема. Субмодуль; Сечостатевий апарат.

Мета заняття: повторити та закріпити знання з будови органів сечової та статеві системи та промежини.

Матеріал для заняття: натуральні вологі препарати та муляжі органів сечостатевого апарату, анатомічні зрізи за методом В. Т. Талалаєва, вологі препарати, атласи, таблиці, схеми, презентації.

Література:

1. Анатомія людини. У трьох томах. Том другий / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 260 с.
2. Анатомія людини. У трьох томах. Том третій / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 400 с.
3. Анатомія людини. У трьох томах. Том перший / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 368 с.; Том другий / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 456 с.; Том третій / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 376 с.
4. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Під ред. проф. Ю.Б. Чайковського. Львів: Наутілус, 2004. 592 с.
5. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 1 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 416 с.
6. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 2 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 398 с.
7. Human Anatomy. In three volumes. Volume 1 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 328 p.; Volume 2 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 212 p.; Volume 3 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 356 p.
8. Анатомія людини: підручник для студ. вищ. навч.закл./ Коцан І. Я., Гринчук В. О., Велемець В. Х., Шварц Л. О., Пикалюк В. С., Шевчук Т. Я. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2010. 902с
9. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В., Бранюк С. В. Спланхнологія : навчально-методичний електронний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. Луцьк, 2020. 160 с. // (Витяг із протоколу № 2 засідання науково-методичної ради Волинського національного університету імені Лесі Українки від 21 жовтня 2020 року).URL <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18714>
10. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу : навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина / В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик ; Волинський національний університет імені Лесі Українки, медичний інститут, кафедра анатомії людини.Луцьк:ФОПШванюкВ.П.,2022.300с.URL<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21224>
11. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу: Навчальний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 308 с. Рекомендовано до друку Вченою радою СНУ імені Лесі Українки (протокол №7 від 25 травня 2023 року, наказ № 7 від 25.05.2023 р.)
12. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу// В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик : навч. посібн. За редакцією д. мед. н., проф. В. С. Пикалюка. 2-е видання, виправлене та доповнене. Львів : ПП «Магнолія 2006», 2024. 308 с.

13. Шевчук Т. Я., Пикалюк В. С., Романюк А. П., Апончук Л. С., Шварц Л. О., Цуманець І. О. Тестові завдання з анатомії людини для самопідготовки. 2024, 167 с.

Інтернет-ресурси:

1 Збірник 3D атласів з анатомії людини.

URL:<https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/>.

2. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Бранюк С.В. Нервова та ендокринна системи. органи чуття. Питання інтеграції систем організму. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. URL:

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf

3. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В., Апончук Л.С. Анатомія опорно-рухового апарату. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю “Медицина”. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713>

4. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Спланхнологія. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.

URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf>

5. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Анатомія серцево-судинної системи. органи імуногенезу. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf

6. Репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/>

7. Центр тестування – база ліцензійних тестових завдань Крок-1: website.

URL: <https://www.testcentr.org.ua/uk/>

Завдання:

- 1) розглянути та вивчити розвиток органів сечостатевої системи;
- 2) вивчити та описати анатомічну класифікацію аномалій;
- 3) вивчити та описати класифікацію аномалій розвитку сечостатевої системи;
- 4) вивчити теоретичні та методологічні основи променевої діагностики патологій внутрішніх органів.
- 5) переглянути рекомендовану літературу, повторити матеріал;
- 6) провести співбесіду по контрольних питаннях (Контрольні питання для співбесіди *див. нижче*);
- 7) провести письмове опитування по субмодулю Сечостатевий апарат. (*перелік питань подані нижче та знаходяться на платформі Teams*)).

Створити таблицю джерел розвитку чоловічих та жіночих статевих органів.

Анатомічна класифікація аномалій сечовивідної системи

Описати аномалії розвитку сечостатевого апарату

Назва органа	Аномалії положення	Аномалії кількості	Аномалії розвитку та будови	Комбіновані аномалії
<i>Нирки</i>				
<i>Сечовід</i>				
<i>Сечовий міхур</i>				
<i>Сечівник</i>				
<i>Яєчка</i>				
<i>Передміхурова залоза</i>				

<i>Статевий член</i>				
<i>Яєчники</i>				
<i>Маткова труба</i>				
<i>Матка</i>				
<i>Піхва</i>				

**Питання для письмового контролю
Сечовидільна і статеві системи.**

- I.**
1. Розвиток нирки. Місце вироблення та шляхи виділення сечі.
 2. Анатомічна будова і топографія нирки. Місце вироблення та шляхи виділення сечі.
 3. Структура нирки (анатомічна і гістологічна будова). Місце вироблення та шляхи виділення сечі.
 4. Фіксуєчий апарат нирки. Місце вироблення та шляхи виділення сечі.
 5. Сечовий міхур. Місце вироблення та шляхи виділення сечі.
 6. Сечоводи. Місце вироблення та шляхи виділення сечі.
- II.**
1. Яєчко. Місце вироблення та шляхи виділення сперми.
 2. Чоловічі зовнішні статеві органи. Оболонки мошонки.
 3. Яєчник. Менструальний цикл яєчника.
 4. Матка. Менструальний цикл матки.
 5. Зовнішні жіночі статеві органи. Піхва.

6. Маткові труби. Фіксує апарат жіночих статевих органів.

- III. 1. Промежина анатомічна, гінекологічна. Сечостатевий трикутник.
2. Промежина. Тазовий трикутник.

ПИТАННЯ ДЛЯ СПІВБЕСІДИ

1. Сечовидільна система, її будова, функціональне значення і розвиток.
2. Нирки, їх топографія, будова і функції.
3. Сечовидільні шляхи (сечовід, сечовий міхур, сечівник).
4. Місце вироблення і шляхи виведення сечі.
5. Загальний огляд чоловічих і жіночих статевих органів, їх класифікація і розвиток.
6. Чоловічі зовнішні та внутрішні статеві органи.
7. Місця вироблення і шляхи виведення сперми.
8. Жіночі зовнішні та внутрішні статеві органи.
9. Яєчник, його будова, топографія. Циклічні і вікові зміни яєчника.
10. Промежина, анатомічні відділи, морфологічна характеристика.
11. Аномалії та методи діагностики чоловічої/ жіночої статевої системи.

Висновок:

Оцінка за роботу:

Підпис викладача:

Лабораторна робота № 19.

Тема. Підсумкове заняття зі Спланхнології.

Мета заняття: повторити та закріпити знання з будови органів травної системи та очеревини, дихальної систем та сечостатевого апарату.

Матеріал для заняття: натуральні вологі препарати та муляжі органів травної, дихальної систем, сечостатевого апарату, анатомічні зрізи за методом В. Т. Талалаєва, вологі препарати, атласи, таблиці, схеми, презентації.

Література:

1. Анатомія людини. У трьох томах. Том другий / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 260 с.
2. Анатомія людини. У трьох томах. Том третій / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 400 с.
3. Анатомія людини. У трьох томах. Том перший / А. С. Головацький, В. Г Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 368 с.; Том другий / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 456 с.; Том третій / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 376 с.
4. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Під ред. проф. Ю.Б. Чайковського. Львів: Наутілус, 2004. 592 с.
5. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 1 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 416 с.
6. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 2 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 398 с.
7. Human Anatomy. In three volumes. Volume 1 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 328 p.; Volume 2 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 212 p.; Volume 3 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 356 p.
8. Анатомія людини: підручник для студ. вищ. навч.закл./ Коцан І. Я., Гринчук В. О., Велемець В. Х., Шварц Л. О., Пикалюк В. С., Шевчук Т. Я. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2010. 902с
9. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В., Бранюк С. В. Спланхнологія : навчально-методичний електронний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. Луцьк, 2020. 160 с. // (Витяг із протоколу № 2 засідання науково-методичної ради Волинського національного університету імені Лесі Українки від 21 жовтня 2020року).URL <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18714>
10. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу : навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина / В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик ; Волинський національний університет імені Лесі Українки, медичний інститут, кафедра анатомії людини.Луцьк:ФОПВанюкВ.П.,2022.300с.URL<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21224>
11. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу: Навчальний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 308 с. Рекомендовано до друку Вченою радою СНУ імені Лесі Українки (протокол №7 від 25 травня 2023 року, наказ № 7 від 25.05.2023 р.)
12. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу// В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик : навч. посібн. За редакцією д. мед. н., проф. В. С. Пикалюка. 2-е видання, виправлене та доповнене. Львів : ПП «Магнолія 2006», 2024. 308 с.
13. Шевчук Т. Я., Пикалюк В. С., Романюк А. П., Апончук Л. С., Шварц Л. О., Цуманець І. О. Тестові завдання з анатомії людини для самопідготовки. 2024, 167 с.

Інтернет-ресурси:

1 Збірник 3D атласів з анатомії людини.

[URL:https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/](https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/).

2. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Бранюк С.В. Нервова та ендокринна системи. органи чуття. Питання інтеграції систем організму. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.[URL:](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf)

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf

3. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В., Апончук Л.С. Анатомія опорно-рухового апарату. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю “Медицина”.

[URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713](https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713)

4. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Спланхнологія. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.

[URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf)

5. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Анатомія серцево-судинної системи. органи імунотгенезу. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. [URL:](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf)

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf

6. Репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки. [URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/](https://evnuir.vnu.edu.ua/)

7. Центр тестування – база ліцензійних тестових завдань Крок-1: website.

[URL: https://www.testcentr.org.ua/uk/](https://www.testcentr.org.ua/uk/)

Завдання:

7) вивчити рекомендовану літературу;

8) провести співбесіду по контрольних питаннях (Контрольні питання для співбесіди);

9) провести тестування по субмодулях, базі тестів та ситуаційних задач (екзаменаційні питання з навчальної дисципліни «Анатомія людини», модуль «Спланхнологія» (екзаменаційні питання знаходяться на платформі Teams)).

10) провести тестування за базою тестів та ситуаційних задач по модулю «Спланхнологія» (база тестів знаходяться на платформі Teams).

Питання для підсумкового контролю, модуль «Спланхнологія»

ТРАВНА СИСТЕМА

1. Морфофункціональна характеристика травної системи. Частина, функції. Основні етапи філо- і онтогенезу. Методи дослідження. Вікові особливості.

2. Шлунково-кишковий тракт: відділи, функції. Будова стінки шлунково-кишкового тракту. Аномалії розвитку.

3. Порожнина рота, розвиток, відділи, стінки. Аномалії розвитку. Вікові особливості.

4. Дно порожнини рота. Язик, будова, функції.

5. Зуби: розвиток, анатомічна та гістологічна будова, поверхні. Ознаки латералізації зуба. Генерації зубів (молочні, постійні). Формули, терміни прорізування і зміни зубів. Аномалії та варіанти розвитку зубів.

6. Характеристика зубощелепної системи. Зубні ряди, зубний орган. Поняття «періодонт», «пародонт», «зубощелепний сегмент». Види прикусів: фізіологічні і патологічні.
7. Глотка: джерела розвитку, топографія, функції, анатомічна і гістологічна будова.
8. Стравохід: джерело розвитку, топографія, будова, функції. Звуження стравоходу.
9. Шлунок: джерело розвитку, топографія, анатомічна будова. Будова стінки, форми шлунка. Методи дослідження. Вікові особливості.
10. Кишечник: джерело розвитку, відділи та їх топографія. Анатомічні та гістологічні відмінності товстої і тонкої кишок. Вікові особливості, аномалії розвитку.
11. Дванадцятипала кишка, брижова частина тонкої кишки: топографія, будова, функції.
12. Сліпа кишка і червоподібний відросток, ободова кишка: топографія, будова, функції.
13. Пряма кишка і анальний канал: розвиток, топографія, будова, функції.
14. Великі слинні залози порожнини рота: топографія, будова, функції.
15. Печінка: топографія, функції, анатомічна і гістологічна будова. Зв'язки печінки. Ворота печінки. Внутрішньо і позапечінкові шляхи жовчовиділення. Жовчний міхур, топографія, будова.
16. Підшлункова залоза: топографія, будова, функції.
17. Черевна порожнина: межі, стінки. Очеревина, її будова, варіанти взаємодії із органами. Порожнина очеревини, заочеревинний простір.
18. Поверхи порожнини очеревини, їх стінки, топографічні утворення, сполучення.
19. Аномалії і варіанти розвитку органів травної системи.
20. Методи клініко-функціональної діагностики органів: рентген, МРТ, КТ, УЗД.

ДИХАЛЬНА СИСТЕМА

1. Морфофункціональна характеристика дихальної системи. Основні етапи філо- і онтогенезу. Органи, функції. Вікові особливості. Аномалії розвитку.
2. Зовнішній ніс. Відділи, будова. Порожнина носа: стінки, носові ходи, їх сполучення із приносовими пазухами.
3. Гортань: топографія, хрящі гортані, їх сполучення, зв'язки, м'язи гортані, відділи гортані, функція.
4. Трахея, головні бронхи: топографія, будова. Бронхіальне дерево легень.
5. Легеня: топографія, анатомічна будова, ворота легені. Морфо-функціональна структура легені (частки, сегменти, часточки). Гістологічна будова па-ренхіми легені. Ацинус. Особливості кровообігу легені.
6. Плевра: будова, топографія, функції. Плевральні поля, порожнини, синуси.
7. Середостіння: класифікації, межі, органи.
8. Варіанти і аномалії розвитку органів дихальної системи.
9. Методи клініко-функціональної діагностики органів: рентген, МРТ, КТ, УЗД.

СЕЧОВИДІЛЬНА І СТАТЕВА СИСТЕМИ

1. Морфофункціональна характеристика сечовидільної системи: Основні етапи філо- і онтогенезу. Органи, функції. Методи дослідження. Вікові особливості і аномалії розвитку.
2. Нирка: етапи розвитку, топографія, анатомічна будова. Оболонки нирки, фіксуєчий апарат. Ворота нирки. Будова паренхіми (сегмент, частка, часточка).
3. Нефрон. Особливості кровопостачання («чудова» сітка нирки). Шляхи виведення сечі (чашечки, миска). Сечовід. Топографія, будова, функції.
4. Сечовий міхур: топографія, будова, функції. Жіночий та чоловічий сечівник: топографія, будова, функції. Звуження, вигини.
5. Морфофункціональна характеристика чоловічої статеві системи. Зовнішні чоловічі статеві органи, джерела розвитку. Будова, функції. Аномалії розвитку.
6. Яєчко. Топографія, будова, функції. Мошонка, її оболонки.
7. Шляхи виведення сперми, сім'яний канатик.
8. Передміхурова залоза, сім'яні міхурці, бульбоуретральні залози: топографія, будова, функції.
9. Морфофункціональна характеристика жіночої статеві системи, розвиток. Зовнішні жіночі статеві органи: джерела розвитку, топографія, будова, функції.
10. Піхва. Маткові труби: топографія, будова, функції. Аномалії розвитку.
11. Яєчник: топографія, функції, анатомічна та гістологічна будову. Фіксуєчий апарат. Поняття менструального циклу.
12. Матка: топографія, будова, функції, зв'язковий апарат. Аномалії положення.
13. Промежина у анатомічному і гінекологічному поняттях. Сечостатева і тазова діафрагми. М'язи, фасції.
14. Варіанти й аномалії розвитку органів сечові системи: нирок, сечоводів, сечового міхура та сечівника.
15. Варіанти та аномалії розвитку зовнішніх чоловічих статевих органів.
16. Варіанти та аномалії розвитку зовнішніх жіночих статевих органів.
17. Методи клініко-функціональної діагностики органів: рентген, МРТ, КТ, УЗД.

ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ

1. Вступ в спланхнологію. Травна система. Травний тракт.
2. Травна система. Травні залози.
3. Дихальна система.
4. Сечовидільна система.
5. Чоловіча статева система.
6. Жіноча статева система. Промежина.
7. Ендокринні залози.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СПІВБЕСІДИ

ТРАВНА СИСТЕМА

1. Морфофункціональна характеристика травної системи. Частини, функції. Основні етапи філо- і онтогенезу. Методи дослідження. Вікові особливості.
2. Шлунково-кишковий тракт: відділи, функції. Будова стінки шлунково-кишкового тракту. Аномалії розвитку.
3. Порожнина рота, розвиток, відділи, стінки. Аномалії розвитку. Вікові особливості.
4. Дно порожнини рота. Язик, будова, функції.
5. Зуби: розвиток, анатомічна та гістологічна будова, поверхні. Ознаки латералізації зуба. Генерації зубів (молочні, постійні). Формули, терміни прорізування і зміни зубів. Аномалії та варіанти розвитку зубів.
6. Характеристика зубощелепної системи. Зубні ряди, зубний орган. Поняття «періодонт», «пародонт», «зубощелепний сегмент». Види прикусів: фізіологічні і патологічні.
7. Глотка: джерела розвитку, топографія, функції, анатомічна і гістологічна будова.
8. Стравохід: джерело розвитку, топографія, будова, функції. Звуження стравоходу.
9. Шлунок: джерело розвитку, топографія, анатомічна будова. Будова стінки, форми шлунка. Методи дослідження. Вікові особливості.
10. Кишечник: джерело розвитку, відділи та їх топографія. Анатомічні та гістологічні відмінності товстої і тонкої кишок. Вікові особливості, аномалії розвитку.
11. Дванадцятипала кишка, брижова частина тонкої кишки: топографія, будова, функції.
12. Сліпа кишка і червоподібний відросток, ободова кишка: топографія, будова, функції.
13. Пряма кишка і анальний канал: розвиток, топографія, будова, функції.
14. Великі слинні залози порожнини рота: топографія, будова, функції.
15. Печінка: топографія, функції, анатомічна і гістологічна будова. Зв'язки печінки. Ворота печінки. Внутрішньо і позапечінкові шляхи жовчовиділення. Жовчний міхур, топографія, будова.
16. Підшлункова залоза: топографія, будова, функції.
17. Черевна порожнина: межі, стінки. Очеревина, її будова, варіанти взаємодії із органами. Порожнина очеревини, заочеревинний простір.
18. Поверхи порожнини очеревини, їх стінки, топографічні утворення, сполучення.
19. Аномалії і варіанти розвитку органів травної системи.
20. Методи клініко-функціональної діагностики органів: рентген, МРТ, КТ, УЗД.

ДИХАЛЬНА СИСТЕМА

1. Морфофункціональна характеристика дихальної системи. Основні етапи філо- і онтогенезу. Органи, функції. Вікові особливості. Аномалії розвитку.
2. Зовнішній ніс. Відділи, будова. Порожнина носа: стінки, носові ходи, їх сполучення із приносовими пазухами.
3. Гортань: топографія, хрящі гортані, їх сполучення, зв'язки, м'язи гортані, відділи гортані, функція.
4. Трахея, головні бронхи: топографія, будова. Бронхіальне дерево легень.
5. Легеня: топографія, анатомічна будова, ворота легені. Морфо-функціональна структура легені (частки, сегменти, часточки). Гістологічна будова па-ренхіми легені. Ацинус. Особливості кровообігу легені.
6. Плевра: будова, топографія, функції. Плевральні поля, порожнини, синуси.
7. Середостіння: класифікації, межі, органи.
8. Варіанти і аномалії розвитку органів дихальної системи.
9. Методи клініко-функціональної діагностики органів: рентген, МРТ, КТ, УЗД.

СЕЧОВИДІЛЬНА І СТАТЕВА СИСТЕМИ

1. Морфофункціональна характеристика сечовидільної системи: Основні етапи філо- і онтогенезу. Органи, функції. Методи дослідження. Вікові особливості і аномалії розвитку.
2. Нирка: етапи розвитку, топографія, анатомічна будова. Оболонки нирки, фіксуєчий апарат. Ворота нирки. Будова паренхіми (сегмент, частка, часточка).
3. Нефрон. Особливості кровопостачання («чудова» сітка нирки). Шляхи виведення сечі (чашечки, миска). Сечовід. Топографія, будова, функції.
4. Сечовий міхур: топографія, будова, функції. Жіночий та чоловічий сечівник: топографія, будова, функції. Звуження, вигини.
5. Морфофункціональна характеристика чоловічої статеві системи. Зовнішні чоловічі статеві органи, джерела розвитку. Будова, функції. Аномалії розвитку.
6. Яєчко. Топографія, будова, функції. Мошонка, її оболонки.
7. Шляхи виведення сперми, сім'яний канатик.
8. Передміхурова залоза, сім'яні міхурці, бульбоуретральні залози: топографія, будова, функції.
9. Морфофункціональна характеристика жіночої статеві системи, розви-ток. Зовнішні жіночі статеві органи: джерела розвитку, топографія, будова, функції.
10. Піхва. Маткові труби: топографія, будова, функції. Аномалії розвитку.
11. Яєчник: топографія, функції, анатомічна та гістологічна будову. Фіксуєчий апарат. Поняття менструального циклу.
12. Матка: топографія, будова, функції, зв'язковий апарат. Аномалії положення.
13. Промежина у анатомічному і гінекологічному поняттях. Сечостатева і тазова діафрагми. М'язи, фасції.
14. Варіанти й аномалії розвитку органів сечові системи: нирок, сечоводів, сечового міхура та сечівника.
15. Варіанти та аномалії розвитку зовнішніх чоловічих статевих органів.
16. Варіанти та аномалії розвитку зовнішніх жіночих статевих органів. Методи клініко-функціональної діагностики органів: рентген, МРТ, КТ, УЗД.

МЕТОДИ КЛІНІЧНОЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ

1. Методи візуалізації у медичних і біологічних дослідженнях.
2. Доклінічні й клінічні методи дослідження.
3. Принцип роботи методу рентгенографії.
3. Опис та принцип роботи методу комп'ютерної томографії (КТ).
4. Опис та принцип роботи методу магнітно-резонансної томографії (МРТ).
5. Що таке МР-тест?
6. Принцип роботи однофотонної емісійної комп'ютерної томографії (ОФЕКТ).
7. Опис методу мультиспектральної оптоакустичної томографії при візуалізації злоякісних новоутворень щитоподібної залози.
8. Принцип поєднання КТ і однофотонної емісійної комп'ютерної томографії (ОФЕКТ).
9. Рентгенанатомія зубів.
10. Рентгенанатомія стравоходу.
11. Рентгенологічна і гастроскопічна характеристика слизової оболонки.
12. Рентгенанатомія гортані, ларінгоскопія.
13. Рентгенанатомія трахеї, бронхів, легень.
14. Рентгенанатомія сечовивідних шляхів (сечоводів, сечового міхура, сечівника).

РЕКОМЕНДОВАНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

1. Розвиток зубів у філо- і онтогенезі. Варіанти і аномалії розвитку зубів.
2. Будова і хімічний склад твердих тканин зуба (дентину, емалі, цементу).
3. Особливості будови і клінічне значення періодонта.
4. Контрфорси і траєкторії нижньої щелепи.
5. Механізм і терміни прорізування тимчасових і постійних зубів. Зубні формули.
6. Фізіологічні і патологічні прикуси. Рентгенанатомія зубів. Біомеханіка жувального апарату.
7. Вікові особливості органів травної системи. Аномалії і етапи розвитку.
8. Особливості слизової оболонки ротової порожнини у зв'язку із функцією всмоктування.
9. Особливості будови травної трубки у зв'язку із функцією.
10. Вікові і статеві особливості глотки.
11. Особливості будови стінки тонкої кишки. Кишкова ворсинка. Всмоктування по-живних і лікарських речовин.
12. Про так званий "дивертикул Меккеля".
13. Варіанти розташування червоподібного відростка, значення для діагностики.

14. Функція печінки (вироблення та шляхи виведення жовчі). Особливості кровообігу.
15. Вікові зміни печінки.
16. Морфо-функціональні дані про очеревину. Локалізація та шляхи поширення гній-них процесів у черевній порожнині.
17. Аналіз перистальтичних рухів кишечника.
18. Про залозистий апарат шлунково-кишкового тракту (залози, що виробляють шлунковий сік, кишковий сік, панкреатичний сік).
19. Зміни шлунку у зв'язку із особливостями харчування (повідомлення за даними літератури, демонстрація фотоілюстрацій із посібників).
20. "Заяча губа" і "вовча паща" (повідомлення за допомогою препаратів, демонстрація фотоілюстрацій із посібників).
21. Вікові особливості порожнини носа.
22. Вікові і статеві особливості глотки.
23. Вікові особливості трахеї, головних бронхів, легень.
24. Органи дихання у філо- і онтогенезі. Структурна одиниця легеневої тканини.
25. Дихальні рухи діафрагми.
26. Функція нирки (утворення та шляхи виведення сечі). Особливості кровообігу нир-ки.
27. Скелетотопія правої і лівої нирок. Аномалії положення нирок, що мають найбільше практичне значення.
28. Долькова, мармурова та підковоподібна нирка.
29. Розвиток чоловічої і жіночої статевих залоз.
30. Анатомічні основи для прижиттєвого інструментального дослідження жіночого і чоловічого сечівника.
31. Ендометрій, анатомічна будова і функціональні прояви у зв'язку із овуляцією.
32. Особливості будови міометрія.
33. Однорога і дворога матки як аномалії розвитку.
34. Інтерпретація результатів клінічних методів дослідження внутрішніх органів (УЗД, ЯМР, КТФ).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Анатомія людини. У трьох томах. Том другий / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 260 с.
2. Анатомія людини. У трьох томах. Том третій / за ред. проф. В.Г. Ковешнікова. Львів: Магнолія, 2021. 400 с.
3. Анатомія людини. У трьох томах. Том перший / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 368 с.; Том другий / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 456 с.; Том третій / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Вінниця : Нова книга, 2019. 376 с.
4. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Під ред. проф. Ю.Б. Чайковського. Львів: Наутілус, 2004. 592 с.
5. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 1 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 416 с.
6. Sobotta. Атлас анатомії людини. У 2-х томах. Том 2 / за ред. Р. Путца, Р. Пабста. Київ: Український медичний вісник, 2009. 398 с.
7. Human Anatomy. In three volumes. Volume 1 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 328 p.; Volume 2 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 212 p.; Volume 3 / edited by V.H.Koveshnikov. Lviv: Magnolia, 2021. 356 p.
8. Анатомія людини: підручник для студ. вищ. навч.закл./ Коцан І. Я., Гринчук В. О., Велемець В. Х., Шварц Л. О., Пикалюк В. С., Шевчук Т. Я. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2010. 902с
9. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В., Бранюк С. В. Спланхнологія : навчально-методичний електронний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. Луцьк, 2020. 160 с. // (Витяг із протоколу № 2 засідання науково-методичної ради Волинського національного університету імені Лесі Українки від 21 жовтня 2020 року).URL <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18714>
10. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу : навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина / В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик ; Волинський національний університет імені Лесі Українки, медичний інститут, кафедра анатомії людини.Луцьк:ФОПІванюкВ.П.,2022.300с.URL<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21224>
11. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу: Навчальний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 308 с. Рекомендовано до друку Вченою радою СНУ імені Лесі Українки (протокол №7 від 25 травня 2023 року, наказ № 7 від 25.05.2023 р.)
12. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу// В. С. Пикалюк, В. Є. Лавринюк, Т. Я. Шевчук, Л. О. Шварц, О. В. Коржик : навч. посібн. За редакцією д. мед. н., проф. В. С. Пикалюка. 2-е видання, виправлене та доповнене. Львів : ПП «Магнолія 2006», 2024. 308 с.
13. Шевчук Т. Я., Пикалюк В. С., Романюк А. П., Апончук Л. С., Шварц Л. О., Цуманець І. О. Тестові завдання з анатомії людини для самопідготовки. 2024, 167 с.

Інтернет-ресурси:

1 Збірник 3D атласів з анатомії людини.

URL:<https://medical-club.net/uk/sbornik-3d-atlasov-po-anatomii-cheloveka/>.

2. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Бранюк С.В. Нервова та ендокринна системи. органи чуття. Питання інтеграції систем організму. Навчально-

методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. [URL:](#)

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18440/1/endokr_systema.pdf

3. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В., Апончук Л.С. Анатомія опорно-рухового апарату. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю “Медицина”. [URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713](https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18713)

4. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Спланхнологія. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина.

[URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18715/1/splanholohiia.pdf)

5. Пикалюк В.С., Лавринюк В.Є., Шевчук Т.Я., Шварц Л.О., Коржик О.В., Бранюк С.В. Анатомія серцево-судинної системи. органи імуногенезу. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО III-IV рівнів акредитації за спеціальністю Медицина. [URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18714/1/anatom_sercsud.pdf)

6. Репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки. [URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/](https://evnuir.vnu.edu.ua/)

7. Центр тестування – база ліцензійних тестових завдань Крок-1: website.

[URL: https://www.testcentr.org.ua/uk/](https://www.testcentr.org.ua/uk/)

ЗМІСТ

Правила користування робочим зошитом	3
ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ» розділ «СПЛАНХНОЛОГІЯ»	Ошибка! Закладка не определена.
СТРУКТУРА МОДУЛЮ «АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ» розділ «СПЛАНХНОЛОГІЯ»	4
<i>Лабораторна робота №1.</i> Вступ до спланхнології. Ембріогенез органів травної системи. Аномалії і варіанти розвитку органів травної системи. Ділянки передньої черевної стінки. Загальна анатомія травної системи.....	5
<i>Лабораторна робота №2.</i> Анатомія ротової порожнини: м'яке піднебіння язик, зуби,.....	11
<i>Лабораторна робота №3</i> Залози порожнини рота	
<i>Лабораторна робота №4.</i> Глотка , стравохід, шлунок.....	25
<i>Лабораторна робота № 5.</i> Тонка і товста кишка. Відхідниковий канал.....	31
<i>Лабораторна робота №6.</i> Анатомія великих травних залоз: печінка, підшлункова залоза.....	40
<i>Лабораторна робота № 7.</i> Очеревина, Функціональні методи діагностики органів черевної порожнини.	48
<i>Лабораторна робота № 8.</i> Субмодуль: Травна система.....	48
<i>Лабораторна робота № 9.</i> Загальна анатомія дихальної системи. Зовнішній ніс та порожнина носа. Гортань.	60
<i>Лабораторна робота № 8.</i> Трахея, бронхи, легені.	66
<i>Лабораторна робота № 9.</i> Плевра, межі легень та плеври. Середостіння.....	86
<i>Лабораторна робота № 10.</i> Сечовидільна система. Нирки, сечовід, сечовий міхур.	98
<i>Лабораторна робота № 11.</i> Чоловічі статеві органи. Чоловічий сечівник.	111
<i>Лабораторна робота № 12.</i> Жіночі статеві органи. Жіночий сечівник.....	119
<i>Лабораторна робота № 13.</i> Промежина. Шкіра та її похідні. Молочна залоза.....	Ошибка! Закладка не определена.
<i>Лабораторна робота №14.</i> Розвиток органів сечо-статевої системи, аномалії розвитку. Променева діагностика внутрішніх органів.	Ошибка! Закладка не определена.
<i>Лабораторна робота №15.</i> Органи внутрішньої секреції (ендокринні залози).	Ошибка! Закладка не определена.
<i>Лабораторна робота № 16.</i> Підсумкове заняття зі Спланхнології.....	132
ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ.....	136
КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СПІВБЕСІДИ.....	137
РЕКОМЕНДОВАНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	139
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	141

**Василь Пикалюк
Людмила Шварц
Тетяна Шевчук
Людмила Апончук**

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
до лабораторних занять студентів
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»,
спеціальності 222 «Медицина»
освітньої програми «Медицина»
(на базі другого рівня вищої освіти)**